

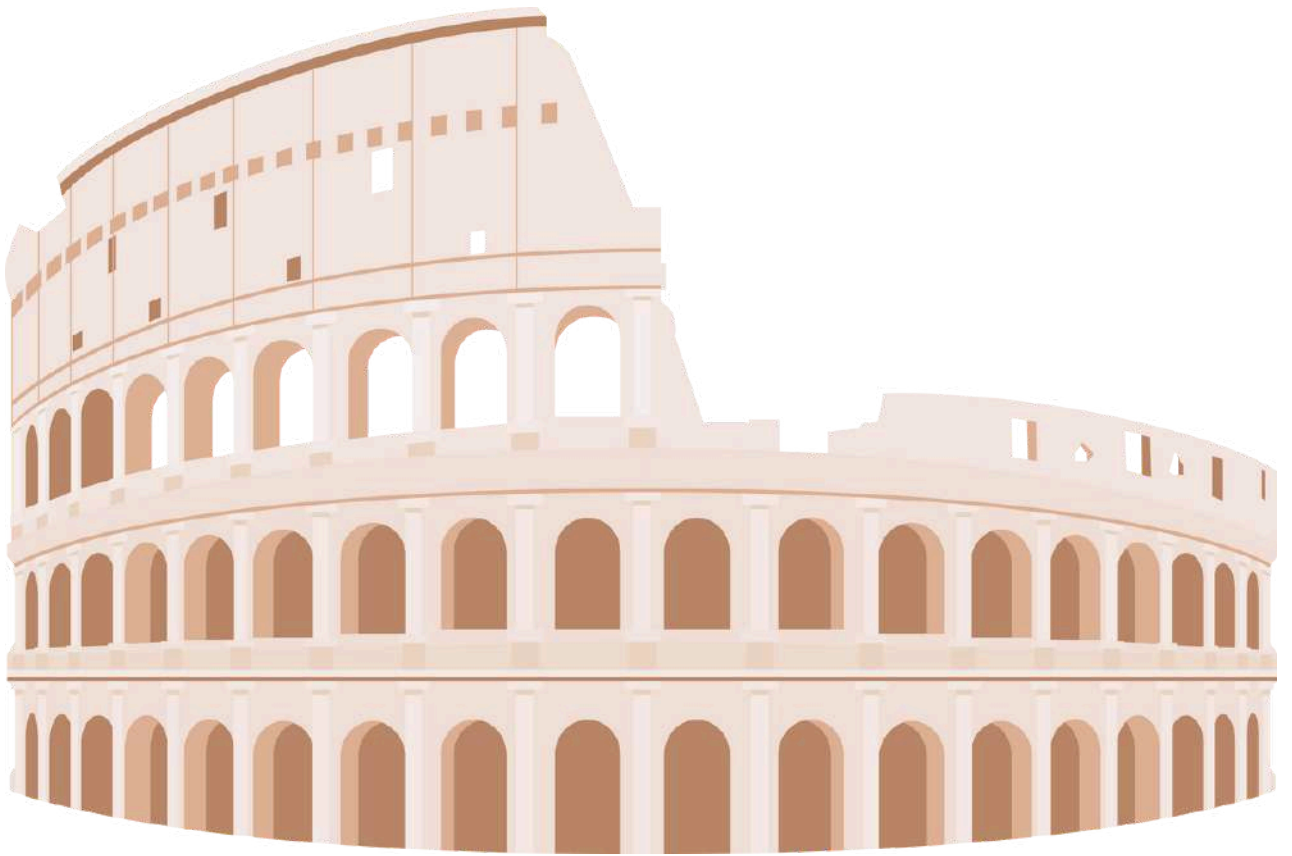
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Διαδραστικό Βοήθημα

Θεωρία - VideoΜαθήματα - Ασκήσεις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μάθημα I: Ο εξόριστος ποιητής

Μάθημα II: Διδώ και Αινείας

Μάθημα III: Η περιπέτεια της Ανδρομέδας

Μάθημα IV: Τα ήθη των αρχαίων Ρωμαίων

Μάθημα V: Ένας «λάτρης» του Βιργιλίου

Μάθημα VI: Οι νόμοι

Μάθημα VII: Ετοιμασίες για ξεχειμώνιασμα

Μάθημα VIII: Όταν βγεις στο κυνήγι, πάρε μαζί σου μολύβι και χαρτί

Μάθημα IX: Η εγκαθίδρυση της δημοκρατίας στη Ρώμη

Μάθημα X: Η προφητεία του Δία

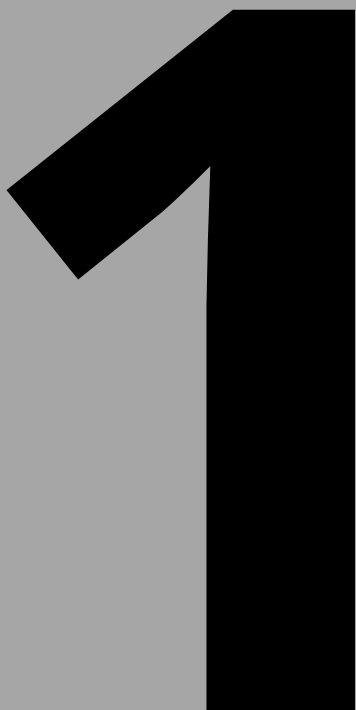
Μάθημα XI: Η Ρώμη και η Καρχηδόνα

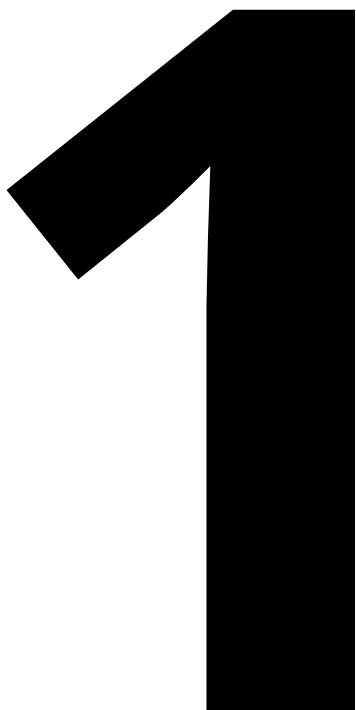
Μάθημα XII: Ο ύπατος Αιμίλιος Παύλος και το σκυλάκι της κόρης του

Μάθημα XIII: Πώς η γνώση νίκησε τη δεισιδαιμονία

Μάθημα XIV: Ένα φοβερό όνειρο

Μάθημα XV: Τα ήθη των Γερμανών

Ενότητα 1η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«Ο ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ»

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Κείμενο

Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poëtae.

Μετάφραση του Κειμένου

Ovidius poëta in terrā
Ponticā exulat.
Epistulas Rōmam scriptitat.
Epistulae plenae querelārum sunt.
Rōmam desiderat
et fortūnam adversam deplōrat.
Narrat de incolis barbaris
et de terrā gelidā.
Poëtam curae et miseriae
excruciant.
Epistulis contra iniuriam repugnat.
Musa est unica amīca poëtae.

Ο ποιητής Οβίδιος στη γη
του Εύξεινου Πόντου είναι εξόριστος.
Επιστολές στη Ρώμη γράφει.
Οι επιστολές γεμάτες παράπονα είναι.
Τη Ρώμη επιθυμεί
και για την αντίξοχη τύχη θρηνεί.
Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους
και για την παγωμένη γη.
Τον ποιητή οι έγνοιες και οι δυστυχίες
βασανίζουν.
Με τις επιστολές εναντίον της αδικίας μάχεται.
Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

Ενότητα 1η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

«Ο ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ»

1. «Ovidius poeta in terra Pontica exulat» → (K)

exulat: ρήμα / **Ovidius:** υποκείμενο / **poeta:** παράθεση στο Ovidius / **in terra:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει στάση στο exulat / **Pontica:** επιθετικός προσδιορισμός στο terra.

2. «Epistulas Romascriptitat» → (K)

scriptitat: ρήμα / **Ovidius:** εννοούμενο υποκείμενο / **Epistulas:** αντικείμενο / **Romam:** αιτιατική της κατεύθυνσης στο scriptitat.

3. «Epistulae plenae querelarum sunt» → (K)

sunt: ρήμα / **Epistulae:** υποκείμενο / **plenae:** κατηγορούμενο στο Epistulae μέσω του sunt / **querelarum:** γενική ως συμπλήρωμα (αντικειμενική) στο plenae.

4. «Romam desiderat» → (K)

desiderat: ρήμα / **Ovidius:** εννοούμενο υποκείμενο / **Romam:** αντικείμενο.

5. «fortunam adversamdeplorat» → (K)

deplorat: ρήμα / **Ovidius:** εννοούμενο υποκείμενο / **fortunam:** αντικείμενο / **adversam:** επιθετικός προσδιορισμός στο fortunam.

6. «Narrat de incolis barbaris et de terra gelida» → (K)

Narrat: ρήμα / **Ovidius:** εννοούμενο υποκείμενο / **de incolis, de terra:** εμπρόθετοι επιρρηματικοί προσδιορισμοί της αναφοράς στο Narrat / **barbaris:** επιθετικός προσδιορισμός στο incolis / **gelida:** επιθετικός προσδιορισμός στο terra.

7. «**Poetam curae et miseriae excruciant**»————→(K)

excruciant: ρήμα / **curae, miseriae:** υποκείμενα / **Poetam:** αντικείμενο.

8. «**Epistulis contra iniuriam repugnat**»————→(K)

repugnat: ρήμα / **Ovidius:** εννοούμενο υποκείμενο / **contra iniuriam:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης στο repugnat / **Epistulis:** αφαιρετική του μέστο repugnat

9. «**Musa est unica amica poetae**»————→(K)

est: ρήμα / **Musa:** υποκείμενο / **amica:** κατηγορούμενο στο Musa μέσω του est / **unica:** επιθετικός προσδιορισμός στο amica / **poetae:** γενική κτητική στο amica.

Ενότητα 1η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«Ο ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ»

- **Ovidius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Ovidius, Ovidii / Ovidi** (αρσ. β' κλ.) = ο Οβίδιος. [Κλητική ενικ.: Ovidi.]
- **poeta:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **poeta, poetae** (αρσ. α' κλ.) = ο ποιητής.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **terra:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **terra, terrae** (θηλ. α' κλ.) = η γη, η χώρα.
- **Pontica:** αφαιρετική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Ponticus, -a, -um** = Ποντικός, του Εύξεινου Πόντου.
- **exulat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **exulo, exulavi, exulatum, exulare (1)** = είμαι εξόριστος.
- **epistulas:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **epistula, epistulae** (θηλ. α' κλ.) = η επιστολή.
- **Romam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Roma, Romae** (θηλ. α' κλ.) = η Ρώμη. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **scriptitat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **scriptito, scriptitavi, scriptitatum, scriptitare (1)** = γράφω συχνά.
- **epistulae:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **epistula, epistulae** (θηλ. α' κλ.) = η επιστολή.
- **plena:** ονομαστική πληθ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **plenus, -a, -um** = γεμάτος.
- **querelarum:** γενική πληθ. του ουσ. **querela, querelae** (θηλ. α' κλ.) = το παράπονο.
- **sunt:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **Romam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Roma, Romae** (θηλ. α' κλ.) = η Ρώμη. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **odesiderat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **desidero,**

desideravi, desideratum, desiderare (1) = ἐπιθυμῶ, ποθῶ.

- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = καί.
- **fortunam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **fortuna, fortunae** (θηλ. α' κλ.) = ἡ τύχη.
- **adversam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **adversus, -a, -um** = ἀντίξοος, ἐνάντιος.
- **deplorat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **deploro, deploravi, deploratum, deplorare (1)** = θρηνῶ.
- **narrat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **narro, narravi, narratum, narrare (1)** = διηγούμαι.
- **de:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = για, σχετικά με.
- **incolis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **incola, incolae** (αρσ. και θηλ. α' κλ.) = ο, η κάτοικος.
- **barbaris:** αφαιρετική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **barbarus, -a, -um** = βάρβαρος.
- **de:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = για, σχετικά με.
- **terra:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **terra, terrae** (θηλ. α' κλ.) = ἡ γη, ἡ χώρα.
- **gelida:** αφαιρετική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **gelidus, -a, -um** = παγωμένος.
- **poetam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **poeta, poetae** (αρσ. α' κλ.) = ο ποιητής.
- **curae:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **cura, curae** (θηλ. α' κλ.) = ἡ έγνοια.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = καί.
- **miseriae:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **miseria, miseriae** (θηλ. α' κλ.) = ἡ δυστυχία.
- **excruciant:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **excrucio, excruciami, excruciatum, excruciare (1)** = βασανίζω.
- **epistulis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **epistula, epistulae** (θηλ. α' κλ.) = ἡ επιστολή.
- **contra:** πρόθεση (+ αιτιατική) = ἐνάντια σε.
- **iniuriam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **iniuria, iniuriae** (θηλ. α' κλ.) = ἡ αδικία.
- **repugnat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **repugno, repugnavi, repugnatum, repugnare (1)** = μάχομαι.
- **Musa:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Musa, Musae** (θηλ. α' κλ.) = ἡ Μούσα.
- **est:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = εἶμαι.
- **unica:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **unicus, -a, -um** =

μοναδικός.

- **amica:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **amica -ae** (θηλ α' κλ.) = φίλη.
- **poetae:** γεν. ενικ. του ουσ. **poeta -ae** (αρσ α' κλ.) = ποιητής

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' αυζυγία
Poeta, -ae (A) Incola, -ae (A) Terra, -ae (Θ) Epistula, -ae (Θ) Roma, -ae (Θ) Querela, -ae fortuna, -ae (Θ) Cura, -ae (Θ) Miseria, -ae (Θ) Iniuria, -ae (Θ) Musa, -ae (Θ) Amica, -ae (Θ) Roma, -ae (Θ)	Ponticus, -a, -um Plenus, -a, -um Adversus, -a, -um Barbarous, -a, -um Gelidus, -a, -um Unicus, -a, -um	Exulo, -avi, -atum, -are Scriptito, -avi, -atum, -are Desidero, -avi, -atum, -are Deploro, -avi, -atum, -are Narro, -avi, -atum, -are Excrucio, -avi, -atum, -are Repugno, -avi, -atum, -are
	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	
β' κλίση	et	Ανώμαλα
Ovidius, -ii, (-i) (A)		Sum, fui, -- , esse
	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	
	in + ΑΦ de + ΑΦ contra + ΑΙΤ	

2

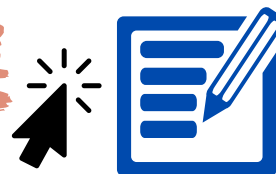
2

Ενότητα 2η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΔΙΔΩ ΚΑΙ ΑΙΝΕΙΑΣ»

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Κείμενο

Aenēas filius Anchīsae est. Patria Aenēae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat. Regīna Aenēan amat et Aenēas regīnam. Denique Aenēas in Italiam navigat et regīna expīrat.

Μετάφραση του Κειμένου

Aenēas filius Anchīsae est.

Patria Aenēae Troia est.

Graeci Troiam oppugnant
et dolo expugnant.

Aenēas cum Anchīsā,
cum nato

et cum sociis
ad Italiam navigat.

Sed venti pontum turbant
et Aenēan in Africam portant.

Ibi Didō regīna novam
patriam fundat.

Aenēas regīnae
insidias Graecōrum renarrat.

Regīna Aenēan amat
et Aenēas regīnam.

Denique Aenēas in Italiam navigat et
regīna expīrat.

Ο Αινείας είναι γιος του Αγχίση.

Πατρίδα του Αινεία η Τροία είναι.

Οι Έλληνες την Τροία πολιορκούν
και με δόλο την κυριεύουν.

Ο Αινείας με τον Αγχίση,
με τον γιο του

και με τους συντρόφους του,
προς την Ιταλία πλέει.

Αλλά οι άνεμοι τη θάλασσα ταραζουν
και τον Αινεία στην Αφρική παρασύρουν.
Εκεί η Διδώ, η βασίλισσα, καινούρια
πατρίδα ιδρύει.

Ο Αινείας στη βασίλισσα
τις ενέδρες των Ελλήνων αφηγείται.
Η βασίλισσα τον Αινεία ερωτεύεται
και ο Αινείας (ερωτεύεται) τη βασίλισσα.

Τελικά, ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία και η
βασίλισσα ξεψυχά (πεθαίνει).

«ΔΙΔΩ ΚΑΙ ΑΙΝΕΙΑΣ»

1. «Aeneas filius Anchisae est» → (K)

est: ρήμα / **Aeneas:** υποκείμενο / **filius:** κατηγορούμενο στο Aeneas μέσω του est / **Anchisae:** γενική κτητική στο filius.

2. «Patria Aeneae Troia est» → (K)

est: ρήμα / **Troia:** υποκείμενο / **Patria:** κατηγορούμενο στο Troia μέσω του est / **Aeneae:** γενική κτητική στο Patria.

3. «Graeci Troiam oppugnant» → (K)

oppugnant: ρήμα / **Graeci:** υποκείμενο / **Troiam:** αντικείμενο.

4. «dolo expugnant» → (K)

expugnant: ρήμα / **Graeci:** εννοούμενο υποκείμενο / **Troiam:** εννοούμενο αντικείμενο / **dolo:** αφαιρετική του μέσου στο expugnant.

5. «Aeneas cum Anchisa, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat» → (K)

navigat: ρήμα / **Aeneas:** υποκείμενο / **cum Anchisa, cum nato, cum sociis:** εμπρόθετοι επιρρηματικοί προσδιορισμοί της συνοδείας στο navigat / **ad Italiam:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει κατεύθυνση στο navigat.

6. «Sed venti pontum turbant» → (K)

turbant: ρήμα / **venti:** υποκείμενο / **pontum:** αντικείμενο.

7. «Aenean in Africam portant»————→(K)

portant: ρήμα / **venti:** εννοούμενο υποκείμενο / **Aenean:**αντικείμενο / **in Africam:**εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει κατεύθυνση στο portant.

8. «Ibi Dido regina novam patriam fundat»————→(K)

fundat: ρήμα / **Dido:** υποκείμενο / **patriam:** αντικείμενο / **novam:** επιθετικός προσδιορισμός στο patriam / **regina:** παράθεση στο Dido / **Ibi:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο fundat.

9. «Aeneas reginae insidias Graecorum renarrat»————→(K)

renarrat: ρήμα / **Aeneas:** υποκείμενο / **insidias:** άμεσο αντικείμενο / **reginae:** έμμεσο αντικείμενο / **Graecorum:** γενική υποκειμενική στο insidias.

10. «Regina Aeneanamat»————→(K)

amat: ρήμα / **Regina:** υποκείμενο / **Aenean:** αντικείμενο.

11. «Aeneas reginam»————→(K)

amat: εννοούμενο ρήμα / **Aeneas:** υποκείμενο / **reginam:** αντικείμενο.

12. «Denique Aeneas in Italiam navigat»————→(K)

navigat: ρήμα / **Aeneas:** υποκείμενο / **in Italiam:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει κατεύθυνση στο navigat / **Denique:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο navigat.

13. «regina exspirat»————→(K)

exspirat: ρήμα / **regina:** υποκείμενο.

Ενότητα 2η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«ΔΙΔΩ ΚΑΙ ΑΙΝΕΙΑΣ»

- **Aeneas:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας. [Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]
- **filius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **filius, filii / fili** (αρσ. β' κλ.) = ο γιος. [Γενική ενικ.: filii & fili. Κλητική ενικ.: fili.]
- **Anchisae:** γενική ενικ. του ουσ. **Anchises, Anchisae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αγχίσης. [Αιτιατική ενικ.: Anchisam & Anchisen. Κλητική ενικ.: Anchisa & Anchise.]
- **est:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **patria:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **patria, patriae** (θηλ. α' κλ.) = η πατρίδα.
- **Aeneae:** γενική ενικ. του ουσ. **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας. [Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]
- **Troia:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Troia, Troiae** (θηλ. α' κλ.) = η Τροία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **est:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **Graeci:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **Graecus, Graeci** (αρσ. β' κλ.) = ο Έλληνας. [Προ-έρχεται από το επίθ. Graecus, -a, -um.]
- **Troiam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Troia, Troiae** (θηλ. α' κλ.) = η Τροία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **oppugnant:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **oppugno, oppugnavi, oppugnatum, oppugnare (1)** = πολιορκώ.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **dolo:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **dolus, doli** (αρσ. β' κλ.) = ο δόλος.
- **expugnant:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **expugno, expugnavi, expugnatum, expugnare (1)** = κυριεύω.
- **Aeneas:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας. [Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]

- **cum:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = με, μαζί με.
- **Anchisa:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Anchises, Anchisae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αγχίσης.
[Αιτιατική ενικ.: Anchisam & Anchisen. Κλητική ενικ.: Anchisa & Anchise.]
- **nato:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **natus, nati** (αρσ. β' κλ.) = ο γιος.
- **sociis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **socius, socii** (αρσ. β' κλ.) = ο σύντροφος.
- **ad:** πρόθεση (+ αιτιατική) = προς.
- **Italiam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Italia, Italiae** (θηλ. α' κλ.) = η Ιταλία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **navigat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **navigo, navigavi, navigatum, navigare (1)** = πλέω.
- **sed:** αντιθετικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = αλλά.
- **venti:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **ventus, venti** (αρσ. β' κλ.) = ο άνεμος.
- **pontum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **pontus, ponti** (αρσ. β' κλ.) = η θάλασσα.
- **turbant:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **turbo, turbavi, turbatum, turbare (1)** = ταράζω.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **Aenean:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας.
[Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]
- **in:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **Africam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Africa, Africae** (θηλ. α' κλ.) = η Αφρική. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **portant:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **porto, portavi, portatum, portare (1)** = φέρνω.
- **ibi:** τοπικό επίρρ. = εκεί.
- **Dido:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Dido, Didonis / Didus** (θηλ. γ' κλ.) = η Διδώ.
[Γενική ενικ.: Didonis & Didus. Δοτική ενικ.: Didoni & Dido. Αιτιατική ενικ.: Didonem & Dido.]
- **regina:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **regina, reginae** (θηλ. α' κλ.) = η βασίλισσα.
- **novam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. β' κλ. **novus, -a, -um** = νέος.
- **patriam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **patria, patriae** (θηλ. α' κλ.) = η πατρίδα.
- **fundat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **fundo, fundavi, fundatum, fundare (1)** = ιδρύω.
- **Aeneas:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας.
[Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]

- **reginae:** δοτική ενικ. του ουσ. **regina, reginae** (θηλ. α' κλ.) = η βασίλισσα.
- **insidias:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **insidiae, insidiarum** (θηλ. α' κλ.) = τέχνασμα.
[Δεν έχει ενικ. αριθμό.]
- **Graecorum:** γενική πληθ. του ουσ. **Graecus, Graeci** (αρσ. β' κλ.) = ο Έλληνας.
- **renarrat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **renarro, renarravi, renarratum, renarrare (1)** = διηγούμαι από την αρχή.
- **regina:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **regina, reginae** (θηλ. α' κλ.) = η βασίλισσα.
- **Aenean:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας.
[Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]
- **amat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **amo, amavi, amatum, amare (1)** = αγαπώ.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **Aeneas:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας.
[Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]
- **reginam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **regina, reginae** (θηλ. α' κλ.) = η βασίλισσα.
- **denique:** χρονικό επίρρ. = τελικά.
- **Aeneas:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας.
[Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]
- **in:** πρόθεση (+ αιτιατική) = προς.
- **Italiam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Italia, Italiae** (θηλ. α' κλ.) = η Ιταλία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **navigat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **navigo, navigavi, navigatum, navigare (1)** = πλέω.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **regina:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **regina, reginae** (θηλ. α' κλ.) = η βασίλισσα.
- **exspirat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **exspiro, exspiravi, exspiratum, exspirare (1)** = πεθαίνω, ξεψυχώ.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' αυζυγία
Aeneas, -ae (A) Anchises, -ae ή Anchisa-ae (A) Patria, -ae (Θ) Troia, -ae (Θ) Italia, -ae (Θ) Africa, -ae (Θ) Regina, -ae (Θ) Insidiae, -arum (Θ)	Novus, -a, -um	Oppugno, -avi, -atum, -are Expugno, -avi, -atum, -are Navigo, -avi, -atum, -are Turbo, -avi, -atum, -are Porto, -avi, -atum, -are Fundo, -avi, -atum, -are Renarro, -avi, -atum, -are Amo, -avi, -atum, -are Exspiro, -avi, -atum, -are
β' κλίση	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Ανώμαλα
Filius, -ii(i) (A) Graecus, -i (A) Dolus, -i (A) Natus, -i (A) Socius, -ii (A) Ventus, -i (A) Pontus, -i (A)	cum + ΑΦ. ad + ΑΙΤ. in + ΑΙΤ.	Sum, fui, -- , esse
β' κλίση	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	
Dido, -onis (Θ)	ibi / denique	
	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	
	et / sed	

3

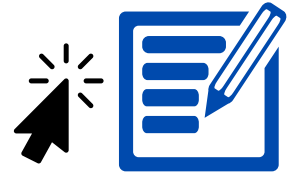
3

Ενότητα 3η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΔΡΟΜΕΔΑΣ»

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Κείμενο

Cepheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba forma sua, cum Nymphis se comparat. Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam marinam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: "regia hostia deo placet!". Tum Cepheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennatis advolat; puellam videt et stupet forma puellae. Perseus hasta beluam delet et Andromedam liberat. Cepheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

Μετάφραση του Κειμένου

Cepheus et Cassiope
Andromedam filiam habent.
Cassiope, superba forma sua,
cum Nymphis se comparat.
Neptunus iratus ad oram
Aethiopiae urget beluam marinam,
quae incolis nocet.
Oraculum incolis respondet:
“regia hostia deo placet!”.
Tum Cepheus Andromedam
ad scopulum adligat;
belua ad Andromedam se movet.
Repente Perseus calceis
pennatis advolat;
puellam videt et stupet
forma puellae.
Perseus hasta beluam delet
et Andromedam liberat.
Cepheus, Cassiope et incolae
Aethiopiae valde gaudent.

Ο Κηφέας και η Κασσιόπη
την Ανδρομέδα κόρη έχουν.
Η Κασσιόπη, περήφανη για την ομορφιά της,
με τις Νηρηίδες τον εαυτό της συγκρίνει.
Ο Ποσειδώνας οργισμένος στέλνει
στην ακτή της Αιθιοπίας θαλάσσιο κήτος,
το οποίο τους κατοίκους βλάπτει/αφανίζει.
Το μαντείο στους κατοίκους απαντά:
«βασιλικό σφάγιο στον θεό αρέσει».
Τότε ο Κηφέας την Ανδρομέδα
σε έναν βράχο δένει.
Το κήτος προς την Ανδρομέδα κινείται.
Ξαφνικά, ο Περσέας με τα φτερωτά
σανδάλια καταφθάνει πετώντας.
Την κόρη (κοπέλα) βλέπει και θαμπώνεται
από την ομορφιά της κοπέλας.
Ο Περσέας το κήτος με δόρυ σκοτώνει και την
Ανδρομέδα ελευθερώνει.
Ο Κηφέας, η Κασσιόπη και οι κάτοικοι της
Αιθιοπίας πάρα πολύ χαίρονται.

Ενότητα 3η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

«Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΔΡΟΜΕΔΑΣ»

1. «Cepheus et Cassiope Andromedam filiam habent» —→(K)

habent: ρήμα / **Cepheus - Cassiope:** υποκείμενα του habent / **Andromedam:** αντικείμενο του habent / **filiam:** κατηγορούμενο στο Andromedam.

2. «Cassiope, superba forma sua, cum Nymphis se comparat» —→ (K)

comparat: ρήμα / **Cassiope:** υποκείμενο του comparat / **se:** αντικείμενο του comparat, εκφράζει ευθεία αυτοπάθεια / **cum Nymphis:** εμπρόθετος προσδιορισμός της παραβολής στο comparat / **superba:** επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου / **forma:** αφαιρετική της αιτίας στο superba / **sua:** επιθετικός προσδιορισμός στο forma, εκφράζει ευθεία αυτοπάθεια.

3. «Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam marinam» —→(K)

urget: ρήμα / **Neptunus:** υποκείμενο του urget / **beluam:** αντικείμενο του urget / **marinam:** επιθετικός προσδιορισμός στο beluam / **ad oram:** εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης σε τόπο στο urget / **Aethiopiae:** γενική κτητική στο oram / **iratus*:** αιτιολογική μετοχή, συνημμένη στο Neptunus.

*ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΟΧΗΣ

- quod iratus est - αντικειμενική αιτιολογία.
- quod iratus sit - υποκειμενική αιτιολογία.
- cum iratus sit - αποτέλεσμα μιας εσωτερικής, λογικής διεργασίας.

4. «quae incolis nocet» —→(Δ)

- Δευτερεύουσα επιθετική αναφορική πρόταση προσδιοριστική στο beluam. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό. Συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο beluam.

nocet: ρήμα / **quae:** υποκείμενο του nocet / **incolis:** αντικείμενο του nocet.

5. «Oraculum incolis respondet» → (K)

respondet: ρήμα / **oraculum:** υποκείμενο του respondet / **incolis:** αντικείμενο του respondet.

6. «Regia hostia deo placet!» → (K)

placet: ρήμα / **hostia:** υποκείμενο του placet / **deo:** αντικείμενο του placet / **regia:** επιθετικός προσδιορισμός στο hostia.

7. «Tum Cepheus Andromedam ad scopulum adligat» → (K)

adligat: ρήμα / **Cepheus:** υποκείμενο του adligat / **Andromedam:** αντικείμενο του adligat / **ad scopulum:** εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο adligat / **tum:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο adligat.

8. «belua ad Andromedam se movet» → (K)

movet: ρήμα / **belua:** υποκείμενο του movet / **se:** αντικείμενο του movet, εκφράζει άμεση αυτοπάθεια / **ad Andromedam:** εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης σε τόπο στο movet.

9. «Repente Perseus calceis pennatis advolat» → (K)

advolat: ρήμα / **Perseus:** υποκείμενο του advolat / **calceis:** αφαιρετική του οργάνου στο advolat / **pennatis:** επιθετικός προσδιορισμός στο calceis / **repente:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο advolat.

10. «puellam videt» → (K)

videt: ρήμα / **Perseus:** εννοούμενο υποκείμενο του videt / **puellam:** αντικείμενο του videt.

11. «et stupet forma puellae» → (K)

stupet: ρήμα / **Perseus:** εννοούμενο υποκείμενο του stupet / **forma:** αφαιρετική της αιτίας στο stupet / **puellae:** γενική κτητική στο forma.

12. «Perseus hasta beluam delet»————→(K)

delet: ρήμα / **Perseus:** υποκείμενο του delet / **beluam:** αντικείμενο του delet / **hasta:**

αφαιρετική του οργάνου στο delet.

13. «et Andromedam liberat»————→(K)

liberat: ρήμα / **Perseus:** εννοούμενο υποκείμενο του liberat / **Andromedam:** αντικείμενο του liberat.

14. «Cepheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent»————→(K)

gaudent: ρήμα / **Cepheus - Cassiope - incolae:** υποκείμενα του gaudent / **Aethiopiae:** γενική κτητική (ή αντικειμενική) στο incolae / **valde:** επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο gaudent.

Ενότητα 3η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«ΔΙΔΩ ΚΑΙ ΑΙΝΕΙΑΣ»

- **Cepheus:** ονομαστική ενικ. του (ανώμ.) ουσιαστικού **Cepheus, Cephei / Cepheos** (αρσ. β' κλ.) = ο Κηφέας. [Γενικήενικ: Cephei & Cepheos. Αιτιατικήενικ.: Cerpheum & Cerpheia. Κλητική ενικ.: Cerpheu. Δεν έχει πληθ.]
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **Cassiope:** ονομαστική ενικ. του (ανώμ.) ουσ. **Cassiope, Cassiopes** (θηλ. α' κλ.) = η Κασσιόπη. [Ονομαστική, κλητική και αφαιρετική ενικ.: Cassiope. Γενικήενικ.: Cassiopes. Αιτιατική ενικ.: Cassiopen. Δεν έχει πληθ.]
- **Andromedam:** αιτιατική ενικ. του (ανώμ.) ουσ. **Andromeda / -e, Andromedae / -es** (θηλ. α' κλ.) = η Ανδρομέδα. [Ονομαστική, κλητική και αφαιρετική ενικ.: Andromeda & Andromede. Γενική ενικ.: Andromedae & Andromedes. Αιτιατ. ενικ.: Andromedam & Andromedan & Andromeden. Δεν έχει πληθ.]
- **filiam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **filia, filiae** (θηλ. α' κλ.) = η κόρη. [Δοτική και αφαιρετική πληθ.: filiis & filiabus.]
- **habent:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **habeo, habui, habitum, habere (2)** = έχω.
- **Cassiope:** ονομαστική ενικ. του (ανώμ.) ουσ. **Cassiope, Cassiopes** (θηλ. α' κλ.) = η Κασσιόπη. [Βλ. παραπάνω.]
- **superba:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **superbus, -a, -um** = περήφανος.
- **forma:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **forma, formae** (θηλ. α' κλ.) = η ομορφιά.
- **sua:** αφαιρετική ενικ., θηλ. γένους, της κτητικής αντων. γ' προσώπου για έναν κτήτορα
- **suus, sua, suum** = ο δικός του / της, η δική του / της, το δικό του / της.
- **cum:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = με.
- **Nymphis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **Nympha /-e, Nymphae / -es** (θηλ. α' κλ.) =

η Νύμφη. [Ονομαστική, κλητική και αφαιρετική ενικ.: Nympha & Nymphe. Γενική ενικ.: Nymphae & Nymphes. Αιτιατική ενικ.: Nympham & Nymphen. Στον πληθ. κλίνεται ομαλά κατά την α' κλ.]

- **se**: αιτιατική ενικ., του γ' προσ. της προσωπικής αντων. **ego**.
- **comparat**: γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **comparo, comparavi, comparatum, comparare (1)** = συγκρίνω.
- **Neptunus**: ονομαστική ενικ. του ουσιαστικού **Neptunus, Neptuni** (αρσ. β' κλ.) = ο Ποσειδώνας. [Δεν έχει πληθ.]
- **iratus**: ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, της μετοχής παρακειμένου παθητ. φωνής του ρήμ. **irascor, iratus sum, irasci (3, αποθ.)** = οργίζομαι. Ο παρακείμενος συνήθως αναπληρώνεται από τον παρακείμενο *suscensui* του *suscenseo* (βλ. σχολ. γραμματική, σελ. 134).
- **ad**: πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **oram**: αιτιατική ενικ. του ουσ. **ora, orae** (θηλ. α' κλ.) = η ακτή.
- **Aethiopiae**: γενική ενικ. του ουσ. **Aethiopia, Aethiopiae** (θηλ. α' κλ.) = η Αιθιοπία. [Δεν έχει πληθ.]
- **urget**: γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **urgeo, ursi, -, urgere (2)** = στέλνω, σπρώχνω.
- **beluam**: αιτιατική ενικ. του ουσ. **belua, beluae** (θηλ. α' κλ.) = το κήτος.
- **marinam**: αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. β' της κλ. **marinus, -a, -um** = θαλάσσιος.
- **quae**: ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.
- **incolis**: δοτική πληθ. του ουσ. **incola, incolae** (αρσ. α' κλ.) = ο κάτοικος.
- **nocet**: γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **noceo, nocui, nocitum, nocere (2)** [+ δοτική] = βλάπτω.
- **oraculum**: ονομαστική ενικ. του ουσ. **oraculum, oraculi** (ουδ. β' κλ.) = το μαντείο.
- **incolis**: δοτική πληθ. του ουσ. **incola, incolae** (αρσ. α' κλ.) = ο, η κάτοικος.
- **respondet**: γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **respondeo, respondi, responsum, respondere (2)** = απαντώ.
- **regia**: ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **regius, -a, -um** = βασιλικός. [ΣΥΓΚΡ.: *magis regius, -a, -um*. ΥΠΕΡΘ.: *maxime regius, -a, -um*.]
- **hostia**: ονομαστική ενικ. του ουσ. **hostia, hostiae** (θηλ. α' κλ.) = το σφάγιο.

- **deo:** δοτική ενικ. του ουσ. **deus, dei** (αρσ.β' κλ.) = ο θεός. [Κλητική ενικ.: deus, dive (& dee). Ονομαστική και κλητική πληθ. dei, dii & di. Δοτική και αφαιρετική πληθ. deis, diis & dis. Γενική πληθ. deorum & deum.]
- **placet:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **placeo, placui, placitum, placere (2)** [+ δοτική] = αρέσω.
- **tum:** χρονικό επίρρ. = τότε.
- **Cepheus:** ονομαστική ενικ. του (ανώμ.)ουσιαστικού **Cepheus, Cephei / Cepheos** (αρσ. β' κλ.) = ο Κηφέας. [Βλέπε παραπάνω.]
- **Andromedam:** αιτιατική ενικ. του (ανώμ.) ουσ. **Andromeda / -e, Andromedae / -es** (θηλ. α' κλ.) = η Ανδρομέδα. [Βλέπε παραπάνω.]
- **ad:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **scopulum:** αιτιατική ενικ. του ουσιαστικού **scopulus, scopuli** (αρσ. β' κλ.) = ο βράχος.
- **adligat:** γ' ενικ.οριστικής ενεστώτα ενεργ.φων. του ρήμ. **adligo, adligavi, adligatum, adligare (1)** = δένω.
- **belua:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **belua, beluae** (θηλ. α' κλ.) = το κήτος.
- **ad:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **Andromedam:** αιτιατική ενικ. του (ανώμ.) ουσ. **Andromeda / -e, Andromedae / -es** (θηλ. α' κλ.) = η Ανδρομέδα. [Βλ. παραπάνω.]
- **se:** αιτιατική ενικ., του γ' προσ. της προσωπικής αντων. **ego**.
- **movet:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **moveo, movi, motum, movere (2)** = κινώ.
- **repente:** τροπικό επίρρ.= ξαφνικά. [Προέρχεται από το επίθ. της γ' κλ. **repens, repens, repens** (γενική: *repentis*) = απροσδόκητος, αιφνίδιος.]
- **Perseus:** ονομαστική ενικ. του (ανώμ.) ουσιαστικού **Perseus, Persei /Perseos** (αρσ. β' κλ.) = ο Περσέας. [Γενική ενικ.:Persei & Perseos. Αιτιατική ενικ.: Perseum & Persea.[Δεν έχει πληθ.]
- **calceis:** αφαιρετική πληθ.του ουσιαστικού **calceus, calcei** (αρσ. β' κλ.) = οι σανδάλια.
- **pennatis:** αφαιρετική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **pennatus, -a, -um** = φτερωτός.
- **advolat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **advolo, advolavi, advolatum, advolare (1)** = καταφθάνω πετώντας.
- **puellam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **puella, puellae** (θηλ. α' κλ.) = η κοπέλα.

- **videt:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **video, vidi, visum, videre (2)** = βλέπω.
- **et:** συμπλεκτικός (πααρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **stupet:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **stupeo, stupui, -, stupere (2)** = θαμπώνομαι.
- **forma:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **forma, formae** (θηλ. α' κλ.) = η ομορφιά.
- **puellae:** γενική ενικ. του ουσ. **puella, puellae** (θηλ. α' κλ.) = η κοπέλα.
- **Perseus:** ονομαστική ενικ. του (ανώμ.) ουσιαστικού **Perseus, Persei/ Perseos** (αρσ.β' κλ.) = ο Περσέας. [Βλέπε παραπάνω.]
- **hasta:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **hasta, hastae** (θηλ. α' κλ.) = το δόρυ.
- **beluam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **belua, beluae** (θηλ. α' κλ.) = το κήτος.
- **delet:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **deleo, deleui, deletum, delere (2)** = καταστρέφω, σκοτώνω.
- **Andromedam:** αιτιατική ενικ. του (ανώμ.) ουσ. **Andromeda / -e, Andromedae/ -es** (θηλ. α' κλ.) = η Ανδρομέδα. [Βλ. παραπάνω.]
- **liberat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **libero, liberavi, liberatum, liberare (1)** = ελευθερώνω.
- **Cepheus:** ονομαστική ενικ. του (ανώμ.) ουσιαστικού **Cepheus, Cephei / Cepheos** (αρσ. β' κλ.) = ο Κηφέας. [Βλέπε παραπάνω.]
- **Cassiope:** ονομαστική ενικ. του (ανώμ.) ουσ. **Cassiope, Cassiopes** (θηλ. α' κλ.) = η Κασσιόπη. [Βλ. παραπάνω.]
- **incolae:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **incola, incolae** (αρσ. α' κλ.) = ο κάτοικος.
- **Aethiopiae:** γενική ενικ. του ουσ. **Aethiopia, Aethiopiae** (θηλ. α' κλ.) = η Αιθιοπία. [Δεν έχει πληθ.]
- **valde:** ποσοτικό επίρρ. = πάρα πολύ. [Valde και valide: προέρχεται από το επίθ. της β' κλ. validus, -a, -um = δυνατός, ισχυρός.]
- **gaudent:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **gaudeo, gavisus sum, gaudere (2, ημιαποθ.)** = χαίρομαι.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' αυζυγία 33

Incola, -ae Cassiope, -es Andromeda, -ae Filia, -ae Forma, -ae Nympha, -ae Ora, -ae Aethiopia, -ae Belua, -ae Hostia, -ae Puella, -ae Hasta, -ae	(A) (Θ) (Θ) (Θ) (Θ) (Θ) (Θ) (Θ) (Θ) (Θ) (Θ) (Θ)	Superbus, -a, -um Marinus, -a, -um Regius, -a, -um Pennatus, -a, -um	Comparo, -avi, -atum, -are Adligo, -avi, -atum, -are Advolo, -avi, -atum, -are Libero, -avi, -atum, -are
β' κλίση	ANTΩΝΥΜΙΕΣ	Β' συζυγία	
Cepheus, -i Neptunus, -i Deus, -i Scopulus, -i Perseus, -i Calceus, -i Oraculum, -i	(A) (A) (A) (A) (A) (A) (O)	Suus, -a, -um (κτητική) Ego, tu, (sui) (προσωπική) Qui, quae, quod (αναφορική), se (προσωπική)	Habeo, habui, habitum, habere Urgeo, ursi, --, urgere Noceo, nocui, nocitum, nocere Respondeo, respondi, responsum, respondere Placeo, placui, placitum, placere Moveo, movi, motum, movere Video, vidi, visum, videre Stupeo, stupui, --, stupere Deleo, deleui, deletum, delere Gaudeo, gavisus sum, (gavisum), gaudere
		ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	
		et	
		ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Γ' συζυγίας
		cum + ΑΦ. ad + ΑΙΤ.	Irascor, iratus sum, iratum, irasci
		ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	
		repente / valde / tum	

4

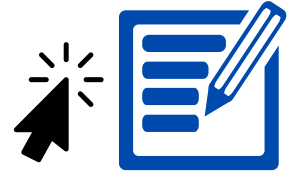
4

Ενότητα 4η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΤΑ ΗΘΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ»

Κείμενο

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Apud antīquos Rōmānos concordia maxima sed avaritia minima erat. Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. Delecti consultābant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validumerat.

Μετάφραση του Κειμένου

Apud antīquos Rōmānos
concordia maxima
sed avaritia minima erat.
Rōmāni in suppliciis deōrum
magnifici
sed domi parci erant.
Iustitiā inter se certābant
et patriam curābant.
In bello
pericula audaciā propulsābant
et beneficiis amicitias parābant.
Delecti consultābant patriae;
eis corpus
ex annis infirmum
sed ingenium propter sapientiam
validumerat.

Στους αρχαίους Ρωμαίους
πάρα πολύ μεγάλη ομόνοια
αλλά ελάχιστη πλεονεξία υπήρχε.
Οι Ρωμαίοι στη λατρεία των θεών
ήταν γεναιόδωροι,
αλλά στο σπίτι φειδωλοί (ήταν).
Στη δικαιοσύνη μεταξύ τους συναγωνίζονταν
και την πατρίδα φρόντιζαν.
Στον πόλεμο
τους κινδύνους με τόλμη απομάκρυναν
και με ευεργεσίες συμμαχίες αποκτούσαν.
Εκλεγμένοι άνδρες φρόντιζαν για την πατρίδα.
Σ' αυτούς αδύναμο σώμα
από τα χρόνια,
αλλά δυνατό πνεύμα
εξαιτίας της σοφίας υπήρχε.

Ενότητα 4η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

«ΤΑ ΗΘΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ»

1. «Apud antiquos Romanos concordia maxima» → (K)

erat: εννοούμενο ρήμα / **concordia:** υποκείμενο / **maxima:** επιθετικός προσδιορισμός στο concordia / **Apud Romanos:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου (μεταφορικά) στο erat / **antiquos:** επιθετικός προσδιορισμός στο Romanos.

2. «avaritia minima erat» → (K)

erat: ρήμα / **avaritia:** υποκείμενο / **minima:** επιθετικός προσδιορισμός στο avaritia.

3. «Romani in suppliciis deorum magnifici» → (K)

erant: εννοούμενο ρήμα / **Romani:** υποκείμενο / **magnifici:** κατηγορούμενο στο Romani μέσω του erant / **in suppliciis:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κατάστασης ή της αναφοράς στο erant / **deorum:** γενική αντικειμενική στο suppliciis.

4. «domi parcerant» → (K)

erant: ρήμα / **Romani:** εννοούμενο υποκείμενο / **parci:** κατηγορούμενο στο Romani μέσω του erant / **domi:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου (μεταφορικά) στο erant.

5. «Iustitia inter se certabant» → (K)

certabant: ρήμα / **Romani:** εννοούμενο υποκείμενο / **inter se:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αλληλοπάθειας στο certabant / **Iustitia:** αφαιρετική της αναφοράς στο certabant.

6. «patriam curabant» → (K)

curabant: ρήμα / **Romani:** εννοούμενο υποκείμενο / **patriam:** αντικείμενο.

7. «In bello pericula audacia propulsabant» → (K)

propulsabant: ρήμα / **Romani:** εννοούμενο υποκείμενο / **pericula:** αντικείμενο / **In bello:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο propulsabant / **audacia:** αφαιρετική του τρόπου στο propulsabant.

8. «beneficiis amicitiasparabant» → (K)

parabant: ρήμα / **Romani:** εννοούμενο υποκείμενο / **amicitias:** αντικείμενο / **beneficiis:** αφαιρετική του μέσου στο parabant.

9. «Delecti consultabant patriae» → (K)

consultabant: ρήμα / **Delecti*:** επιθετική μετοχή ως υποκείμενο / **patriae:** δοτική προσωπική χαριστική στο consultabant.

* ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΟΧΗΣ

Στο βιβλίο αναφέρεται σαν επίθετο κι όχι σαν ρηματικός τύπος. Ενδεχόμενη μετατροπή θα ήταν: «qui delecti sunt».

10. «eis corpus ex annis infirmum» → (K)

erat: εννοούμενο ρήμα / **corpus:** υποκείμενο / **infirmum:** κατηγορούμενο στο corpus μέσω του erat / **eis:** δοτική προσωπική κτητική στο erat / **ex annis:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο erat.

11. «ingenium propter sapientiam validum erat» → (K)

erat: ρήμα / **ingenium:** υποκείμενο / **validum:** κατηγορούμενο στο ingenium μέσω του erat / **propter sapientiam:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο erat.

Ενότητα 4η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«ΤΑ ΗΘΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ»

- **apud:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, δίπλα σε.
- **antiquos:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **antiquus, -a, -um** = αρχαίος.
- **Romanos:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **Romanus, Romani** (αρσ. β' κλ.) = Ρωμαίος.
- **concordia:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **concordia, concordiae** (θηλ. α' κλ.) = η ομόνοια. [Ως αφηρημένη έννοια στον πληθ. το ουσ. δεν είναι εύχρηστο.]
- **maxima:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **maximus, -a, -um** = πάρα πολύ μεγάλος, μέγιστος. [Είναι υπερθετικός βαθμός του επιθ. της β' κλ. **magnus, -a, -um** = μεγάλος. ΣΥΓΚΡ.: maior, maior, maius.]
- **sed:** αντιθετικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = αλλά.
- **avaritia:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **avaritia, avaritiae** (θηλ. α' κλ.) = η πλεονεξία. [Ως αφηρημένη έννοια στον πληθ. το ουσ. δεν είναι εύχρηστο και παίρνει τη σημασία «τα είδη της πλεονεξίας».]
- **minima:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **minimus, -a, -um** = ελάχιστος. [Είναι υπερθετικός βαθμός του επιθ. της β' κλ. **parvus, -a, -um** = μικρός. ΣΥΓΚΡ.: minor, minor, minus.]
- **erat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι εδώ: υπάρχω.
- **Romani:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **Romanus, Romani** (αρσ. β' κλ.) = Ρωμαίος.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **suppliciis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **supplicia, suppliciorum** (ουδ. β' κλ.) = η λατρεία. [Ενικ.: supplicium, supplicii / supplici = τιμωρία (ετερόσημο).]
- **deorum:** γενική πληθ. του ουσ. **deus, dei** (αρσ. β' κλ.) = ο θεός.

- **magnifici:** ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **magnificus, -a, -um** = γενναιόδωρος. [ΣΥΓΚΡ.: magnificentior, -ior, -ius. ΥΠΕΡΘ.: magnificentissimus, -a, -um.]
- **domi:** γενική ενικ. του ουσ. **domus, domus** (θηλ. δ' κλ.) = το σπίτι. εδώ: η ιδιωτική ζωή.
- **parci:** ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **parcus, -a, -um** = φειδωλός.
- **erant:** γ' πληθ. οριστικής παρατατικού του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **iustitia:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **iustitia, iustitiae** (θηλ. α' κλ.) = η δικαιοσύνη.
- **inter:** πρόθεση (+ αιτιατική) = ανάμεσα σε, μεταξύ.
- **se:** αιτιατική ενικ. του γ' προσ. της προσωπικής αντωνυμίας = τους.
- **certabant:** γ' πληθ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **certo, certavi, certatum, certare (1)** = συναγωνίζομαι.
- **patriam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **patria, patriae** (θηλ. α' κλ.) = η πατρίδα.
- **curabant:** γ' πληθ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **curo, curavi, curatum, curare (1)** = φροντίζω.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **bello:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **bellum, belli** (ουδ. β' κλ.) = ο πόλεμος.
- **pericula:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **periculum, periculi** (ουδ. β' κλ.) = ο κίνδυνος.
- **audacia:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **audacia, audaciae** (θηλ. α' κλ.) = η τόλμη.
- **propulsabant:** γ' πληθ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **propulso, propulsavi, propulsatum, propulsare (1)** = απωθώ.
- **beneficiis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **beneficium, beneficii / benefici** (ουδ. β' κλ.) = η ευεργεσία.
- **amicitias:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **amicitia, amicitiae** (θηλ. α' κλ.) = η φιλία.
εδώ: = η συμμαχία.
- **parabant:** γ' πληθ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **paro, paravi, paratum, parare (1)** = ετοιμάζω, ετοιμάζομαι. εδώ = αποκτώ.
- **delecti:** ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, της μτχ. παρακειμένου παθητ. φων. του ρήμ. **deligo, delegi, delectum, deligere (3)** = εκλέγω.
- **consultabant:** γ' πληθ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **consulto, consultavi, consultatum, consultare (1)** (+ δοτική προσωπική χαριστική) = φροντίζω για.

- **patriae:** δοτική ενικ. του ουσ. **patria, patriae** (θηλ. α' κλ.) = η πατρίδα.
- **eis:** δοτική πληθ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **corpus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **corpus, corporis** (ουδ. γ' κλ.) = το σώμα.
- **ex:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **annis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **annus, anni** (αρσ. β' κλ.) = ο χρόνος, το έτος.
- **infirmum:** ονομαστική ενικ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **infirmus, -a, -um** = αδύναμος.
- **ingenium:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **ingenium, ingenii / ingeni** (ουδ. β' κλ.) = το πνεύμα.
- **propter:** πρόθεση (+ αιτιατική) = εξαιτίας.
- **sapientiam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **sapientia, sapientiae** (θηλ. α' κλ.) = η σοφία.
- **validum:** ονομαστική ενικ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **validus, -a, -um** = δυνατός, ισχυρός.
- **erat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	A' συζυγία
Incola, -ae (A) Concordia, -ae (Θ) Avaritia, -ae (Θ) Iustitia, -ae (Θ) Patria, -ae (Θ) Audacia, -ae (Θ) Amicitia, -ae (Θ) Sapientia, -ae (Θ)	Antiquus, -a, -um Maximus, -a, -um Minimus, -a, -um Magnificus, -a, -um Parcus, -a, -um Infirmus us, -a, -um Validus us, -a, -um	Certo, -avi, -atum, -are Curo, -avi, -atum, -are Propulso, -avi, -atum, -are Paro, -avi, -atum, -are Consulto, -avi, -atum, -are
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	Γ' συζυγία
Romanus, -i (A) Deus, -i (A) Annus, -i (A) Supplicia, -orum (O)	Ego, tu, (sui) (προσωπική) Is, ea, id (οριστική) Se (προσωπική)	Deligo, -legi, -lectum, -ligere

Bellum, -i (Ο)		
Periculum, -i (Ο)		
Beneficium, -ii(i) (Ο)		
Ingenium, -ii(i) (Ο)		
γ' κλίση	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Ανώμαλα
Corpus, -oris (Ο)	Apud + ΑΙΤ. In + ΑΦ. Inter + ΑΙΤ. Ex + ΑΦ. Propter + ΑΙΤ.	Sum, fui, -- , esse
δ' κλίση	ΜΕΤΟΧΕΣ	
Domus, -us (Θ)	Delectus-a-um	
	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	
	Domi	
	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	
	Sed / et	

5

5

Ενότητα 5η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΕΝΑΣ “ΛΑΤΡΗΣ” ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ»

Κείμενο

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII(septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchra sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

Μετάφραση του Κειμένου

Silius Italicus, poëta epicus,
vir clarus erat.
XVII(septendecim) libri eius
de bello Punico secundo
pulchra sunt.
Ultimis annis vitae suae
in Campaniā se tenēbat.
Multos in illis locis agros possidēbat.
Silius animum tenerum habēbat.
Glorīae Vergili studēbat ingeniumque
eius fovēbat.
Eum ut puer magistrum honorābat.
Monumentum eius,
quod Neapoli iacēbat,
pro templo habēbat.

Ο Σίλιος Ιταλικός, επικός ποιητής,
άνδρας ένδοξος ήταν.
Τα δεκαεπτά βιβλία του
για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο
ωραία είναι.
Στα τελευταία χρόνια της ζωής του
στην Καμπανία παρέμενε.
Σε εκείνους τους τόπους πολλούς αγρούς κατείχε.
Ο Σίλιος είχε τρυφερή ψυχή.
Τη δόξα του Βιργιλίου επεδίωκε
και το πνεύμα αυτού περιέβαλλε με αγάπη.
Αυτόν, όπως το παιδί (τιμά) τον δάσκαλο, τιμούσε.
Το μνημείο του,
που στη Νεάπολη βρισκόταν,
σαν ναό θεωρούσε.

Ενότητα 5η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

«ΕΝΑΣ “ΛΑΤΡΗΣ” ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ»

1. «Silius Italicus, poeta epicus, vir clarus erat» → (K)

erat: ρήμα / **Silius Italicus:** υποκείμενο του erat / **vir:** κατηγορούμενο στο υποκείμενο Silius Italicus του erat / **clarus:** επιθετικός προσδιορισμός στο vir / **poeta:** παράθεση στο Silius Italicus / **epicus:** επιθετικός προσδιορισμός στο poeta.

2. «XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt» → (K)

sunt: ρήμα / **libri:** υποκείμενο του sunt / **pulchri:** κατηγορούμενο στο υποκείμενο libri του sunt / **XVII (septendecim):** επιθετικός προσδιορισμός στο libri / **eius:** γενική κτητική στο libri / **de bello:** εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο libri / **Punico:** επιθετικός προσδιορισμός στο bello / **secundo:** επιθετικός προσδιορισμός στη φράση bello Punico.

3. «Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat» → (K)

tenebat: ρήμα / **Silius Italicus:** εννοούμενο υποκείμενο του tenebat / **se:** αντικείμενο του tenebat, εκφράζει ευθεία αυτοπάθεια / **in Campania:** εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο tenebat / **annis:** αφαιρετική του χρόνου στο tenebat / **ultimis:** επιθετικός προσδιορισμός στο annis / **vitae:** γενική διαιρετική στο annis / **suae:** επιθετικός προσδιορισμός στο vitae, εκφράζει ευθεία αυτοπάθεια.

4. «Multos in illis locis agros possidebat» → (K)

possidebat: ρήμα / **Silius Italicus:** εννοούμενο υποκείμενο του possidebat / **agros:** αντικείμενο του possidebat / **multos:** επιθετικός προσδιορισμός στο agros / **in locis:** εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο possidebat / **illis:** επιθετικός προσδιορισμός στο locis.

5. «Silius animum tenerum habebat» —→ (K)

habebat: ρήμα / **Silius Italicus:** υποκείμενο του habebat / **animum:** αντικείμενο του habebat / **tenerum:** επιθετικός προσδιορισμός στο animum.

6. «Gloriae Vergilistudebat» —→ (K)

studebat: ρήμα / **Silius Italicus:** εννοούμενο υποκείμενο του studebat/ **gloriae:** αντικείμενο του studebat / **Vergili:** γενική κτητική στο Gloriae.

7. «ingeniumque eius fovebat» —→ (K)

fovebat: ρήμα / **Silius Italicus:** εννοούμενο υποκείμενο του fovebat/ **ingenium:** αντικείμενο του fovebat / **eius:** γενική κτητική στο ingenium.

8. «Eum honorabat» —→ (K)

honorabat: ρήμα / **Silius Italicus:** εννοούμενο υποκείμενο του honorabat / **eum:** αντικείμενο του honorabat.

9. «ut puer magistrum (honorat)» —→ (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση που δηλώνει τρόπο. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut* (που σχηματίζει παραβολικό ζεύγος με το επίρρ. *sic* της κύριας πρότασης). Εκφέρεται με οριστική, γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης.

honorat: εννοούμενο ρήμα / **puer:** υποκείμενο του honorat / **magistrum:** αντικείμενο του honorat.

10. «Monumentum eius pro templo habebat» —→ (K)

habebat: ρήμα / **Silius:** εννοούμενο υποκείμενο του habebat / **monumentum:** αντικείμενο του habebat / **pro templo:** εμπρόθετο κατηγορούμενο στο αντικείμενο monumentum του habebat / **eius:** γενική κτητική στο monumentum.

11. «quod Neapoli iacebat» —→ (Δ)

• Δευτερεύουσα επιθετική αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο *monumentum*. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *quod* και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό. Συγκεκριμένα, με οριστική παρατατικού, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο *monumentum*.

iacebat: ρήμα / **quod:** υποκείμενο του *iacebat* / **Neapoli:** αφαιρετική ως επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο *iacebat*.

Ενότητα 5η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«ΕΝΑΣ “ΛΑΤΡΗΣ” ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ»

- **Silius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Silius, Silii / Sili** (αρσ. β' κλ.) = ο Σίλιος. [Κλητική ενικ.: Sili.]
- **Italicus:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Italicus, -a, -um** = Ιταλικός.
- **poeta:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **poeta, poetae** (αρσ. α' κλ.) = ο ποιητής.
- **epicus:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **epicus, -a, -um** = επικός.
- **vir:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **vir, viri** (αρσ. β' κλ.) = ο άνδρας.
- **clarus:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **clarus, -a, -um** = ένδοξος.
- **erat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **XVII (septendecim):** απόλυτο αριθμητικό επίθετο (άκλιτο) = δεκαεπτά.
- **libri:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **liber, libri** (αρσ. β' κλ.) = το βιβλίο.
- **eius:** γενική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **de:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = για, σχετικά με.
- **bello:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **bellum, belli** (ουδ. β' κλ.) = ο πόλεμος.
- **Punico:** αφαιρετική ενικ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Punicus, -a, -um** = Καρθηδονιακός.
- **secundo:** αφαιρετική ενικ., ουδ. γένους, του τακτικού αριθμητικού επιθ. της β' κλ. **secundus, -a, -um** = δεύτερος.
- **pulchri:** ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **pulcher, pulchra, pulchrum** = ωραίος. [ΣΥΓΚΡ.: pulchrior, -ior, -ius. ΥΠΕΡΘ.: pulcherrimus, -a, -um.]
- **sunt:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **ultimis:** αφαιρετική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **ultimus, -a, -um** =

ο τελευταίος. [Είναι υπερθετικός βαθμός που παράγεται από το επίρρ. (και πρόθ.)
ultra (= πέρα). ΘΕΤ.: -. ΣΥΓΚΡ.: ulterior, -ior, -ius. ΥΠΕΡΘ.: ultimus, -a, -um.]

- **annis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **annus, anni** (αρσ. β' κλ.) = ο χρόνος, το έτος.
- **vitae:** γενική ενικ. του ουσ. **vita, vitae** (θηλ. α' κλ.) = η ζωή.
- **suae:** γενική ενικ., θηλ. γένους, της κτητικής αντων. του γ' προσ. για έναν κτήτορα
suus, sua, suum = ο δικός του / της, η δική του / της, το δικό του / της.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **Campania:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Campania, Campaniae** (θηλ. α' κλ.) = η Καμπανία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **se:** αιτιατική ενικ., γ' προσ. της προσωπικής αντων. **ego**
- **tenebat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **teneo, tenui, tentum, tenere (2)** = κρατώ, έχω.
- **multos:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **multus, -a, -um** = πολύς. [Παραθετικά κυρίως στον πληθ.: ΣΥΓΚΡ.: plures, -es, -a. ΥΠΕΡΘ.: plurimi, -ae, -a.]
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **illis:** αφαιρετική πληθ., αρσ. γένους, της δεικτικής αντων. **ille, illa, illud** = εκείνος, εκείνη, εκείνο.
- **locis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **locus, loci** (αρσ. β' κλ.) = ο τόπος, το μέρος. [Πληθ. αριθμός: (αρσ.) loci, locorum (= χωρία βιβλίου) και (ουδ.) loca, locorum (= τόποι) (ετερογενές).]
- **agros:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **ager, agri** (αρσ. β' κλ.) = ο αγρός, το αγρόκτημα.
- **possidebat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **possideo, possedi, possessum, possidere (2)** = κατέχω, έχω στην κατοχή μου.
- **Silius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Silius, Silii- i** (αρσ. β' κλ.) = ο Σίλιος. [Κλητική ενικ.: Sili.]
- **animus:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **animus, animi** (αρσ. β' κλ.) = η ψυχή.
- **tenerum:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **tener, tenera, tenerum** = ιρρυφερός. [ΣΥΓΚΡ.: tenerior, -ior, -ius. ΥΠΕΡΘ.: tenerrimus, -a, -um.]
- **habebat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **habeo, habui, habitum, habere (2)** = έχω.
- **gloriae:** δοτική ενικ. του ουσ. **gloria, gloriae** (θηλ. α' κλ.) = η δόξα.
- **Vergili:** γενική ενικ. του ουσ. **Vergilius, Vergilii / Vergili** (αρσ. β' κλ.) = ο Βιργίλιος. [Κλητική ενικ: Vergili.]

- **studebat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **studeo, studui, -, studere (2)** [+ δοτική] = επιδιδώκω.
- **ingenium:** αιτιατική ενικ.του ουσ. **ingenium, ingenii / ingeni** (ουδ. β' κλ.) = το πνεύμα.
- **(-)que:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και [Είναι εγκλιτική λέξη.]
- **eius:** γενική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **fovebat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **foveo, fovi, fotum, fovere (2)** = περιβάλλω με αγάπη, λατρεύω.
- **eum:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **ut:** παραβολικός σύνδεσμος (εκφράζει τρόπο) = όπως.
- **puer:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **puer, pueri** (αρσ. β' κλ.) = το παιδί. εδώ: ο μαθητής.
- **magistrum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **magister, magistri** (αρσ. β' κλ.) = ο δάσκαλος.
- **honorabat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **honoro, honoravi, honoratum, honorare (1)** = τιμώ.
- **monumentum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **monumentum, monumenti** (ουδ. β' κλ.) = το μνημείο.
- **eius:** γενική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **quod:** ονομαστική ενικ., ουδ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.
- **Neapoli:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Neapolis, Neapolis** (θηλ. γ' κλ.) = η Νεάπολη. [Αιτι- ατική ενικ.: Neapolim, αφαιρετική ενικ.: Neapoli. Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **iacebat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **iaceo, iacui, iacitum, iacere (2)** = βρίσκομαι, είμαι.
- **pro:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = αντί, σαν.
- **templo:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **templum, templi** (ουδ. β' κλ.) = ο ναός.
- **habebat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **habeo, habui, habitum, habere (2)** = έχω. εδώ: θεωρώ.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Poeta, -ae (A) Vita, -ae (Θ) Campania, -ae (Θ) Gloria, -ae (Θ)	Italicus, -a, -um Epicus, -a, -um Clarus, -a, -um Secundus, -a, -um Punicus-a-um Pulcher, pulchra, pulchrum Sacer, sacra, sacrum Ultimus-a-um Multi-ae-a Tener-era-erum Multus-a-um	Honoro, -avi, -atum, -are
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	Β' συζυγία
Silius, -ii (-i) (A) Annus, -i (A) Locus, -i (A) Animus, -i (A) Vergilius, -ii (-i) (A) Ager, -agri (A) Liber, -libri (A) Vir, viri (A) Puer, pueri (A) Magister, stri (A) Bellum, -i (O) Ingenium, -ii (-i) (O) Monumentum, -i (O) Templum, -i (O)	is, ea, id (οριστική) suus-a-um (κτητική) ego, tu, (sui) (προσωπική) ille, illa, illud (δεικτική) qui, quae, quod (αναφορική) se (προσωπική)	Teneo, tenui, tentum, tenere Possideo, possedi, possessum, possidere Studeo, studui, --, studere Foveo, fovi, fotum, fovere laceo, iacui, iacitum, iacere Habeo, habui, habitum, habere
	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	
	Que, ut	
γ' κλίση	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	Ανώμαλα
Neapolis, -is (Θ)	Septendecim	Sum, fui, --, esse
	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	
	de + ΑΦ. in + ΑΦ. pro + ΑΦ.	

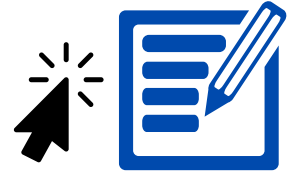
6

6

Ενότητα 6η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΟΙ ΝΟΜΟΙ»

Κείμενο

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

In eā civitatē, quam leges continent, boni virilibenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertātis, fons aequitātis. Mens et animus et consilium et sententia civitātis posita est inlegibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. Legum ministri sunt magistrātus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus: sic enim liberi esse possumus.

Μετάφραση του Κειμένου

In eā civitatē,
quam leges continent,
boni virilibenter leges servant.
Lex enim est fundamentum
libertātis, fons aequitātis.
Mens et animus et consilium
et sententia civitātis
posita est inlegibus.
Ut corpora
nostra sine mente,
sic civitas
sine lege non stat.
Legum ministri sunt magistrātus,
legum interpretes iudices,
legum denique omnes servi sumus:
sic enim liberi esse possumus.

Σ' αυτήν την πολιτεία,
την οποία οι νόμοι συγκρατούν (ή στεριώνουν),
οι καλοί άνδρες τους νόμους πρόθυμα τηρούν.
Γιατί ο νόμος είναι θεμέλιο της ελευθερίας,
η πηγή της δικαιοσύνης.
Ο νους και η ψυχή και η σκέψη
και η κρίση της πολιτείας
βρίσκονται στους νόμους.
Όπως τα σώματά μας
χωρίς τον νόμο δε στέκονται (ή δεν υπάρχουν),
έτσι και η πολιτεία
χωρίς τον νόμο δε στέκεται (ή δεν υπάρχει).
Των νόμων θεράποντες είναι οι άρχοντες,
των νόμων ερμηνευτές οι δικαστές,
των νόμων, τελικά όλοι είμαστε υπηρέτες:
γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι.

«ΟΙ ΝΟΜΟΙ»

1. «In ea civitate boni viri libenter leges servant» —→ (Κ)

servant: ρήμα / **viri:** υποκείμενο του servant / **leges:** αντικείμενο του servant / **in civitate:** εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο servant / **ea:** επιθετικός προσδιορισμός στο civitate / **boni:** επιθετικός προσδιορισμός στο viri / **libenter:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο servant.

2. «quam leges continent» —→ (Δ)

• Δευτερεύουσα επιθετική αναφορική πρόταση προσδιοριστική στο civitate. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quam, εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό. Συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο civitate.

continent: ρήμα / **leges:** υποκείμενο του continent / **quam:** αντικείμενο του continent

3. «Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis» —→ (Κ)

est: ρήμα / **lex:** υποκείμενο του est / **fundamentum - fons:** κατηγορούμενα στο υποκείμενο lex του est / **libertatis:** γενική αντικειμενική στο fundamentum / **aequitatis:** γενική υποκειμενική στο fons.

4. «Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus» —→ (Κ)

posita est: ρήμα / **mens - animus - consilium - sententia:** υποκείμενα του posita est / **in legibus:** εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο (μεταφορικά) στο posita est / **civitatis:** γενική κτητική στα mens/ civitatis και γενική υποκειμενική στα consilium - sententia.

5. «Ut corpora nostra sine mente (non stant)» —→ (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση που δηλώνει τρόπο. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut* (που σχηματίζει παραβολικό ζεύγος με το επίρρ. *sic* της κύριας πρότασης). Εκφέρεται με οριστική, γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης.

non stant: εννοούμενο ρήμα / **corpora:** υποκείμενο του *non stant* / **nostra:** επιθετικός προσδιορισμός στο *corpora* / **sine mente:** εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στέρηση στο *non stant*.

6. «sic civitas sine lege non stat» —→ (K)

non stat: ρήμα / **civitas:** υποκείμενο του *non stat* / **sine lege:** εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στέρηση στο *non stat* / **sic:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο *non stat*.

7. «Legum ministri sunt magistratus» —→ (K)

sunt: ρήμα / **magistratus:** υποκείμενο του *sunt* / **ministri:** κατηγορούμενο στο υποκείμενο *magistratus* του *sunt* / **legum:** γενική αντικειμενική στο *ministri*.

8. «legum interpretes (sunt) iudices» —→ (K)

sunt: εννοούμενο ρήμα / **iudices:** υποκείμενο του *sunt* / **interpretes:** κατηγορούμενο στο υποκείμενο *iudices* του *sunt* / **legum:** γενική αντικειμενική στο *interpretes*.

9. «legum denique omnes servi sumus» —→ (K)

sumus: ρήμα / **nos:** εννοούμενο υποκείμενο του *sumus* / **omnes:** επιθετικός προσδιορισμός στο *nos* / **servi:** κατηγορούμενο στο υποκείμενο *nos* του *sumus* / **legum:** γενική αντικειμενική στο *servi* / **denique:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *sumus*.

10. «sic enim liberi esse possumus» —→ (K)

possumus: ρήμα / **nos:** εννοούμενο υποκείμενο του possumus και του esse (ταυτοπροσωπία) / **esse:** τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του possumus / **liberi:** κατηγορούμενο στο υποκείμενο nos του esse / **sic:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο possumus/ **enim:** αιτιολογικός σύνδεσμος.

Ενότητα 6η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«ΟΙ ΝΟΜΟΙ»

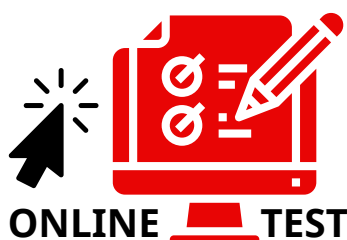
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **ea:** αφαιρετική ενικ., θηλ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **civitate:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **civitas, civitatis** (θηλ. γ' κλ.) = η πολιτεία. [Γενική πληθ.: civitatum & civitatum.]
- **quam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = ο οποίος-ος, η οποία, το οποίο.
- **leges:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **lex, legis** (θηλ. γ' κλ.) = ο νόμος.
- **continent:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **contineo, continui, contentum, continere (2)** = στερεώνω, συγκρατώ, στηρίζω.
- **boni:** ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **bonus, -a, -um** = καλός. [ΣΥΓΚΡ.: melior, -ior, -ius. ΥΠΕΡΘ.: optimus, -a, -um.]
- **viri:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **vir, viri** (αρσ. β' κλ.) = ο άνδρας. εδώ: ο πολίτης.
- **libenter:** τροπικό επίρρ. = πρόθυμα. [Προέρχεται από το επίθ. της γ' κλ. libens, libens, libens (γενική: libentis).]
- **leges:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **lex, legis** (θηλ. γ' κλ.) = ο νόμος.
- **servant:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **servo, servavi, servatum, servare (1)** = τηρώ.
- **lex:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **lex, legis** (θηλ. γ' κλ.) = ο νόμος.
- **enim:** αιτιολογικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = γιατί.
- **est:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **fundamentum:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **fundamentum, fundamenti** (ουδ. β' κλ.) = το θεμέλιο.
- **libertatis:** γενική ενικ. του ουσ. **libertas, libertatis** (θηλ. γ' κλ.) = η ελευθερία.
- **fons:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **fons, fontis** (αρσ. γ' κλ.) = η πηγή. [Γενική πληθ.: fontium.]

- **aequitatis:** γενική ενικ. του ουσ. **aequitas, aequitatis** (θηλ. γ' κλ.) = η ισότητα, η δικαιοσύνη. [Ως αφηρημένη έννοια δεν είναι εύχρηστη στον πληθ. αριθμό.]
- **mens:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **mens, mentis** (θηλ. γ' κλ.) = ο νους. [Γενική πληθ.: mentium.]
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **animus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **animus, animi** (αρσ. β' κλ.) = η ψυχή.
- **consilium:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **consilium, consilii/ consili** (ουδ. β' κλ.) = η σκέψη.
- **sententia:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **sententia, sententiae** (θηλ. α' κλ.) = η κρίση.
- **civitatis:** γενική ενικ. του ουσ. **civitas, civitatis** (θηλ. γ' κλ.) = η πολιτεία. [Βλ. παραπάνω.]
- **posita est:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου παθητ. φων. του ρήμ. **pono, posui, positum, ponere (3)** = τοποθετώ.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **legibus:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **lex, legis** (θηλ. γ' κλ.) = ο νόμος.
- **ut:** παραβολικός σύνδεσμος (εκφράζει τρόπο) = όπως.
- **corpora:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **corpus, corporis** (ουδ. γ' κλ.) = το σώμα.
- **nostra:** ονομαστική πληθ., ουδ. γένους, της κτητικής αντων. του α' προσ. για πολλούς κτήτορες **noster, nostra, nostrum** = ο δικός μας, η δική μας, το δικό μας.
- **sine:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = χωρίς.
- **mente:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **mens, mentis** (θηλ. γ' κλ.) = ο νους. [Βλ. παραπάνω.]
- **sic:** τροπικό επίρρ. = έτσι.
- **civitas:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **civitas, civitatis** (θηλ. γ' κλ.) = η πολιτεία. [Βλ. παραπάνω.]
- **sine:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = χωρίς.
- **lege:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **lex, legis** (θηλ. γ' κλ.) = ο νόμος.
- **non:** αρνητικό μόριο = δεν.
- **stat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **sto, steti, statum, stare (1)** = στέκομαι, υφίσταμαι, υπάρχω.
- **legum:** γενική πληθ. του ουσ. **lex, legis** (θηλ. γ' κλ.) = ο νόμος.
- **ministri:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **minister, ministri** (αρσ. β' κλ.) = ο θεράποντας, ο υπηρέτης.

- **sunt:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **magistratus:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **magistratus, magistratus** (αρσ. δ' κλ.) = ο άρχοντας, οι αρχές.
- **legum:** γενική πληθ. του ουσ. **lex, legis** (θηλ. γ' κλ.) = ο νόμος.
- **interpretes:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **interpre, interpretis** (αρσ. γ' κλ.) = ο ερμηνευτής.
- **iudices:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **iudex, iudicis** (αρσ. γ' κλ.) = ο δικαστής.
- **legum:** γενική πληθ. του ουσ. **lex, legis** (θηλ. γ' κλ.) = ο νόμος.
- **denique:** χρονικό επίρρ. = τελικά.
- **omnes:** ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **omnis, omnis, omne** = όλος.
- **servi:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **servus, servi** (αρσ. β' κλ.) = ο υπηρέτης.
- **sumus:** α' πληθ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, —, esse** = είμαι.
- **sic:** τροπικό επίρρ. = έτσι.
- **enim:** αιτιολογικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = γιατί.
- **liberi:** ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **liber, libera, liberum** = ελεύθερος. [ΣΥΓΚΡ.: liberior, -ior, -ius. ΥΠΕΡΘ.: liberrimus, -a, -um.]
- **esse:** απαρέμφατο ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **possumus:** α' πληθ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **possum, potui, -, posse** = μπορώ.

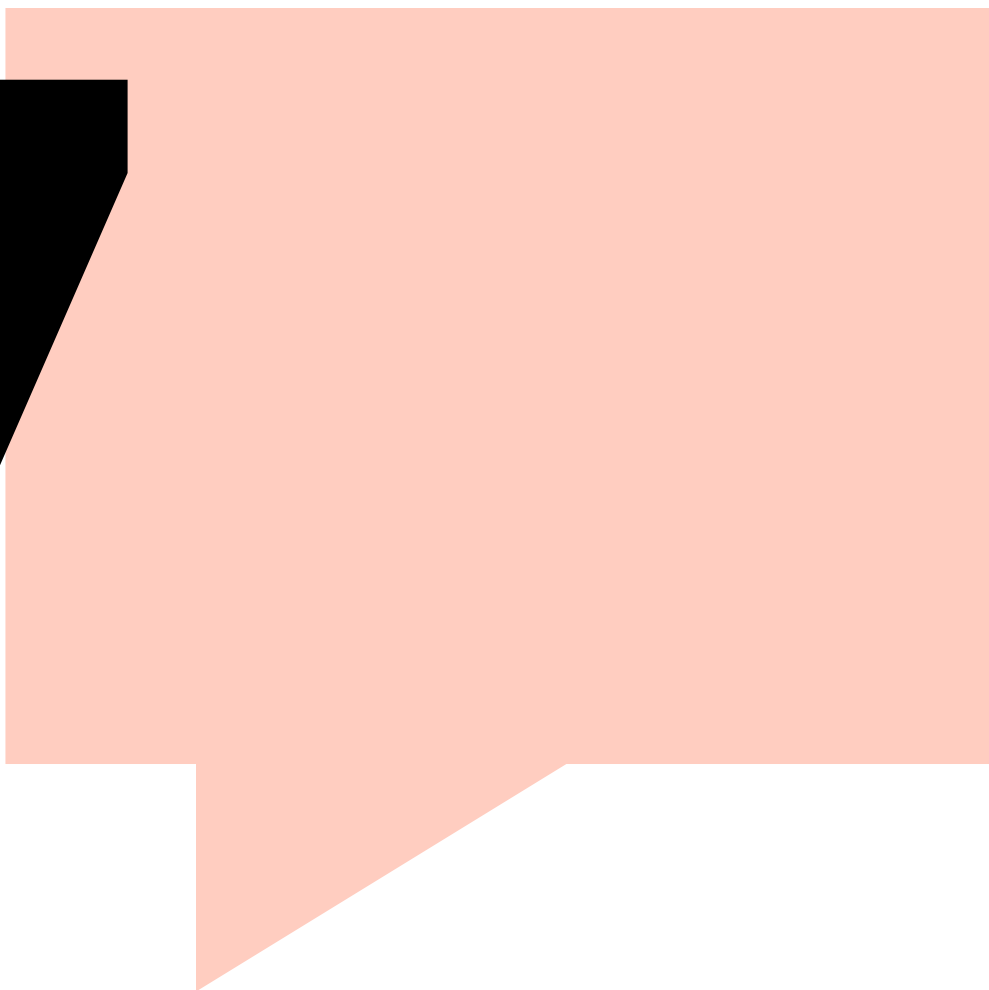
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Sententia, -ae (Θ)	Bonus-a-um Liber-era-erum	Servo, -avi, -atum, -are Sto, steti, statum, stare
	γ' κλίση	
	Omnis-is-e	
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	Β' συζυγία
Animus, -i (Α)	is, ea, id (δεικτική - οριστική)	Contineo, continui 63

Servus, -i (A) Vir, viri (A) Minister, -stri (A) Fudamentum, -i (O) Consilium, -ii(-i) (O)	qui, quae, quod (αναφορική) noster, nostra, nostrum (κτητική)	contentum, continere
γ' κλίση	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Γ' συζυγία
Fons, -ntis (A) Interpres, -pretis (A/Θ) Iudex, -icis (A) Civitas, -atis (A) Lex, -gis (Θ) Libertas, -atis (Θ) Aequitas, -atis (Θ) Mens, -ntis (Θ) Corpus, -oris (O)	in + ΑΦ. sine + ΑΦ.	Pono, posui, positum, ponere
δ' κλίση	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	Ανώμαλα
Magistratus, -us (A)	libenter / sic / denique	Sum, fui, -- , esse Possum, potui, -- , posse
	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	
	enim / et / ut	

7

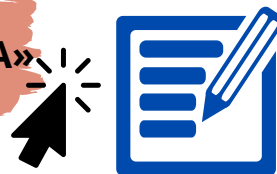

Ενότητα 7η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΞΕΧΕΙΜΩΝΙΑΣΜΑ»

Κείμενο

**ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ**

Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernismultis conlocat. Ex quibus quattuor in Nerviis hiemāre iubet et tribusimperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculators nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim decoilibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

Μετάφραση του Κειμένου

Caesar propter frumenti inopiam
legiōnes in hibernismultis
conlocat.
Ex quibus quattuor
in Nerviis hiemāre iubet
et tribusimperat
in Belgis remanēre.
Legātos omnes
frumentum in castra importāre iubet.
Milites his verbis admonet:
«Hostes adventāre audio;
speculators nostri
eos prope esse nuntiant.
Vim hostium cavēre debetis;
hostes enim decoilibus
advolāre solent
et caedem militum perpetrāre
possunt».

Ο Καίσαρας, εξαιτίας της έλλειψης σιταριού,
λεγεώνες σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα
εγκαθιστά.
Από αυτές, τέσσερις να ξεχειμωνιάσουν
στη χώρα των Νερβίων διατάζει
και δίνει εντολή τρεις
στη χώρα των Βέλγων να παραμείνουν.
Όλους τους διοικητές των λεγεώνων
το σιτάρι στο στρατόπεδο να εισάγουν, διατάζει.
Τους στρατιώτες με αυτά τα λόγια συμβουλεύει:
«Ο εχθροί ότι πλησιάζουν, πληροφορούμαι·
οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν
ότι αυτοί είναι κοντά.
Τη δύναμη των εχθρών οφείλετε να προσέχετε
γιατί οι εχθροί, από τους λόφους,
συνηθίζουν να (εξ)ορμούν
και τους στρατιώτες να κατασφάζουν
μπορούν».

«ΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΞΕΧΕΙΜΩΝΙΑΣΜΑ»

1. «Caesar propter frumenti inopiam legiones in hibernis multis conlocat» → (K)

conlocat: ρήμα / **Caesar:** υποκείμενο του conlocat / **legiones:** αντικείμενο του conlocat / **in hibernis:** εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο conlocat / **multis:** επιθετικός προσδιορισμός στο hibernis / **propter inopiam:** εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο conlocat / **frumenti:** γενική υποκειμενική στο inopiam.

2. «Ex quibus quattuor in Nerviis hiemare iubet» → (K)

iubet: ρήμα / **Caesar:** εννοούμενο υποκείμενο του iubet / **quattuor:** άμεσο αντικείμενο του iubet και υποκείμενο του hiemare (ετεροπροσωπία) / **hiemare:** τελικό απαρέμφατο, έμμεσο αντικείμενο του iubet / **in Nerviis:** εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο hiemare / **ex quibus:** εμπρόθετος προσδιορισμός του διαιρεμένου όλου στο quattuor.

3. «et tribus imperat in Belgis remanere» → (K)

imperat: ρήμα / **Caesar:** εννοούμενο υποκείμενο του imperat / **tribus:** έμμεσο αντικείμενο του imperat / **remanere:** τελικό απαρέμφατο, άμεσο αντικείμενο του imperat / **tres:** εννο- ούμενο υποκείμενο του remanere (ετεροπροσωπία) / **in Belgis:** εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο remanere.

4. «Legatos omnes frumentum in castra importare iubet» → (K)

iubet: ρήμα / **Caesar:** εννοούμενο υποκείμενο του iubet / **legatos:** άμεσο αντικείμενο του iubet και υποκείμενο του importare (ετεροπροσωπία) / **importare:** τελικό απαρέμφατο, έμμεσο αντικείμενο του iubet / **in castra:** επιρρηματικός προσδιορισμός της κίνησης σε τόπο στο importare / **omnes:** επιθετικός

προσδιορισμός στο legatos / **frumentum**: αντικείμενο του importare.

5. «Milites his verbis admonet» → (K)

admonet: ρήμα / **Caesar**: εννοούμενο υποκείμενο του admonet / **milites**: αντικείμενο του admonet / **verbis**: αφαιρετική του τρόπου στο admonet / **his**: επιθετικός προσδιορισμός στο verbis.

6. «Hostes adventare audio» → (K)

audio: ρήμα / **ego**: εννοούμενο υποκείμενο του audio / **adventare**: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του audio / **hostes**: υποκείμενο του adventare (ετεροπροσωπία).

7. «speculatores nostri eos prope esse nuntiant» → (K)

nuntiant: ρήμα / **speculatores**: υποκείμενο του nuntiant / **esse**: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του nuntiant / **eos**: υποκείμενο του esse (ετεροπροσωπία) / **nostri**: επιθετικός προσδιορισμός στο speculatores / **prope**: επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο (πλησίον) στο esse.

8. «Vim hostium cavere debetis» → (K)

debetis: ρήμα / **vos**: εννοούμενο υποκείμενο του debetis και του cavere (ταυτοπροσωπία) / **cavere**: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του debetis / **vim**: αντικείμενο του cavere / **hostium**: γενική κτητική στο vim.

9. «hostes enim de collibus advolare solent» → (K)

solent: ρήμα / **hostes**: υποκείμενο του solent και του advolare (ταυτοπροσωπία) / **advolare**: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του solent / **de collibus**: εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης από τόπο στο advolare.

10. «et caedem militum perpetrare possunt» → (K)

possunt: ρήμα / **hostes**: εννοούμενο υποκείμενο του possunt και του perpetrare (ταυτοπροσωπία) / **perpetrare**: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του possunt / **caedem**: αντικείμενο του perpetrare / **militum**: γενική αντικειμενική στο caedem.

Ενότητα 7η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«ΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΞΕΧΕΙΜΩΝΙΑΣΜΑ»

- **Caesar:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Caesar, Caesaris** (αρσ. γ' κλ.) = ο Καίσαρας.
- **propter:** πρόθεση (+ αιτιατική) = εξαιτίας.
- **frumenti:** γενική ενικ. του ουσ. **frumentum, frumenti** (ουδ. β' κλ.) = το σιτάρι.
- **inopiam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **inopia, inopiae** (θηλ. α' κλ.) = η έλλειψη. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **legiones:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **legio, legionis** (θηλ. γ' κλ.) = η λεγεώνα.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **hibernis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **hiberna, hibernorum** (ουδ. β' κλ.) = το χειμερινό στρατόπεδο. [Δεν έχει ενικό αριθμό, γιατί προέρχεται από τη συνεκφορά *hiberna castra* (= χειμερινό στρατόπεδο). Βλ. παρακάτω το ουσ. *castra, castrorum* (= το στρατόπεδο).]
- **multis:** αφαιρετική πληθ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **multus, -a, -um** = πολύς. [Παραθετικά κυρίως στον πληθ.: ΣΥΓΚΡ.: *plures, -es, -a*. ΥΠΕΡΘ.: *plurimi, -ae, -a*.]
- **conlocat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **conloco, conlocavi, conlocatum, conlocare (1)** = τοποθετώ, εγκαθιστώ.
- **ex:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **quibus:** αφαιρετική πληθ., θηλ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.
- **quattuor:** αιτιατική πληθ. του (άκλιτου) απόλυτου αριθμητικού επιθ. **quattuor** = τέσσερις, τέσσερις, τέσσερα.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **Nerviis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **Nervii, Nerviorum** (αρσ. β' κλ.) = οι Νέρβιοι. [Δεν έχει ενικό αριθμό.] // **in Nerviis** = στη χώρα των Νερβίων.
- **hiemare:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **hiemo, hiemavi, hiematum, hiemare (1)** = ξεχειμωνιάζω.

- **iubet:** γ' ενικ.οριστικής ενεστώτα ενεργ.φων. του ρήμ. **iubeo, iussi, iussum, iubere (2)** [+ αιτιατική (ως άμεσο αντικ.) και τελικό απαρέμφατο (ως έμμεσο αντικ.)] = διατάζω.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **tribus:** δοτική πληθ., θηλ. γένους,του απόλυτου αριθμητικού επιθ. της γ' κλ. **tres, tres, tria** = τρεις, τρεις, τρία. [Για την κλίση βλ. σελ. 53]
- **imperat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **impero, imperavi, imperatum, imperare (1)** [+ δοτική (ως έμμεσο αντικ.) και τελικό απαρέμφατο (ως άμεσο αντικ.)] = διατάζω, δίνω εντολή.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **Belgis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **Belgae, Belgarum** (αρσ. α' κλ.) = οι Βέλγοι [Δεν έχει ενικό αριθμό]. (**in Belgis** = στη χώρα των Βέλγων).
- **remanere:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **remaneo, remansi, -, remanere (2)** = παραμένω, διαμένω. [Μτχ. παθ. παρακειμένου: mansus, -a, -um (από το απλό ρήμ. maneo, mansi, mansum, manere).]
- **legatos:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **legatus, legati** (αρσ. β' κλ.) = ο διοικητής (της λεγεώνας).
- **omnes:** αιτιατική πληθ.,αρσ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **omnis, omnis, omne** = όλος.
- **frumentum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **frumentum, frumenti** (ουδ. β' κλ.) = το σιτάρι.
- **in:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **castra:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **castra, castrorum** (ουδ.β' κλ.) = το στρατόπεδο. [Στον ενικό αριθμό: castrum, castri = το φρούριο (ετερόσημο).]
- **importare:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **importo, importavi, importatum, importare (1)** = (μετα)φέρω μέσα, εισάγω.
- **iubet:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **iubeo, iussi, iussum, iubere (2)** [+ αιτιατική (ως άμεσο αντικ.) και τελικό απαρέμφατο (ως έμμεσο αντικ.)] = διατάζω.
- **milites:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **miles, militis** (αρσ. γ' κλ.) = ο στρατιώτης.
- **his:** αφαιρετική πληθ., ουδ. γένους, της δεικτικής αντων. **hic, haec, hoc** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **verbis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **verbum, verbi** (ουδ. β' κλ.) = λόγος.
- **admonet:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **admoneo, admonui,**

admonitum, admonere (2) = συμβουλεύω.

- **hostes:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **hostis, hostis** (αρσ. γ' κλ.) = ο εχθρός. [Γεν. πληθ.: hostium.]
- **adventare:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **advento, adventavi, adventatum, adventare (1)** = πλησιάζω.
- **audio:** α' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **audio, audi(v)i, auditum, audire (4)** = ακούω: εδώ: πληροφορούμαι.
- **speculatores:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **speculator, speculatoris** (αρσ. γ' κλ.) = ο ανιχνευτής.
- **nostri:** ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, της κτητικής αντων. του α' προσ. για πολλούς κτήτορες **noster, nostra, nostrum** = ο δικός μας, η δική μας, το δικό μας.
- **eos:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, της δεικτικής(ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **prope:** τοπικό επίρρ. = κοντά.
- **esse:** απαρέμφατο ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι, βρίσκομαι.
- **nuntiant:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **nuntio, nuntiavi, nuntiatum, nuntiare (1)** = αναγγέλλω.
- **vim:** αιτιατική ενικ. του ουσ. vis (θηλ. γ' κλ.) = η δύναμη, η βία. [Ενικ.: vis, -, -, vim, -, vi. Πληθ.: vires, virium, viribus, vires (& viris), vires, viribus.]
- **hostium:** γενική πληθ. του ουσ. **hostis, hostis** (αρσ. γ' κλ.) = ο εχθρός. [Γεν. πληθ.: hostium.]
- **cavere:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **caveo, cavi, cautum, cavere (2)** = προσέχω, φυλάγομαι.
- **debetis:** β' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **debeo, debui, debitum, debere (2)** = οφείλω.
- **hostes:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **hostis, hostis** (αρσ. γ' κλ.) = ο εχθρός. [Γεν. πληθ.: hostium.]
- **enim:** αιτιολογικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = γιατί.
- **de:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **collibus:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **collis, collis** (αρσ. γ' κλ.) = ο λόφος. [Γεν. πληθ.: collium.]
- **advolare:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **advolo, advolavi, advolatum, advolare (1)** = εξορμώ.

- **solent:** γ' πληθ.οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **soleo, solitussun, solere (2, ημιαποθ.)** = συνηθίζω.
- **caedem:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **caedes, caedis** (θηλ. γ' κλ.) = η σφαγή. [Γεν. πληθ.: caedium.]
- **militum:** γενική πληθ. του ουσ. **miles, militis** (αρσ. γ' κλ.) = ο στρατιώτης.
- **perpetrare:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **perpetro, perpetravi, perpetratum, perpetrare (1)** = διαπράττω.
- **possunt:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **possum, potui, -, posse** = μπορώ.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Belgae, -arum (A) Inopia, -ae (Θ)	γ' κλίση	Conloco, -avi, -atum, -are Hiemo, -avi, -atum, -are Impero, -avi, -atum, -are Importo, -avi, -atum, -are Advento, -avi, -atum, -are Nuntio, -avi, -atum, -are Advolo, -avi, -atum, -are Perpetro, -avi, -atum, -are
	omnis-is-e tres,tres,tria	
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	Β' συζυγία
Nervii, -orum (A) Legatus,-i (A) Frumentum,-i (O) Verbum, -i (O) Hiberna,-orum (O) Castrum, -i (O)	Qui, quae, quod (αναφορική) Hic, haec, hoc (δεικτική) Noster, nostra, nostrum (κτητική) Is, ea, id (δεικτική - επαναληπτική)	Iubeo, iussi, iussum, iubere Remaneo, remansi, --, remanere Admoneo, admonui, admonitum, admonere Caveo, cavi, cautum, cavere Debeo, debui, debitum, debere Soleo, solitus sum, (solitum), solere
γ' κλίση	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Δ' συζυγία 73

Caesar, -aris	(A)	propter + ΑΦ.	Audio, audivi, auditum, audire
Miles, -itis	(A)	in + ΑΦ.	
Hostis, -is	(A)	ex + ΑΦ.	
Speculator, toris	(A)	in + ΑΙΤ.	ΑΝΩΜΑΛΑ
Collis, -is	(A)	de + ΑΦ.	
Legio, -onis	(Θ)		Possu(m), potui, -- , posse
Vis, vim(αὖτ.)	(Θ)	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	Sum, fui, -- , esse
Caedes, -is	(Θ)	Quattuor	
		ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	
		Prope	
		ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	
		et, emim	

8

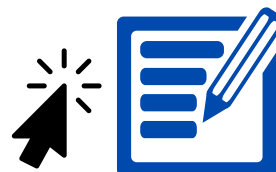
8

Ενότητα 8η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

**«ΟΤΑΝ ΒΓΕΙΣ ΣΤΟ ΚΥΝΗΓΙ,
ΠΑΡΕ ΜΑΖΙ ΣΟΥ ΜΟΛΥΒΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΙ»**

**ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ**

Κείμενο

Gaius Plinius Cornelio Tacito suo salutem. Ridebis. Ego tres apros feroces cepi. "Ipse?" interrogabis. Ipse. Ad retia sedebam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillares; cogitabam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plenas tamen ceras habebam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitationis. Cum in venationibus eris, licebit tibi quoque pugillares adportare: videbis non Dianam in montibus sed Minervam errare. Vale!

Gaius Plinius
Cornelio Tacito suo salutem.
Ridebis.
Ego tres apros feroces cepi.
"Ipse?" interrogabis.
Ipse.
Ad retia sedebam;
erat in proximo non venabulum
sed stilus et pugillares;
cogitabam aliquid enotabamque;
etsi retia vacua,
plenas tamen ceras habebam.
Silvae et solitudo
sunt magna incitamenta cogitationis.
Cum in venationibus eris,
licebit tibi
quoque pugillares adportare:
videbis non Dianam
in montibus sed Minervam errare.
Vale!

Ο Γάιος Πλίνιος
στον Κορνήλιο Τάκιτο τις ευχές του στέλνει.
Θα γελάσεις.
Εγώ τρία φοβερά αγριογούρουνα έπιασα.
«Ο ίδιος;», θα ρωτήσεις.
Ο ίδιος.
Κοντά στα δίχτυα καθόμουν·
δεν υπήρχε πλάι μου κυνηγετική λόγχη
αλλά γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί·
σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις·
αν και (είχα) τα δίχτυα άδεια,
είχα όμως τις πλάκες γεμάτες.
Τα δάση και η μοναξιά
είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης.
Όταν στο κυνήγι θα είσαι,
θα είναι δυνατό και σ' εσένα
να φέρεις πλάκες αλειμμένες με κερί:
θα καταλάβεις ότι δεν περιπλανιέται η Άρτεμη
στα βουνά αλλά η Αθηνά.
Υγιάινε!

Ενότητα 8η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

«ΟΤΑΝ ΒΓΕΙΣ ΣΤΟ ΚΥΝΗΓΙ,
ΠΑΡΕ ΜΑΖΙ ΣΟΥ ΜΟΛΥΒΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΙ»

1. «Gaius Plinius Cornelio Tacito suo salutem» —→ (K)

dicīt: ρήμα / **Gaius Plinius:** υποκείμενο / **salutem:** άμεσο αντικείμενο / **Cornelio Tacito:** έμμεσο αντικείμενο / **suo:** επιθετικός προσδιορισμός στο Cornelio Tacito.

2. «Ridebis» —→ (K)

Ridebis: ρήμα / **tu:** εννοούμενο υποκείμενο.

3. «Ego tres apros feroces cepi» —→ (K)

cepi: ρήμα / **Ego:** υποκείμενο / **apros:** αντικείμενο / **feroces:** επιθετικός προσδιορισμός στο apros / **tres:** επιθετικός προσδιορισμός στο apros.

4. «Ipse (cepisti)?» —→ (K)

cepisti: εννοούμενο ρήμα / **tu:** εννοούμενο υποκείμενο / **Ipse:** κατηγορηματικός προσδιορισμός στο tu.

5. «interrogabis» —→ (K)

interrogabis: ρήμα / **tu:** εννοούμενο υποκείμενο.

6. «Ipse (cepi)» —→ (K)

cepi: εννοούμενο ρήμα / **ego:** εννοούμενο υποκείμενο / **Ipse:** κατηγορηματικός προσδιορισμός στο ego.

7. «Ad retia sedebam» —→ (K)

sedebam: ρήμα / **ego:** εννοούμενο υποκείμενο / **Ad retia:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει το εγγύς στο sedebam.

8. «Erat in proximo non venabulum» → (K)

Erat: ρήμα / **non venabulum:** υποκείμενο / **in proximo:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει το εγγύς στο Erat.

9. «stilus et pugillares (erant in proximo)» → (K)

erant: εννοούμενο ρήμα / **stilus - pugillares:** υποκείμενα / **in proximo:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει το εγγύς στο erant.

10. «cogitabam aliquid» → (K)

cogitabam: ρήμα / **ego:** εννοούμενο υποκείμενο / **aliquid:** αντικείμενο.

11. «enotabamque» → (K)

enotabam: ρήμα / **ego:** εννοούμενο υποκείμενο.

12. «Etsi retia vacua (habebam)» → (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική εναντιωματική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης στο habebam της εξάρτησής της.

habebam: εννοούμενο ρήμα / **ego:** εννοούμενο υποκείμενο / **retia:** αντικείμενο / **vacua:** κατηγορούμενο στο retia μέσω του habebam.

13. «plenas tamen ceras habebam» → (K)

habebam: ρήμα / **ego:** εννοούμενο υποκείμενο / **ceras:** αντικείμενο / **plenas:** κατηγορούμενο στο ceras μέσω του habebam.

14. «Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitationis» → (K)

sunt: ρήμα / **Silvae - solitudo:** υποκείμενα / **incitamenta:** κατηγορούμενο στα Silvae - solitudo μέσω του sunt / **magna:** επιθετικός προσδιορισμός στο incitamenta / **cogitationis:** γενική αντικειμενική στο incitamenta.

15. «Cum in venationibus eris» → (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο licebit της εξάρτησής της. Εισάγεται με τον απλό χρονικό σύνδεσμο cum και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει κάτι το πραγματικό.

eris: ρήμα / **tu:** εννοούμενο υποκείμενο / **in venationibus:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου (μεταφορικά) στο eris.

16. «licebit tibi quoque pugillares adportare» → (K)

licebit: ρήμα / **adportare:** υποκείμενο, τελικό απαρέμφατο, με υποκείμενο te (ετεροπροσωπία) / **tibi:** δοτική προσωπική στο licebit / **pugillares:** αντικείμενο στο adportare / **quoque:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο licebit.

17. «videbis non Dianam sed Minervam in montibus errare» → (K)

videbis: ρήμα / **tu:** εννοούμενο υποκείμενο / **errare:** αντικείμενο, ειδικό απαρέμφατο, με υποκείμενα non Dianam, Minervam (ετεροπροσωπία) / **in montibus:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει στάση στο errare.

18. «Vale!» → (K)

Vale: ρήμα / **tu:** εννοούμενο υποκείμενο.

Ενότητα 8η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«ΟΤΑΝ ΒΓΕΙΣ ΣΤΟ ΚΥΝΗΓΙ, ΠΑΡΕ
ΜΑΖΙ ΣΟΥ ΜΟΛΥΒΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΙ»

- **Gaius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Gaius, Gaii / Gai** (αρσ. β' κλ.) = ο Γάιος.
[Κλητική ενικ.: Gai.]
- **Plinius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Plinius, Plinii / Plini** (αρσ. β' κλ.) = ο Πλίνιος.
[Κλητική ενικ.: Plini.]
- **Cornelio:** δοτική ενικ. του ουσ. **Cornelius, Cornelii / Corneli** (αρσ. β' κλ.) = ο Κορνήλιος. [Κλητική ενικ.: Corneli.]
- **Tacito:** δοτική ενικ. του ουσ. **Tacitus, Taciti** (αρσ. β' κλ.) = ο Τάκιτος.
- **suo:** δοτική ενικ., αρσ. γένους, της κτητικής αντωνυμίας του γ' προσ. για έναν κτήτορα **suus, sua, suum** = ο δικός του, η δική του, το δικό του.
- **salutem:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **salus, salutis** (θηλ. γ' κλ.) = η σωτηρία, η υγεία, η ευημερία.
- **dicat salutem** = στέλνει τις ευχές του, τα χαιρετίσματά του. [Ως αφηρημένη έννοια δεν είναι εύχρηστη στον πληθ. αριθμό.]
- **dicat** (ενν.): β' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **dico, dixi, dictum, dicere** (3) = λέω. [β' πρόσωπο ενικ. προστακτικής ενεστώτα: dic.]
- **ridebis:** β' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **rideo, risi, risum, ridere** (2) = γελάω.
- **ego:** ονομαστική ενικ. της προσωπικής αντων. του α' προσ. = εγώ.
- **tres:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, του απόλυτου αριθμητικού επιθ. της γ' κλ. **tres, tres, tria** = τρεις, τρεις, τρία.
- **apros:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **aper, apri** (αρσ. β' κλ.) = το αγριογούρουνο.
- **feroces:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **ferox, ferox, ferox** (γενική: ferocis) = άγριος.
- **cepi:** α' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **capio, cepi, captum, capere** (3, 15 σε -io) = πιάνω.

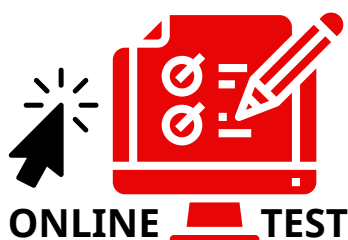
- **ipse:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως οριστικής) αντων. **ipse, ipsa, ipsum** = ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο.
- **interrogabis:** β' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **interrogo, interrogavi, interrogatum, interrogare (1)** = ρωτώ.
- **ipse:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως οριστικής) αντων. **ipse, ipsa, ipsum** = ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο.
- **ad:** πρόθεση (+ αιτιατική) = δίπλα, κοντά σε.
- **retia:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **rete, retis** (ουδ. γ' κλ.) = το δίχτυ. [Αφαιρετική ενικ.: rete & reti. Ονομαστική, αιτιατική, κλητική πληθ.: retia. Γενική πληθ.: retium.]
- **sedebam:** α' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **sedeo, sedi, sessum, sedere (2)** = κάθομαι.
- **erat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι, υπάρχω.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **proximo:** αφαιρετική ενικ., ουδ. γένους, του επιθ. β' κλ. **proximus, -a, -um** = (πέρα) πολύ κοντινός. [Είναι υπερθετικός βαθμός που παράγεται από το επίρρ. (και πρόθ.) prope (= κοντά). ΘΕΤ.: -. ΣΥΓΚΡ.: propior, -ior, -ius. ΥΠΕΡΘ.: proximus, -a, -um.]
- **non:** αρνητικό μόριο = δεν, όχι.
- **venabulum:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **venabulum, venabuli** (ουδ. β' κλ.) = η κυνηγετική λόγχη.
- **sed:** αντιθετικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = αλλά.
- **stilus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **stilus, stili** (αρσ. β' κλ.) = η γραφίδα.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **pugillares:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **pugillares, pugillarum** (αρσ. γ' κλ.) = οι πλάκες (αλειμμένες με κερί). [Δεν έχει ενικ. αριθμό.]
- **cogitabam:** α' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **cogito, cogitavi, cogitatum, cogitare (1)** = σκέφτομαι.
- **aliquid:** αιτιατική ενικ., ουδ. γένους, της αόριστης ουσιαστικής αντων. **aliquis, (σπάν. aliqua & aliquae), aliquid** = κάποιος, κάποια, κάποιος / κάτι.
- **enotabam:** α' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **enoto, enotavi, enotatum, enotare (1)** = σημειώνω.
- **-que:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και. [Είναι εγκλιτική λέξη.]
- **etsi:** εναντιωματικός σύνδεσμος = αν και.
- **retia:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **rete, retis** (ουδ. γ' κλ.) = το δίχτυ. [Βλ. παραπάνω]

- **vacua:** αιτιατική πληθ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **vacuus, -a, -um** = άδειος. [ΣΥΓΚΡ.: magis vacuus, -a, -um. ΥΠΕΡΘ.: maxime vacuus, -a, -um.]
- **plenas:** αιτιατική πληθ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **plenus, -a, -um** = γεμάτος.
- **tamen:** αντιθετικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = όμως.
- **ceras:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **cerae, cerarum** (θηλ. α' κλ.) = οι πλάκες (αλειμμένες με κερί). [Ενικ.: cera, cerae = κερί (ετερόσημο).]
- **habebam:** α' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **habeo, habui, habitum, habere (2)** = έχω.
- **silvae:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **silva, silvae** (θηλ. α' κλ.) = το δάσος.
- **solitudo:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **solitudo, solitudinis** (θηλ. γ' κλ.) = η μοναξιά.
- **sunt:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **magna:** ονομαστική πληθ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **magnus, -a, -um** = μεγάλος. [ΣΥΓΚΡ.: maior, maior, maius. ΥΠΕΡΘ.: maximus, -a, -um.]
- **incitamenta:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **incitamentum, incitamenti** (ουδ. β' κλ.) = το ερέθισμα.
- **cogitationis:** γενική ενικ. του ουσ. **cogitatio, cogitationis** (θηλ. γ' κλ.) = η σκέψη.
- **cum:** χρονικός σύνδεσμος = όταν. [Εδώ είναι ο καθαρά χρονικός cum.]
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **venationibus:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **venatio, venationis** (θηλ. γ' κλ.) = το κυνήγι.
- **eris:** β' ενικ. οριστικής μέλλοντα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **licebit:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του απρόσωπου ρήμ. **licet, licuit & licitum est, licere (2)** = επιτρέπεται, είναι δυνατό.
- **tibi:** δοτική ενικού της προσωπικής αντων. του β' προσ. **tu** = εσύ.
- **quoque:** τροπικό επίρρ. = επίσης.
- **pugillares:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **pugillares, pugillarum** (αρσ. γ' κλ.) = οι πλάκες (αλειμμένες με κερί). [Βλ. παραπάνω.]
- **adportare:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **adporto, adportavi, adportatum, adportare (1)** = φέρνω μαζί μου.
- **videbis:** β' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **video, vidi, visum, videre (2)** = βλέπω.

- **non:** αρνητικό μόριο = όχι, δεν.
- **Dianam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Diana, Dianae** (θηλ. α' κλ.) = η Άρτεμη. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **montibus:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **mons, montis** (αρσ. γ' κλ.) = το βουνό. [Γενική πληθ.: montium.]
- **sed:** αντιθετικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = αλλά.
- **Minervam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Minerva, Minervae** (θηλ. α' κλ.) = η Αθηνά. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **errare:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **erro, erravi, erratum, errare (1)** = περιπλανιέμαι.
- **vale:** β' ενικ. προστακτικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **valeo, valui, -, valere (2)** = υγιαίνω. [Μτχ. μέλλ.: valiturus, -a, -um.]

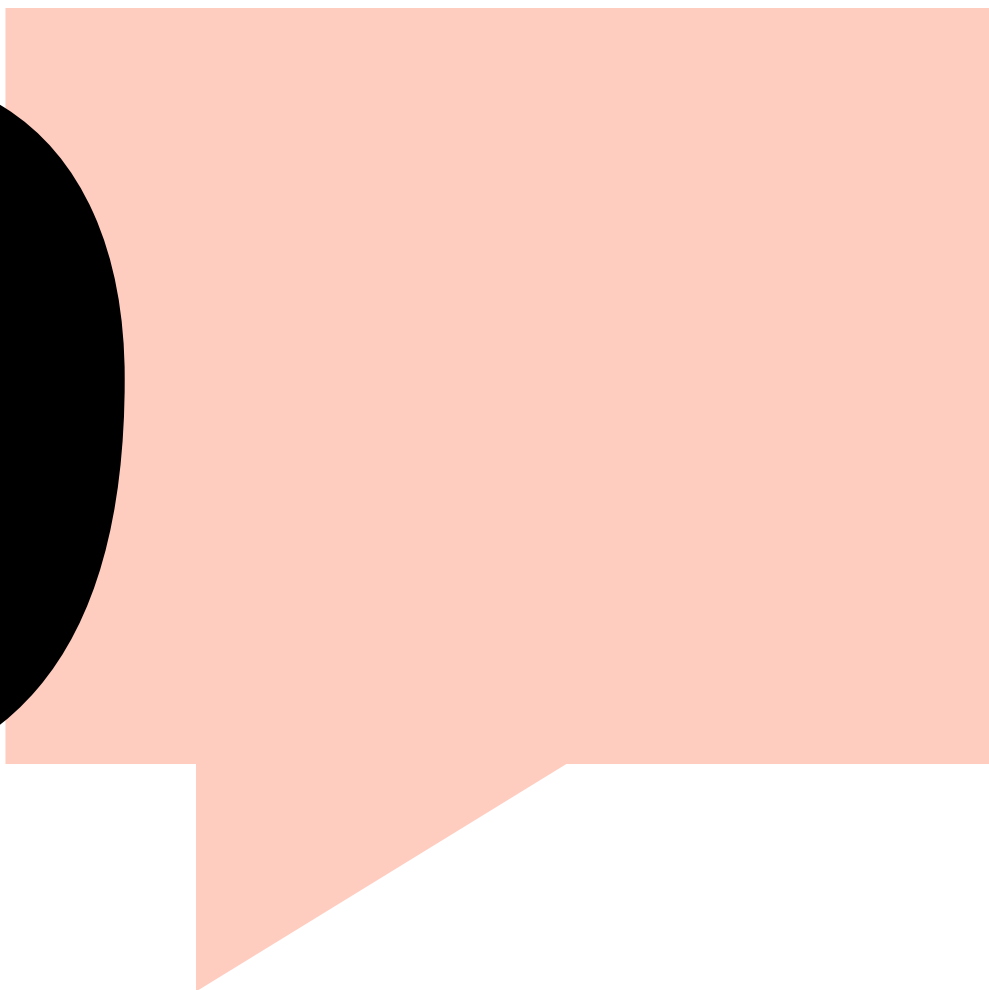
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Cera, -ae (Θ) Silva, -ae (Θ) Diana, -ae (Θ) Minerva, -ae (Θ)	Proximus, -a, -um Vacuus, -a, -um Plenus, -a, -um Magnus, -a, -um γ' κλίση ferox, ferocis tres, tres, tria	Interrogo, - avi, -atum, -are Cogito, - avi, -atum, -are Enoto, - avi, -atum, -are Adporto, - avi, -atum, -are Erro, - avi, -atum, -are
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	Β' συζυγία
Gaius, -i (Α) Plinius, -ii (-i) (Α) Cornelius, -ii (i) (Α) Tacitus, -i (Α) Aper, apri (Α) Stilus, -i (Α) venabulum, -i (Ο) Incitamentum, -i (Ο)	Suus, -a, -um (κτητική) Ego, tu, (sui) (προσωπική) Ipse, ipsa, ipsum (δεικτική - οριστική) Aliquis, -is, -id (ουσιαστική - αόριστη)	Rideo, risi, risum, ridere Sedeo, sedi, sessum, sedere Habeo, habui, habitum, habere Video, vidi, visum, videre Valeo, valui, --, valere Licet, licuit & licitum est, licitum, licere

γ' κλίση		ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Γ' συζυγία
Pugillares, -ium	(A)	ad + ΑΙΤ.	Capio, cepi, captum, capere
Mons, montis	(A)	in + ΑΦ.	Dico, dixi, dictum, dicere
Salus, -utis	(Θ)	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	Ανώμαλα
Solitudo, -inis	(Θ)		
Cogitatio, -onis	(Θ)		Sum, fui, -- , esse
Venatio, -onis	(Θ)	quoque	
Rete, -is	(Ο)	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	
		sed / que / et / etsi / cum / tamen	

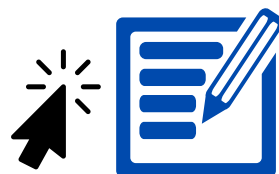
9

9

«Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ»

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Κείμενο

Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hocmodo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punīre parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Rōmānus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatīnum, deligere constituit.

Tarquinius Superbus,
septimus atque ultimus regum,
hocmodo imperium perdit.
Filius eius Sextus Tarquinius
pudicitiam Lucretiae,
uxoris Collatini laedit.
Maritus et pater
et Iunius Brutus
eam maestam inveniunt.
Illis femina
cum lacrimis iniuriam aperit
et cultro se ipsam interficit.
Brutus ex vulnere
dolore magno
cultrum extrahit
et delictum punire parat.
Populum concitat
et Tarquinio imperium adimit.
Liber iam populus Romanus
duo consules,
Iunium Brutum et
Tarquinium Collatinum,
deligere constituit.

Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος,
ο έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες,
μ' αυτόν τον τρόπο την εξουσία χάνει.
Ο γιος του Σέξτος Ταρκύνιος
την τιμή της Λουκρητίας,
συζύγου του Κολλατίνου, προσβάλλει.
Ο σύζυγος και ο πατέρας
και ο Ιούνιος Βρούτος
αυτή περίλυπη βρίσκουν.
Σε εκείνους, η γυναίκα
με δάκρυα την αδικία αποκαλύπτει
και με μαχαίρι αυτοκτονεί.
Ο Βρούτος, από το τραύμα,
με πόνο μεγάλο
το μαχαίρι βγάζει
και το έγκλημα να τιμωρήσει ετοιμάζεται.
Τον λαό ξεσηκώνει
και από τον Ταρκύνιο την εξουσία αφαιρεί!
Ελεύθερος πια ο Ρωμαϊκός λαός,
δύο υπάτους,
τον Ιούνιο Βρούτο και τον
Ταρκύνιο Κολλατίνο,
αποφασίζει να εκλέξει.

«Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ»

1. «Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit» (K) →

perdit: ρήμα / **Tarquinius Superbus:** υποκείμενο / **imperium:** αντικείμενο / **modo:** αφαιρετική του τρόπου στο perdit / **hoc:** επιθετικός προσδιορισμός στο modo / **septimus - ultimus:** παραθέσεις στο Tarquinius Superbus / **regum:** γενική διαιρετική στα septimus, ultimus.

2.«Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini, laedit»→ (K)

laedit: ρήμα / **Filius:** υποκείμενο / **eius:** γενική κτητική στο Filius / **Sextus Tarquinius:** επεξήγηση στο Filius / **pudicitiam:** αντικείμενο / **Lucretiae:** γενική κτητική στο pudicitiam / **uxoris:** παράθεση στο Lucretiae / **Collatini:** γενική κτητική στο uxoris.

3. «Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt»→(K)

inveniunt: ρήμα / **Maritus, pater, Iunius Brutus:** υποκείμενα / **eam:** αντικείμενο / **maestam:**κατηγορούμενο στο eam μέσω του inveniunt.

4. «Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit»→(K)

aperit: ρήμα / **femina:** υποκείμενο / **iniuriam:** άμεσο αντικείμενο / **Illis:** έμμεσο αντικείμενο/ **cum lacrimis:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο aperit.

5. «cultro se ipsam interficit»→ (K)

interficit: ρήμα / **femina:** εννοούμενο υποκείμενο / **se:** αντικείμενο κατά άμεση αυτοπάθεια / **ipsam:** κατηγορηματικός προσδιορισμός στο se / **cultro:** αφαιρετική του οργάνου στο interficit.

6. «Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit»————→(K)

extrahit: ρήμα / **Brutus:** υποκείμενο / **cultrum:** αντικείμενο / **ex vulnere:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει απομάκρυνση στο extrahit / **dolore:** αφαιρετική του τρόπου στο extrahit / **magno:** επιθετικός προσδιορισμός στο dolore.

7. «delictum punireparat»————→(K)

parat: ρήμα / **Brutus:** εννοούμενο υποκείμενο / **punire:** αντικείμενο, τελικό απαρέμφατο, με υποκείμενο Brutus (ταυτοπροσωπία) / **delictum:** αντικείμενο στο punire.

8. «Populum concitat»————→(K)

concitat: ρήμα / **Brutus:** εννοούμενο υποκείμενο / **Populum:** αντικείμενο.

9. «Tarquinio imperiumadimit»————→(K)

adimit: ρήμα / **Brutus:** εννοούμενο υποκείμενο / **imperium:** άμεσο αντικείμενο / **Tarquinio:** έμμεσο αντικείμενο.

10. «Liber iam populus Romanusduo consules, IuniumBrutum et Tarquinium Collatinum, deligere constituit»————→(K)

constituit: ρήμα / **populus:** υποκείμενο / **Romanus:** επιθετικός προσδιορισμός στο populus / **deligere:** αντικείμενο, τελικό απαρέμφατο, με υποκείμενο populus (ταυτοπροσωπία) / **consules:** αντικείμενο στο deligere / **duo:** επιθετικός προσδιορισμός στο consules / **Iunium Brutum et Tarquinium Collatinum:** επεξήγηση στο consules / **Liber:** επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο populus μέσω του constituit / **iam:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο Liber.

Ενότητα 9η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ»

- **Tarquinius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Tarquinius, Tarquinii / Tarquini** (αρσ. β' κλ.) = ο Ταρκύνιος. [Κλητική ενικ.: Tarquini.]
- **Superbus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Superbus, Superbi** (αρσ. β' κλ.) = **ο Υπερήφανος**. προέρχεται από το επίθ. της β' κλ. **superbus, -a, -um** = περήφανος.
- **septimus:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του τακτικού αριθμητικού επιθ. της β' κλ. **septimus, -a, -um** = έβδομος.
- **atque:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **ultimus:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **ultimus, -a, -um** = τελευταίος. [Είναι υπερθετικός βαθμός που παράγεται από το επίρρ. (και πρόθ.) **ultra** (= πέρα). ΘΕΤ.: -. ΣΥΓΚΡ.: **ulterior, -ior, -ius**. ΥΠΕΡΘ.: **ultimus, -a, -um**.]
- **regum:** γενική πληθ. του ουσ. **rex, regis** (αρσ. γ' κλ.) = ο βασιλιάς.
- **hoc:** αφαιρετική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής αντων. **hic, haec, hoc** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **modo:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **modus, modi** (αρσ. β' κλ.) = ο τρόπος.
- **imperium:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **imperium, imperii / imperi** (ουδ. β' κλ.) = η εξουσία.
- **perdit:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **perdo, perdidi, perditum perdere (3)** = χάνω.
- **filius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **filius, filii / fili** (αρσ. β' κλ.) = ο γιος [Κλητική ενικ.: fili.]
- **eius:** γενική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **Sextus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Sextus, Sexti** (αρσ. β' κλ.) = ο Σέξτος.
- **Tarquinius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Tarquinius, Tarquinii / Tarquini** (αρσ.

β' κλ.) = ο Ταρκύνιος. [Κλητική ενικ.: Tarquini.]

- **pudicitiam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **pudicitia, pudicitiae** (θηλ. α' κλ.) = η τιμή, η αγνότητα.
- **Lucretiae:** γενική ενικ. του ουσ. **Lucretia, Lucretiae** (θηλ. α' κλ.) = η Λουκρητία.
- **uxoris:** γενική ενικ. του ουσ. **uxor, uxoris** (θηλ. γ' κλ.) = η σύζυγος.
- **Collatini:** γενική ενικ. του ουσ. **Collatinus, Collatini** (αρσ. β' κλ.) = ο Κολλατίνος.
- **laedit:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **laedo, laesi, laesum, laedere (3)** = προσβάλλω.
- **maritus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **maritus, mariti** (αρσ. β' κλ.) = ο σύζυγος.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **pater:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **pater, patris** (αρσ. γ' κλ.) = ο πατέρας [Γενική πληθ.: patrum. Στον πληθ. αριθμό (patres, patrum), εκτός από τη σημασία «οι πατεράδες», έχει και τη σημασία «οι συγκλητικοί» (ετερόσημο).]
- **Iunius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Iunius, Iunii / Iuni** (αρσ. β' κλ.) = ο Ιούνιος. [Κλητική ενικ.: Iuni.]
- **Brutus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Brutus, Brutus** (αρσ. β' κλ.) = ο Βρούτος.
- **eam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **maestam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **maestus, -a, -um** = περίλυπος.
- **inveniunt:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **invenio, inveni, inventum, invenire (4)** = βρίσκω.
- **illis:** δοτική πληθ., αρσ. γένους, της δεικτικής αντων. **ille, illa, illud** = εκείνος, εκείνη, εκείνο.
- **femina:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **femina, feminae** (θηλ. α' κλ.) = η γυναίκα.
- **cum:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = με.
- **lacrimis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **lacrima, lacrimae** (θηλ. α' κλ.) = το δάκρυ.
- **iniuriam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **iniuria, iniuriae** (θηλ. α' κλ.) = η αδικία, η προσβολή.
- **aperit:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **aperio, aperui, apertum, aperire (4)** = αποκαλύπτω.
- **cultro:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **cultus, cultri** (αρσ. β' κλ.) = το μαχαίρι.
- **se:** αιτιατική ενικ. του γ' προσ. της προσωπικής αντων. **ego**.
- **ipsam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, της δεικτικής (ως οριστικής) αντων. **ipse, ipsa,**

ipsum = ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο.

- **interficit:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **interficio, interfeci, interfectum, interficere (3, 15 σε -io)** = σκοτώνω.
- **Brutus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Brutus, Bruti** (αρσ. β' κλ.) = ο Βρούτος.
- **ex:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **vulnere:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **vulnus, vulneris** (ουδ. γ' κλ.) = το τραύμα.
- **dolore:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **dolor, doloris** (αρσ. γ' κλ.) = ο πόνος.
- **magno:** αφαιρετική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **magnus, -a, -um** = μεγάλος [ΣΥΓΚΡ.: maior, maior, maius. ΥΠΕΡΘ.: maximus, -a, -um.]
- **cultrum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **culter, cultri** (αρσ. β' κλ.) = το μαχαίρι.
- **extrahit:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **extraho, extrahi, extractum, extrahere (3)** = τραβάω έξω, βγάζω.
- **delictum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **delictum, delicti** (ουδ. β' κλ.) = το έγκλημα.
- **punire:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **punio, puni(v)i, punitum punire (4)** = τιμωρώ.
- **parat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **paro, paravi, paratum, parare (1)** = ετοιμάζομαι.
- **populum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **populus, populi** (αρσ. β' κλ.) = ο λαός.
- **concitat:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **concito, concitavi, concitatum, concitare (1)** = ξεσηκώνω.
- **Tarquinio:** δοτική ενικ. του ουσ. **Tarquinius, Tarquinii / Tarquini** (αρσ. β' κλ.) = ο Ταρκύνιος [Κλητική ενικ.: Tarquini.]
- **imperium:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **imperium, imperii /imperi** (ουδ. β' κλ.) = η εξουσία.
- **adimit:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **adimo, ademi, ademptum, adimere (3)** = αφαιρώ.
- **liber:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **liber, libera, liberum** = ελεύθερος [ΣΥΓΚΡ.: liberior, -ior, -ius. ΥΠΕΡΘ.: liberrimus, -a, -um.]
- **iam:** χρονικό επίρρ. = πια.
- **populus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **populus, populi** (αρσ. β' κλ.) = ο λαός.
- **Romanus:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Romanus, -a, -um** = ρωμαϊκός.
- **duo:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, του απόλυτου αριθμητικού επιθ. **duo, duae, duo** = δύο.

- **consules:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **consul, consulis** (αρσ. γ' κλ.) = ο ύπατος.
- **Iunium:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Iunius, Iunii / Iuni** (αρσ. β' κλ.) = ο Ιούνιος.
[Κλητική ενικ.: Iuni.]
- **Brutum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Brutus, Bruti** (αρσ. β' κλ.) = ο Βρούτος.
- **Tarquinium:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Tarquinius, Tarquinii / Tarquini** (αρσ. β' κλ.) = ο Ταρκύνιος [Βλ. παραπάνω.]
- **Collatinum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Collatinus, Collatini** (αρσ. β' κλ.) = ο Κολλατίνος.
- **deligere:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **deligo, delegi, delectum, deligere (3)** = εκλέγω.
- **constituit:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **constituo, constitui, constitutum, constituere (3)** = αποφασίζω.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Pudicitia, -ae (Θ) Lucretia, -ae (Θ) Femina, -ae (Θ) Lacrima, -ae (Θ) Iniuria, -ae (Θ)	Superbus, -a, -um Ultimus, -a, -um Maestus, -a, -um Magnus, -a, -um Liber, libera, liberum Romanus, -a, -um Septimus, -a, -um (τακτικό αριθμητικό) Duo, duae, duo (απόλυτο αριθμητικό)	Paro, -avi, -atum, -are Concito, -avi, -atum, -are
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	Γ' συζυγία
Tarquinius, -ii (-i)] (A) Modus, -i (A) Filius, -ii (-i) (A) Sextus, -i (A) Collatinus, -i (A) Maritus, -i (A) Iunius, -ii (-i) (A)	Hic, haec, hoc (δεικτική) Is, ea, id (δεικτική - επαναληπτική) Ille, illa, illud (δεικτική) Ego, tu, (sui) (προσωπική) Ipse, ipsa, ipsum (δεικτική-οριστική)	Perdo, perdidici, perditum, perdere Laedo, laesi, laesum, laedere Interficio, interfeci, interfectum, interficere Extrahō, extraxi, extractum, extrahere

Brutus, -i (A)		Adimo, ademi, ademptum, adimere
Populous, -i (A)		Deligo, delegi, delictum, deligere
Culter, cultri (A)		Constituo, constitui, constitutum, constituer
Imperium, -ii(-i) (O)		
Delictum, -i (O)		
γ' κλίση	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Δ' συζυγία
Rex, regis (A)	cum+ ΑΦ.	Invenio, inveni, inventum, invenire
Pater, -tris (A)	ex + ΑΦ	Aperio, aperui, apertum, aperire
Dolor, -oris (A)	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	Punio, pinivi (punii), punitum, punire
Consul, -is (A)		
Uxor, oris (Θ)	iam	
Vulnus, -eris (O)	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	
	atque / et	

ΚΛΙΣΗ ΑΠΟΛΥΤΟΥ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ	ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜ.	duo	duae	duo
ΓΕΝ.	duorum	duarum	duorum
ΔΟΤ.	duobus	duabus	duobus
ΑΙΤ.	duos / duo	duas	duo
ΚΛΗΤ.	---	---	---
ΑΦΑΙΡ.	duobus	duabus	duobus

10

10

Ενότητα 10η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑ»

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Κείμενο

Aeneas bellum ingens geret in Italia. Populos feroces contundet, mores eis imponet et moenia condet. Tu Aeneam ad caelum feres. Postea Iulus, Aeneae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam muniet. Post trecentos annos Ilia duos filios, Romulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Romulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellabit. Romanis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iulo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aeneam, in caelo accipies.

Aeneas bellum ingens
geret in Italia.
Populos feroces contundet,
mores eis imponet
et moenia condet.
Tu Aeneam
ad caelum feres.
Postea Iulus, Aeneae filius,
regnum ab Lavinio transferet
et Albam Longam munit.
Post trecentos annos
Ilia duos filios,
Romulum et Remum, pariet,
quos lupa nutriet.
Romulus moenia Martia condet
Romanosque de suo nomine
appellabit.
Romanis imperium
sine fine erit.
Caesar Augustus,
ab Iulo ortus,
Belli portas claudet
et Saturnium regnum restituet.
Hunc tu, ut Aeneam,
in caelo accipies.

Ο Αινείας πόλεμο φοβερό
θα διεξάγει στην Ιταλία.
Άγριους λαούς θα συντρίψει,
θεσμούς σ' αυτούς θα επιβάλει
και τείχη θα χτίσει.
Εσύ τον Αινεία
θα αποθεώσεις (ή θα φέρεις στον ουρανό).
Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία,
το βασίλειο από το Λαβίνιο θα μεταφέρει
και την Άλβα Λόγγα θα οχυρώσει.
Μετά από τριακόσια χρόνια
η Ιλία δύο γιους,
τον Ρωμύλο και τον Ρέμο, θα γεννήσει,
τους οποίους λύκαινα θα αναθρέψει.
Ο Ρωμύλος τα τείχη του Άρη θα χτίσει
και τους Ρωμαίους από το όνομά του
θα ονομάσει.
Στους Ρωμαίους εξουσία χωρίς τέλος θα
υπάρχει.
Ο Καίσαρας Αύγουστος,
του Ίουλου απόγονος,
του πολέμου τις πύλες θα κλείσει και του
Κρόνου τη βασιλεία θα αποκαταστήσει.
Εσύ αυτόν, όπως (θα έχεις δεχτεί) τον Αινεία,
στον ουρανό θα (υπο)δεχτείς.

Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑ»

1. «Aeneas bellum ingens geret in Italia» —→ (K)

geret: ρήμα / **Aeneas:** υποκείμενο / **bellum:** αντικείμενο / **ingens:** επιθετικός προσδιορισμός στο bellum / **in Italia:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει στάση στο geret.

2. «Populos feroces contundet» —→ (K)

contundet: ρήμα / **Aeneas:** εννοούμενο υποκείμενο / **Populos:** αντικείμενο / **feroces:** επιθετικός προσδιορισμός στο Populos.

3. «mores eis imponet» —→ (K)

imponet: ρήμα / **Aeneas:** εννοούμενο υποκείμενο / **mores:** άμεσο αντικείμενο / **eis:** έμμεσο αντικείμενο.

4. «moenia condet» —→ (K)

condet: ρήμα / **Aeneas:** εννοούμενο υποκείμενο / **moenia:** αντικείμενο.

5. Tu Aeneam ad caelum feres» —→ (K)

feres: ρήμα / **Tu:** υποκείμενο / **Aeneam:** αντικείμενο / **ad caelum:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει κατεύθυνση στο feres.

6. «Postea Iulus, Aeneae filius, regnum ab Lavinio transferet» —→ (K)

transferet: ρήμα / **Iulus:** υποκείμενο / **regnum:** αντικείμενο / **ab Lavinio:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει απομάκρυνση στο transferet / **Postea:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο transferet / **filius:** παράθεση στο Iulus / **Aeneae:** γενική κτητική στο filius.

7. «Albam Longam muniet»————→ (K)

muniet: ρήμα / **lulus:** εννοούμενο υποκείμενο / **Albam Longam:** αντικείμενο.

8. «Post trecentos annos Ilia duos filios, Romulum et Remum, pariet»————→(K)

pariet: ρήμα / **Ilia:** υποκείμενο / **filios:** αντικείμενο / **duos:** επιθετικός προσδιορισμός στο filios / **Romulum et Remum:** επεξήγηση στο filios / **Post annos:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο pariet / **trecentos:** επιθετικός προσδιορισμός στο annos.

9. «quos lupa nutriet»————→ (Δ)

• Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική επιθετική προσδιοριστική πρόταση, ως επιθετικός προσδιορισμός στο filios της εξάρτησής της.

nutriet: ρήμα / **lupa:** υποκείμενο / **quos:** αντικείμενο.

10. «Romulus moenia Martia condet»————→ (K)

condet: ρήμα / **Romulus:** υποκείμενο / **moenia:** αντικείμενο / **Martia:** επιθετικός προσδιορισμός στο moenia.

11. «Romanos de suo nomine appellabit»————→ (K)

appellabit: ρήμα / **Romulus:** εννοούμενο υποκείμενο / **Romanos:** αντικείμενο / **de nomine:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της προέλευσης στο appellabit / **suo:** επιθετικός προσδιορισμός στο nomine.

12. «Romanis imperium sine fine erit»————→ (K)

erit: ρήμα / **imperium:** υποκείμενο / **Romanis:** δοτική προσωπική κτητική στο erit / **sine fine:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο erit.

13. «Caesar Augustus, ab Iulo ortus, Belli portas claudet»————→ (K)

claudet: ρήμα / **Caesar Augustus:** υποκείμενο / **portas:** αντικείμενο / **Belli:** γενική κτητική στο portas / **ortus*:** επιθετική μετοχή, με υποκείμενο Caesar Augustus ως παράθεση στο Caesar Augustus / **ab Iulo:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της καταγωγής στο ortus.

*ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΟΧΗΣ

- «qui ortus est».

14. «Saturnium regnum restituet» → (K)

restituet: ρήμα / **Caesar Augustus:** εννοούμενο υποκείμενο / **regnum:** αντικείμενο / **Saturnium:** επιθετικός προσδιορισμός στο regnum.

15. «Hunc tu in caelo accipies» → (K)

accipies: ρήμα / **tu:** υποκείμενο / **Hunc:** αντικείμενο / **in caelo:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει στάση στο accipies.

16. «ut Aeneam (acceperis)» → (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση, ως β' όρος σύγκρισης.

acceperis: εννοούμενο ρήμα / **tu:** εννοούμενο υποκείμενο / **Aeneam:** αντικείμενο.

«Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑ»

- **Aeneas:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας. [Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]
- **bellum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **bellum, belli** (ουδ. β' κλ.) = ο πόλεμος.
- **ingens:** αιτιατική ενικ., ουδ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **ingens, ingens, ingens** (γενική: ingentis) = πελώριος, φοβερός.
- **geret:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **gero, gessi, gestum, gerere (3)** = κάνω, διεξάγω.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **Italia:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Italia, Italiae** (θηλ. α' κλ.) = η Ιταλία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **populos:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **populus, populi** (αρσ. β' κλ.) = ο λαός.
- **feroces:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **ferox, ferox, ferox** (γενική: ferocis) = άγριος.
- **contundet:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **contundo, contudi, contusum, contundere (3)** = συντρίβω.
- **mores:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **mos, moris** (αρσ. γ' κλ.) = ο θεσμός, το έθιμο, το ήθος.
- **eis:** δοτική πληθ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **imponet:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **impono, imposui, impositum, imponere (3)** = επιβάλλω.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **moenia:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **moenia, moenium** (ουδ. γ' κλ.) = τα τείχη. [Ονομαστική, αιτιατική, κλητική πληθ.: moenia. Γενική πληθ.: moenium. Δεν έχει ενικό αριθμό.]

- **condet:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **condo, condidi, conditum, condere (3)** = χτίζω.
- **tu:** ονομαστική ενικ. της προσωπικής αντων. του β' προσώπου = εσύ.
- **Aeneam:** αιτιατική ενικ. του ουσιαστικού **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας. [Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]
- **ad:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **caelum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **caelum, caeli** (ουδ. β' κλ.) = ο ουρανός. [Πληθ. αριθμός στο αρσ. γένος: caeli, caelorum (ετερογενές).]
- **feres:** β' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **fero, tuli, latum, ferre (3)** = φέρω.
- **postea:** χρονικό επίρρ. = αργότερα.
- **Iulus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Iulus, Iuli** (αρσ. β' κλ.) = ο Ίουλος. [Δεν έχει πληθ. αριθμό]
- **Aeneae:** γενική ενικ. του ουσιαστικού **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας. [Βλ. παραπάνω.]
- **filius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **filius, filii / fili** (αρσ. β' κλ.) = ο γιος. [Κλητική ενικ.: fili.]
- **regnum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **regnum, regni** (ουδ. β' κλ.) = το βασίλειο.
- **ab:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **Lavinio:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Lavinium, Lavinii / Lavini** (ουδ. β' κλ.) = το Λαβίνιο. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **transferet:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **transfero, transtuli, translatum, transferre (3)** = μεταφέρω.
- **Albam Longam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Alba Longa** = η Άλβα Λόγγα (δηλαδή η Μακρά Άλβα ή Λευκή Μακρά). [Δεν έχει πληθ. αριθμό.] // **Albam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Alba, Albae** (θηλ. α' κλ.) = η Άλβα. [Προέρχεται από το επίθ. της β' κλ. albus, alba, album (= λευκός).]
- **Longam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **longus, longa, longum** = μακρύς.
- **muniet:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **munio, muni(v)i, munitum, munire (4)** = οχυρώνω.
- **post:** πρόθεση (+ αιτιατική) = μετά (από).
- **trecentos:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, του απόλυτουαριθμητικού επιθ. της β' κλ. **trecenti, -ae, -a** = τριακόσιοι, τριακόσιες, τριακόσια.

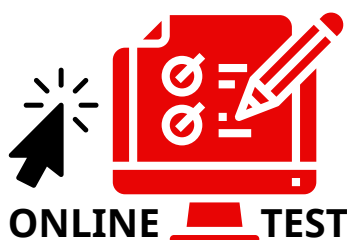
- **annos:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **annus, anni** (αρσ. β' κλ.) = ο χρόνος, το έτος.
- **Ilia:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Ilia, Iliae** (θηλ. α' κλ.) = η Ιλία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό]
- **duos:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, του απόλυτου αριθμητικού επιθ. **duo, duae, duo** = δύο.
- **filios:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **filius, filii / fili** (αρσ. β' κλ.) = ο γιος. [Βλ. παραπάνω.]
- **Romulum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Romulus, Romuli** (αρσ. β' κλ.) = ο Ρωμύλος. [Δεν έχει πληθ.]
- **Remum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Remus, Remi** (αρσ. β' κλ.) = ο Ρώμος. [Δεν έχει πληθ. αριθμό]
- **pariet:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **pario, peperi, partum, parere (3)** = γεννώ. [Μτχ. μέλλ.: pariturus, -a, -um.]
- **quos:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = οποίος, η οποία, το οποίο.
- **lupa:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **lupa, lupae** (θηλ. α' κλ.) = η λύκαινα.
- **nutriet:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **nutrio, nutri(v)i, nutritum, nutrire (4)** = ανατρέφω.
- **Romulus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Romulus, Romuli** (αρσ. β' κλ.) = ο Ρωμύλος.
- **moenia:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **moenia, moenium** (ουδ. γ' κλ.) = τα τείχη. [Ονομαστική, αιτιατική, κλητική πληθ.: moenia. Γενική πληθ.: moenium. Δεν έχει ενικό αριθμό.]
- **Martia:** αιτιατική πληθ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Martius, -a, -um** = Άρειος, του θεού Άρη.
- **condet:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **condo, condidi, conditum, condere (3)** = χτίζω.
- **Romanos:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **Romanus, Romani** (αρσ. β' κλ.) = ο Ρωμαίος.
- **-que:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και. [Είναι εγκλιτική λέξη.]
- **de:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **suo:** αφαιρετική ενικ., ουδ. γένους, της κτητικής αντωνυμίας του γ' προσώπου για έναν κτήτορα **suus, sua, suum** = ο δικός του, η δική του, το δικό του.
- **nomine:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **nomen, nominis** (ουδ. γ' κλ.) = το όνομα.

- **appellabit:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **appello, appellavi, appellatum, appellare (1)** = ονομάζω.
- **Romanis:** δοτική πληθ. του ουσ. **Romanus, Romani** (αρσ. β' κλ.) = ο Ρωμαίος.
- **imperium:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **imperium, imperii / imperii** (ουδ. β' κλ.) = η εξουσία.
- **sine:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = χωρίς.
- **fine:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **finis, finis** (αρσ. γ' κλ.) = το τέλος, το όριο. [Γενική πληθ.: finium. Πληθ. αριθμός: fines, finium = τα σύνορα (ετερόσημο).]
- **erit:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι, υπάρχω.
- **Caesar:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Caesar, Caesaris** (αρσ. γ' κλ.) = ο Καίσαρας.
- **Augustus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Augustus, Augusti** (αρσ. β' κλ.) = ο Αύγουστος.
- **ab:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **Iulo:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Iulus, Iuli** (αρσ. β' κλ.) = ο Ίουλος. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **ortus:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, της μετοχής παρακειμένου παθητ. φωνής του ρήμ. **orior, ortus sum, oriri (4, αποθ.)** = κατάγομαι. [Μτχ. μέλλ.: oriturus, -a, -um. Κλίνεται όπως τα 15 σε -io της 3ης συζυγίας.]
- **Belli:** γενική ενικ. του ουσ. **Bellum, Belli** (ουδ. β' κλ.) = ο Πόλεμος· πρόκειται για τον θεό Ιανό, ο οποίος είχε διπλή όψη, μία ειρηνική και μία πολεμική.
- **portas:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **porta, portae** (θηλ. α' κλ.) = η πόρτα.
- **claudet:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **claudio, clausi, clausum, claudere (3)** = κλείνω.
- **Saturnium:** αιτιατική ενικ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Saturnius, -a, -um** = Κρόνιος, του θεού Κρόνου.
- **regnum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **regnum, regni** (ουδ. β' κλ.) = το βασίλειο.
- **restituet:** γ' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **restituo, restitui, restitutum, restituere (3)** = αποκαθιστώ, επαναφέρω.
- **hunc:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής αντων. **hic, haec, hoc** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **tu:** ονομαστική ενικ. της προσωπικής αντων. του β' προσώπου = εσύ.
- **ut:** παραβολικός σύνδεσμος (εκφράζει τρόπο) = όπως.
- **Aeneam:** αιτιατική ενικ. του ουσιαστικού **Aeneas, Aeneae** (αρσ. α' κλ.) = ο Αινείας. [Αιτιατική ενικ.: Aeneam & Aenean.]

- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **caelo:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **caelum, caeli** (ουδ. β' κλ.) = ουρανός. [Πληθ. αριθμός στο αρσ. γένος: caeli, caelorum (ετερογενές)].
- **accipies:** β' ενικ. οριστικής μέλλοντα ενεργ. φων. του ρήμ. **accipio, accipi, acceptum, accipere (3, 15 σε -io)** = δέχομαι, υποδέχομαι.

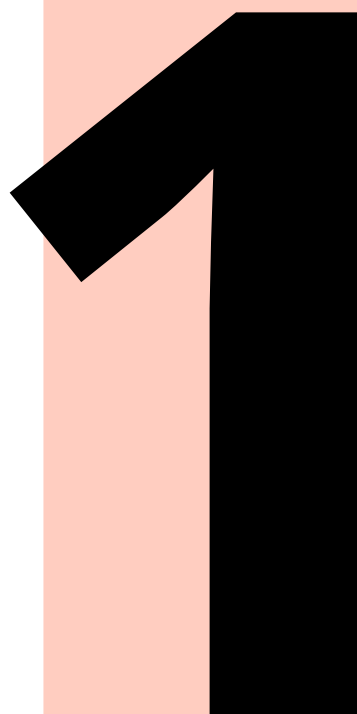
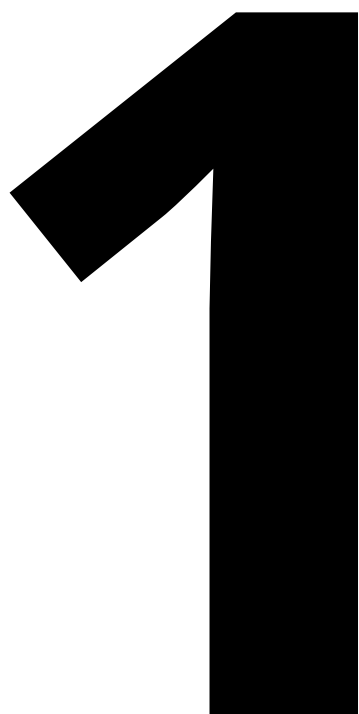
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Aeneas, -ae (A) Italia, -ae (Θ) Alba, -ae (Θ) Longa, -ae (Θ) Ilia, -ae (Θ) Lupa, -ae (Θ) Porta, -ae (Θ)	Martius, -a, -um Saturnius, -a, -um Trecenti, -ae, -a (απόλυτο αριθμητικό) Duo, duae, duo (απόλυτο αριθμητικό) Longus, -a, -um γ' κλίση ingens, -ntis ferox, -ocis	Appello, -avi, -atum, -are
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	Γ' συζυγία
Annus, -i (A) Romulus, -i (A) Remus, -i (A) Romanus, -i (A) Augustus, -i (A) Filius, -ii (-i) (A) Populus, -i (A) Iulus, -i (A) Bellum, -i (O) Caelum, -i (O) Regnum, -i (O) Lavinium, -ii (-i) (O) Imperium, -ii (i) (O) Bellum, -i (O)	Is, ea, id (δεικτική επαναληπτική) Ego, tu, (sui) (προσωπική) ui, quae, quod (αναφορική) Suus, -a-, um (κτητική) Hic, haec, hoc (δεικτική) ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ et, -que, ut	Gero, gessi, gestum, gerere Contundo, contudi, contusum, contundere Impono, imposui, impositum, imponere Condo, condidi, conditum, condere Pario, peperī, partum, parere Claudo, clausi, clausum, claudere Restituo, restitui, restitutum, restituere Accipio, accepi, acceptum, accipere

γ' κλίση	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Δ' συζυγία
Mos, -moris (A) Caesar, -aris (A) Finis, -is (A) Moenia, -ium (O) Nomen, -inis (O)	ad + ΑΙΤ. ab + ΑΦ. post + ΑΙΤ. de + ΑΦ. in + ΑΦ. sine + ΑΦ.	Munio, minivi (-ii), munitum, munire Nutrio, nutriti (ii), nutritum, nutrire Orior, ortus sum, (ortum), oriri
		ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ
		Fero, tuli, latum, ferre Transfero, transtuli, translatum, transferre Sum, fui, --, esse

1

1

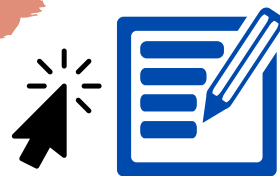

Ενότητα 11η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«Η ΡΩΜΗ ΚΑΙ Η ΚΑΡΧΗΔΟΝΑ»

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Κείμενο

Hannibal, dux Carthaginensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superāvit et Saguntum vi expugnāvit. Postea Alpes, quae Italiam ab Galliā seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum, Trebiam, Trasumēnum et Cannas copias Rōmanōrum profligāvit et delēvit. Populus Rōmānus cladem Cannensem pavidus audīvit. In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedīvit. Postquam XIV annos in Italiā complēvit, Carthaginenses eum in Africam revocavērunt. Ibi Hannibal bellum cum Rōmānis componere frustra cupīvit. Denique cum P. Scipiōne apud Zamam dimicāvit, sed Rōmāni victoriam reportavērunt.

Μετάφραση του Κειμένου

Hannibal, dux Carthaginensis,
VI et XX annos natus,
omnes gentes Hispaniae bello superāvit
et Saguntum vi expugnāvit.

Postea Alpes,
quae Italiam ab Galliā seiungunt,
cum elephantis transiit.

Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum,
Trebiam, Trasumēnum et Cannas
copias Rōmanōrum
profligāvit et delēvit.

Populus Rōmānus
cladem Cannensem
pavidus audīvit.

In agro Falerno Hannibal
ex insidiis Fabii Maximi se expedīvit.
Postquam XIV annos in Italiā complēvit,
Carthaginenses eum in Africam
revocavērunt.

Ibi Hannibal bellum cum
Rōmānis componere frustra
cupīvit.

Denique cum P. Scipiōne
apud Zamam dimicāvit,
sed Rōmāni victoriam reportavērunt.

Ο Αννίβας, ο Καρχηδόνιος στρατηγός,
σε ηλικία 26 ετών,
όλα τα έθνη της Ισπανίας σε πόλεμο νίκησε
και το Σάγουντο, με τη βία, κυρίευσε.

Έπειτα τις Άλπεις,
οι οποίες την Ιταλία από τη Γαλατία χωρίζουν,
με ελέφαντες πέρασε.

Όταν βρέθηκε στην Ιταλία, κοντά στον Τίκινο,
στον Τρεβία, στην Τρασιμένη και στις Κάννες
τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων
κατατρόπωσε και εξολόθρευσε.

Ο Ρωμαϊκός λαός
την καταστροφή των Καννών
έντρομος πληροφορήθηκε.

Στο Φαλερνό αγρό ο Αννίβας
από την ενέδρα του Φάβιου Μάξιμου ξέφυγε.
Αφού 14 χρόνια στην Ιταλία συμπλήρωσε,
οι Καρχηδόνιοι αυτόν στην Αφρική
ανακάλεσαν.

Εκεί ο Αννίβας τον πόλεμο εναντίον
των Ρωμαίων. επιδίωξε μάταια με συνθήκη να
τελειώσει.

Τελικά εναντίον του Π. (=Πόπλιου) Σκιπίωνα
κοντά στη Ζάμα αγωνίστηκε,
αλλά οι Ρωμαίοι κέρδισαν τη νίκη.

«Η ΡΩΜΗ ΚΑΙ Η ΚΑΡΧΗΔΟΝΑ»

1. «Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superavit» → (Κ)

superavit: ρήμα / **Hannibal:** υποκείμενο του superavit / **dux:** παράθεση στο Hannibal / **Carthaginiensis:** επιθετικός προσδιορισμός στο dux / **natus*:** επιθετική μετοχή σε θέση παράθεσης, συνημμένη στο Hannibal / **annos:** αιτιατική του χρόνου στο natus / **VI et XX:** επιθετικοί προσδιορισμοί στο annos / **gentes:** αντικείμενο του superavit / **omnes:** επιθετικός προσδιορισμός στο gentes / **Hispaniae:** γενική κτητική στο gentes / **bello:** αφαιρετική του τρόπου στο superavit.

2. «et Saguntum vi expugnavit» → (Κ)

expugnavit: ρήμα / **Hannibal:** εννοούμενο υποκείμενο του expugnavit / **Saguntum:** αντικείμενο του expugnavit / **vi:** αφαιρετική του τρόπου στο expugnavit.

3. «Postea Alpes cum elephantis transiit» → (Κ)

transiit: ρήμα / **Hannibal:** εννοούμενο υποκείμενο του transit / **Alpes:** αντικείμενο του transit / **cum elephantis:** εμπρόθετος προσδιορισμός της συνοδείας στο transit / **postea:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο transiit.

4. «quae Italiam ab Gallia seiungunt» → (Δ)

• Δευτερεύουσα επιθετική αναφορική πρόταση προσδιοριστική στο Alpes. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό. Συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο Alpes.

seiungunt: ρήμα / **quae:** υποκείμενο του seiungunt / **Italiam:** αντικείμενο του seiungunt / **ab Gallia:** εμπρόθετος προσδιορισμός της απομάκρυνσης στο seiungunt.

5. «Ubi in Italia fuit» —————→ (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *ubi*, που χρησιμοποιείται για να δηλωθεί το προτερόχρονο. Εκφέρεται με οριστική, γιατί η πράξη ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη. Συγκεκριμένα, με οριστική παρακειμένου, γιατί δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδ. του χρόνου στα *profligavit* και *delevit*.

fuit: ρήμα / **Hannibal:** εννοούμενο υποκείμενο του *fuit* / **in Italia:** εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο *fuit*.

6.«apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit» —————→ (K)

profligavit: ρήμα / **Hannibal:** εννοούμενο υποκείμενο του *profligavit* / **copias:** αντικείμενο του *profligavit* / **Romanorum:** γενική κτητική στο *copias* / **apud Ticinum - (apud) Trebiam - (apud) Trasumenum - (apud) Cannas:** εμπρόθετοι προσδιορισμοί της στάσης σε τόπο (πλησίον) στο *profligavit*.

Ενότητα 11η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«Η ΡΩΜΗ ΚΑΙ Η ΚΑΡΧΗΔΟΝΑ»

- **Hannibal**: ονομαστική ενικ. του ουσ. **Hannibal, Hannibalis** (αρσ. γ' κλ.) = ο Αννίβας.
- **dux**: ονομαστική ενικ. του ουσ. **dux, ducis** (αρσ. γ' κλ.) = ο αρχηγός, ο στρατηγός.
- **Carthaginiensis**: ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **Carthaginiensis, -is, -e** = Καρχηδόνιος.
- **VI**: αιτιατική πληθ. του (άκλιτου) απόλυτου αριθμητικού επιθ. **sex** = έξι.
- **et**: συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **XX**: αιτιατική πληθ. του (άκλιτου) απόλυτου αριθμητικού επιθ. **viginti** = είκοσι.
- **annos**: αιτιατική πληθ. του ουσ. **annus, anni** (αρσ. β' κλ.) = ο χρόνος, το έτος.
- **natus**: ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, της μετοχής παρακειμένου παθητ. φωνής του ρήμ. **nascor, natus sum, nasci (3, αποθ.)** = γεννιέμαι. [Μτχ. μέλλ.: nasciturus, -a, -um.]
- **omnes**: αιτιατική πληθ., θηλ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **omnis, omnis, omne** = όλος.
- **gentes**: αιτιατική πληθ. του ουσ. **gens, gentis** (θηλ. γ' κλ.) = το έθνος. [Γεν. πληθ.: gentium].
- **Hispaniae**: γενικήενικ. του ουσ. **Hispania, Hispaniae** (θηλ. α' κλ.) = η Ισπανία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **bello**: αφαιρετική ενικ. του ουσ. **bellum, belli** (ουδ. β' κλ.) = ο πόλεμος.
- **superavit**: γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **supero, superavi, superatum, superare (1)** = νικώ.
- **Saguntum**: αιτιατική ενικ. του ουσ. **Saguntum, Sagunti** (ουδ. β' κλ.) = το Σάγουντο. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **vi**: αφαιρετική ενικ. του ουσ. **vis** (θηλ. γ' κλ.) = η δύναμη. εδώ: η βία. [Ενικ.: vis, -is, vim, vi. Πληθ.: vires, virium, viribus, vires (& viris), vires, viribus.]

- **expugnavit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **expugno, expugnavi, expugnatum, expugnare (1)** = κυριεύω.
- **postea:** χρονικό επίρρ. = έπειτα, αργότερα.
- **Alpes:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **Alpes, Alpium** (θηλ. γ' κλ.) = οι Άλπεις. [Δεν έχει ενικ. αριθμό.]
- **quae:** ονομαστική πληθ., θηλ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.
- **Italiam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Italia, Italiae** (θηλ. α' κλ.) = η Ιταλία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **ab:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **Gallia:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Gallia, Galliae** (θηλ. α' κλ.) = η Γαλατία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **seiungunt:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **seiungo, seiunxi, seiunctum, seiungere (3)** = χωρίζω.
- **cum:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = με.
- **elephantis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **elephantus, elephanti** (αρσ. β' κλ.) = ο ελέφαντας [Κλίνεται και ως ουσ., αρσ. γένους, της γ' κλ.: **elephas, elephantis** (ανήκει στα αφθονούντα ετερόκλιτα)].
- **transiit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ανώμ. ρήμ. **transeo, transi(v)i, transitum, transire** = διαπερνώ.
- **ubi:** χρονικός σύνδεσμος = όταν.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **Italia:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Italia, Italiae** (θηλ. α' κλ.) = η Ιταλία. [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **fuit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι, βρίσκομαι.
- **apud:** πρόθεση (+ αιτιατική) = κοντά σε.
- **Ticinum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Ticinus, Ticini** (αρσ. β' κλ.) = ο Τίκινος (ποταμός). [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **Trebiam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Trebia, Trebiae** (αρσ. α' κλ.) = ο Τρεβίας (ποταμός). [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **Trasumenum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Trasumenus, Trasumeni** (αρσ. β' κλ.) = η Τρασιμένη (λίμνη). [Δεν έχει πληθ. αριθμό.]
- **Cannas:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **Cannae, Cannarum** (θηλ. α' κλ.) = οι Κάννες.

[Δεν έχει ενικό αριθμό.]

- **copias:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **copiae, copiarum** (θηλ. α' κλ.) = οι στρατιωτικές δυνάμεις. [Ενικ.: coria, coriae = η αφθονία (ετερόσημο).]
- **Romanorum:** γενική πληθ. του ουσ. **Romani, Romanorum** (αρσ. β' κλ.) = οι Ρωμαίοι. [Δεν έχει ενικό αριθμό].
- **profligavit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **profligo, profligavi, profligatum, profligare (1)** = κατατροπώνω.
- **delevit:** γ' ενικ.οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **deleo, delevi,deletum, delere (2)** = καταστρέφω· εδώ: εξολοθρεύω.
- **populus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **populus, populi** (αρσ. β' κλ.) = ο λαός.
- **Romanus:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Romanus, -a, -um** = ρωμαϊκός.
- **cladem:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **clades, cladis** (θηλ. γ' κλ.) = η καταστροφή. [Γεν. πληθ.: cladium].
- **Cannensem:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **Cannensis, -is, -e** = των Καννών.
- **pavidus:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **pavidus, -a, -um** = έντρομος.
- **audivit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **audio, audi(v)i, auditum, audire (4)** = ακούω· εδώ: πληροφορούμαι.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **agro:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **ager, agri** (αρσ. β' κλ.) = ο αγρός.
- **Falerno:** αφαιρετική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Falernus, -a, -um** = Φαλερνός.
- **Hannibal:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Hannibal, Hannibalis** (αρσ. γ' κλ.) = ο Αννίβας.
- **ex:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **insidiis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **insidiae, insidiarum** (θηλ. α' κλ.) = η ενέδρα [Δεν έχει ενικό αριθμό.]
- **Fabii:** γενική ενικ. του ουσ. **Fabius, Fabii / Fabi** (αρσ. β' κλ.) = ο Φάβιος. [Κλητική ενικ.: Fabi.]
- **Maximi:** γενική ενικ. του ουσ. **Maximus, Maximi** (αρσ. β' κλ.) = ο Μάξιμος.
- **se:** αιτιατική ενικ., του γ' προσ. της προσωπικής αντωνυμίας **ego**.
- **expedivit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **expedio,**

expedi(v)i, expeditum, expedire (4) = απελευθερώνω.

- **me expedio** = ξεφρεύγω.
- **postquam**: χρονικός σύνδεσμος = αφού.
- **XIV (quattuordecim)**: απόλυτο αριθμητικό επίθετο (άκλιτο) = δεκατέσσερις, δεκατέσσερα.
- **annos**: αιτιατική πληθ. του ουσ. **annus, anni** (αρσ. β' κλ.) = ο χρόνος, το έτος.
- **in**: πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **Italia**: αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Italia, Italiae** (θηλ. α' κλ.) = η Ιταλία [Δεν έχει πληθ. αριθμό].
- **complevit**: γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **compleo, complevi, completum, complere (2)** = συμπληρώνω.
- **Carthaginienses**: ονομαστική πληθ. του ουσ. **Carthaginiensis, Carthaginiensis** (αρσ. γ' κλ.) = ο Καρχηδόνιος. [Γεν. πληθ.: Cartaginiensium.]
- **eum**: αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **in**: πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **Africam**: αιτιατική ενικ. του ουσ. **Africa, Africae** (θηλ. α' κλ.) = η Αφρική. [Δεν έχει πληθ. αριθμό].
- **revocaverunt**: γ' πληθ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **revoco, revocavi, revocatum, revocare (1)** = ανακαλώ.
- **ibi**: τοπικό επίρρ. = εκεί.
- **Hannibal**: ονομαστική ενικ. του ουσ. **Hannibal, Hannibalis** (αρσ. γ' κλ.) = ο Αννίβας.
- **bellum**: αιτιατική ενικ. του ουσ. **bellum, belli** (ουδ. β' κλ.) = ο πόλεμος.
- **cum**: πρόθεση (+ αφαιρετική) = με, εναντίον.
- **Romanis**: αφαιρετική πληθ. του ουσ. **Romani, Romanorum** (αρσ. β' κλ.) = οι Ρωμαίοι. [Δεν έχει ενικό αριθμό].
- **componere**: απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **compono, composui, compositum, componere (3)** = τελειώνω.
- **bellum compono** = τελειώνω τον πόλεμο με συνθήκη.
- **frustra**: τροπικό επίρρ. = μάταια.
- **cupivit**: γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **cupio, cupi(v)i, cupitum, cupere (3, 15-io)** = επιθυμώ: εδώ: επιδιώκω.
- **denique**: χρονικό επίρρ. = τελικά.

- **cum:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = με, εναντίον.
- **P. (= Publio):** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Publius, Publii / Publi** (αρσ. β' κλ.) = ο Πόπλιος. [Κλητική ενικ.: Publi.]
- **Scipione:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Scipio, Scipionis** (αρσ. γ' κλ.) = ο Σκιπίωνας.
- **apud:** πρόθεση (+ αιτιατική) = κοντά σε.
- **Zamam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Zama, Zamae** (θηλ. α' κλ.) = η Ζάμα. [Δεν έχει πληθ. αριθμό].
- **dimicavit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **dimico, dimicavi, dimicatum, dimicare (1)** = αγωνίζομαι.
- **sed:** αντιθετικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = αλλά.
- **Romani:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **Romani, Romanorum** (αρσ. β' κλ.) = οι Ρωμαίοι. [Δεν έχει ενικό αριθμό].
- **victoriam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **victoria, victoriae** (θηλ. α' κλ.) = η νίκη.
- **reportaverunt:** γ' πληθ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **reporto, reportavi, reportatum, reportare (1)** = κερδίζω.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Trebia, -ae (A) Hispania, -ae (Θ) Italia, -ae (Θ) Gallia, -ae (Θ) Cannae, -arum (Θ) copiae, -arum (Θ) insidiae, -arum (Θ) Africa, -ae (Θ) Zama, -ae (Θ) victoria, -ae (Θ)	Romanus, -a, -um Falernus, -a, -um Paridus, -a, -um γ' κλίση Carthaginiensis, -is, -e Omnis, -is, -e Cannensis, -is, -e Elephas, -ntis	Supero, - avi, - atum, - are Profligo, - avi, - atum, - are Revoco, - avi, - atum, - are Dimico, - avi, - atum, - are Reporto, - avi, - atum, - are Expugno, - avi, - atum, - are
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	Β' συζυγία
Annus, -i (A) Elephantus, -i (A) Ticinus, -i (A) Trasumenus, -i (A)	Is, ea, id (δεικτική - επαναληπτική) Ego, tu, (sui) (προσωπική)	Compleo, complevi, completum, complere Deleo, deleui, deletum, delere 123

Romani, -orum (A)	Qui, quae, quod (αναφορική)	
Populus, -i (A)	Se (προσωπική)	
Ager, agri (A)		
Fabius, -ii (-i) (A)		
Maximus, -i (A)		
Bellum, -i (O)		
Saguntum, -i (O)		
γ' κλίση	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Γ' συζυγία
Hanibal, -alis (A)	ab + ΑΦ.	Nascor, natus sum, (natum), nasci
Elephas, -ntis (A)	cum + ΑΦ.	Seiungo, seiunxi, seiunctum, seiungere
Dux, ducis (A)	in + ΑΦ.	Compono, posui, positum, ponere
Scipio, -onis (A)	apud + ΑΙΤ.	Cupio, cupivi (ii), cupitum, cupere
Gens, gentis (Θ)	ex + ΑΦ.	
Clades, -is (Θ)	in + ΑΙΤ.	
Vis,--,--,vim--,vi (Θ)	cum + ΑΦ.	
Alpes, -ium (Θ)		
	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	Δ' συζυγία
	Postea / ibi Frustra / denique	Audio, audivi (-ii), auditum, audire Expedio, expedivi (-ii), expeditum, expedire
	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	ΑΝΩΜΑΛΑ
	ubi / sed postquam / et	Transeo, transi(v)i, transitum, transire Sum, fui, --, esse
	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	
	VI et XX (sex et viginti) XIV (quattuordecim)	

12

1

2

«Ο ΥΠΑΤΟΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΚΥΛΑΚΙ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ»

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Κείμενο

L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. "Quid est" inquit "mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?". "Mi pater" respondit illa "Persa periit". Perierat enim catellus eo nomine, quem puella mutum amabat. Tum pater Tertiae dixit "omen accipio". Sic ex fortuito dicto spem preclari triumphi animo praesumpsit.

L. Aemilio Paulo consuli
iterum bellum
cum Perse rege gerere obtigit.

Ut domum ad vesperum rediit,
filiola eius Tertia,
quae tum erat admodum parvula,
ad complexum patris cucurrit.

Pater filiae osculum dedit
sed animadvertit eam esse tristiculam.

"Quid est" inquit "mea Tertia?
Cur tristis es? Quid tibi accidit?".
"Mi pater" respondit illa "Persa periit".

Perierat enim catellus
eo nomine,
quem puella mutum
amabat.

Tum pater Tertiae dixit
"omen accipio".

Sic ex fortuito dicto
spem preclari triumphi
animo praesumpsit.

Στον Λ. (=Λεύκιο) Αιμίλιο Παύλο ύπατο
για δεύτερη φορά έτυχε πόλεμο
εναντίον του Περσέα του βασιλιά να διεξάγει.

Στο σπίτι το βραδάκι επέστρεψε,
η κορούλα του η Τερτία,
η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα,
στην αγκαλιά του πατέρα έτρεξε.

Ο πατέρας στην κόρη φιλή έδωσε
αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη.

«Τι είναι, Τερτία μου;» είπε

«γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συμβαίνει;»

«Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «πέθανε ο Πέρσης».

Είχε πεθάνει πράγματι (ένα) σκυλάκι
με αυτό το όνομα,

το οποίο η κοπέλα πολύ
αγαπούσε.

Τότε ο πατέρας είπε στην Τερτία:

«δέχομαι τον οιωνό».

Έτσι από τυχαίο λόγο

την ελπίδα περίλαμπρου θριάμβου
στην ψυχή του προγεύτηκε.

«Ο ΥΠΑΤΟΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΚΥΛΑΚΙ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ»

1. «L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit» → (K)

obtigit: ρήμα / **gerere:** υποκείμενο, τελικό απαρέμφατο, με υποκείμενο (ενν.) Lucium Aemilium Paulum (ετεροπροσωπία) / **bellum:** αντικείμενο στο gerere / **L. Aemilio Paulo:** δοτική προσωπική στο obtigit / **consuli:** παράθεση στο L. Aemilio Paulo / **iterum:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο consuli / **cum Perse:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης στο gerere / **rege:** παράθεση στο Perse.

2. «Ut domum ad vesperum rediit» → (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο cucurrit της εξάρτησής της. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ut και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει κάτι το πραγματικό.

rediit: ρήμα / **Lucius Aemilius Paulus:** εννοούμενο υποκείμενο / **domum:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει κατεύθυνση στο rediit / **ad vesperum:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο rediit.

3. «filiola eius Tertia ad complexum patris cucurrit» → (K)

cucurrit: ρήμα / **filiola:** υποκείμενο / **eius:** γενική κτητική στο filiola / **Tertia:** επεξήγηση στο filiola / **ad complexum:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει κατεύθυνση στο cucurrit / **patris:** γενική υποκειμενική στο complexum.

4. «quae tum erat admodum parvula» → (Δ)

• Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική επιθετική προσδιοριστική πρόταση, ως επιθετικός προσδιορισμός στο *filiola* της εξάρτησής της.

erat: ρήμα / **quae:** υποκείμενο / **parvula:** κατηγορούμενο στο *quae* μέσω του *erat* /

admodum: επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο *parvula* / **tum:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *erat*.

5. «**Pater filiae osculum dedit**» → (K)

dedit: ρήμα / **Pater:** υποκείμενο / **osculum:** άμεσο αντικείμενο / **filiae:** έμμεσο αντικείμενο.

6. «**animadvertit eam esse tristiculam**» → (K)

animadvertit: ρήμα / **pater:** εννοούμενο υποκείμενο / **esse:** αντικείμενο, ειδικό απαρέμφατο, με υποκείμενο *eam* (ετεροπροσωπία) / **tristiculam:** κατηγορούμενο στο *eam* μέσω του *esse*.

7. «**Quid est, mea Tertia?**» → (K)

- Ευθεία ερώτηση μερικής αγνοίας μονομελής (κύρια πρόταση)

est: ρήμα / **Quid:** υποκείμενο / **Tertia:** κλητική προσφώνηση / **mea:** επιθετικός προσδιορισμός στο *Tertia*.

8. «**inquit**» → (K)

inquit: ρήμα / **pater:** εννοούμενο υποκείμενο

9. «**Cur tristises?**» → (K)

Ευθεία ερώτηση μερικής αγνοίας μονομελής (κύρια πρόταση)

es: ρήμα / **tu:** εννοούμενο υποκείμενο / **tristis:** κατηγορούμενο στο *tu* μέσω του *es* / **cur:** επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο *es*.

10. «**Quid tibi accidit?**» → (K)

- Ευθεία ερώτηση μερικής αγνοίας μονομελής (κύρια πρόταση)

accidit: ρήμα / **Quid:** υποκείμενο / **tibi:** δοτική προσωπική στο *accidit*.

11. «**Mi pater, Persa periit**» → (K)

periit: ρήμα / **Persa:** υποκείμενο / **pater:** κλητική προσφώνηση / **Mi:** επιθετικός προσδιορισμός στο pater.

12. «respondit illa»————→ (K)

respondit: ρήμα / **illa:** υποκείμενο.

13. «Perierat enim catellus eo nomine»————→ (K)

Perierat: ρήμα / **catellus:** υποκείμενο / **nomine:** αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus / **eo:** επιθετικός προσδιορισμός στο nomine.

14. «quem puella multum amabat»————→ (Δ)

• Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική επιθετική προσδιοριστική πρόταση, ως επιθετικός προσδιορισμός στο catellus της εξάρτησής της.

amabat: ρήμα / **puella:** υποκείμενο / **quem:** αντικείμενο / **multum:** επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο amabat.

15. «Tum pater Tertiae dixit»————→ (K)

dixit: ρήμα / **pater:** υποκείμενο / **Tertiae:** αντικείμενο / **Tum:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο dixit.

16. «omen accipio»————→ (K)

accipio: ρήμα / **ego:** εννοούμενο υποκείμενο / **omen:** αντικείμενο.

17. «Sic ex fortuito dicto spem praeclari triumphi animo

praesumpsit»————→ (K)

praesumpsit: ρήμα / **pater:** εννοούμενο υποκείμενο / **spem:** αντικείμενο / **triumphi:** γενική αντικειμενική στο spem / **praeclari:** επιθετικός προσδιορισμός στο triumphi / **animo:** αφαιρετική του τρόπου στο praesumpsit / **ex dicto:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της προέλευσης στο praesumpsit / **fortuito:** επιθετικός προσδιορισμός στο dicto / **Sic:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο praesumpsit.

Ενότητα 12η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

«Ο ΥΠΑΤΟΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΚΥΛΑΚΙ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ»

- **L.(= Lucio):** δοτική ενικ. του ουσ. **Lucius, Lucii / Luci** (αρσ. β' κλ.) = ο Λεύκιος
[Κλητική ενικ.: Luci]
- **Aemilio:** δοτική ενικ. του ουσ. **Aemilius, Aemilii / Aemili** (αρσ. β' κλ.) = ο Αιμίλιος. [Κλητική ενικ.: Aemili.]
- **Paulo:** δοτική ενικ. του ουσ. **Paulus, Pauli** (αρσ. β' κλ.) = ο Παύλος.
- **consuli:** δοτική ενικ. του ουσ. **consul, consulis** (αρσ. γ' κλ.) = ο ύπατος.
- **iterum:** χρονικό επίρρ. = για δεύτερη φορά.
- **bellum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **bellum, belli** (ουδ. β' κλ.) = ο πόλεμος.
- **cum:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = με, εναντίον.
- **Perse:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **Perses, Persae** (αρσ. α' κλ.) = ο Περσέας (ο βασιλιάς της Μακεδονίας) [Αιτιατική ενικ.: Persam & Persen. Κλητική και αφαιρετική ενικ.: Persa & Perse]
- **rege:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **rex, regis** (αρσ. γ' κλ.) = ο βασιλιάς.
- **gerere:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **gero, gessi, gestum, gerere** (3) κάνω, διεξάγω.
- **obtigit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του απρόσωπου ρήμ. **obtingit, obtigit, -, obtingere** (3) = τυχαίνει, (μου) λαχαίνει ο κλήρος.
- **ut:** χρονικός σύνδεσμος = όταν.
- **domum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **domus, domus** (θηλ. δ' κλ.) = το σπίτι.
- **ad:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **vesperum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **vesper, vesperi** (αρσ. β' κλ.) = το βραδάκι
[Δεν έχει πληθ. αριθμό].
- **rediit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ανώμ. ρήμ. **redeo, redi(v)i, reditum, redire** = επιστρέφω.
- **filiola:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **filiola, filiulae** (θηλ. α' κλ.) = η κορούλα
[Υποκοριστικό του ουσ. filia, filiae (θηλ. α' κλ.) = η κόρη.]

- **eius:** γενική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **Tertia:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Tertia, Tertiae** (θηλ. α' κλ.) = η Τερτία.
- **quae:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.
- **tum:** χρονικό επίρρ. = τότε.
- **erat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **admodum:** ποσοτικό επίρρ. = πάρα πολύ.
- **parvula:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **parvulus, -a, -um** = μικρούλης [Υποκοριστικό του επιθ. της β' κλ. parvus, -a, -um = μικρός].
- **ad:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **complexum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **complexus, complexus** (αρσ. δ' κλ.) = η αγκαλιά.
- **patris:** γενική ενικ. του ουσ. **pater, patris** (αρσ. γ' κλ.) = ο πατέρας [Γενική πληθ.: patrum].
- **cucurrit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **curro, cucurri, cursum, currere (3)** = τρέχω.
- **pater:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **pater, patris** (αρσ. γ' κλ.) = ο πατέρας. [Βλ. παραπάνω.]
- **filiae:** δοτική ενικ. του ουσ. **filia, filiae** (θηλ. α' κλ.) = η κόρη [Δοτική και αφαιρετική πληθ.: filiis & filiabus]
- **osculum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **osculum, osculi** (ουδ. β' κλ.) = το φιλί.
- **dedit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **do, dedi, datum, dare (1)** = δίνω.
- **sed:** αντιθετικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = αλλά.
- **animadvertit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **animadverto, animadverti, animadversum, animadvertere (3)** = παρατηρώ.
- **eam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **esse:** απαρέμφατο ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **tristiculam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **tristiculus, -a, -um** = λίγο θλιμμένος [Υποκοριστικό του επιθ. της γ' κλ. tristis, -is, -e = θλιμμένος].
- **quid:** ονομαστική ενικ., ουδ. γένους, της ερωτηματικής ουσιαστικής αντων. **quis, quis, quid** = ποιος, ποια, ποιο / τι.

- **est:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **inquit:** γ' ενικ.οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ελλειπτικού ρήμ. **Inquam** = λέω.
- **mea:** κλητική ενικ., θηλ. γένους, της κτητικής αντων. του α' προσ. για έναν κτήτορα **meus, mea, meum** = ο δικός μου, η δική μου, το δικό μου [Κλητική ενικ. αρσ. γένους: mi και meus].
- **Tertia:** κλητική ενικ. του ουσ. **Tertia, Tertiae** (θηλ. α' κλ.) = η Τερτία.
- **cur:** ερωτηματικό επίρρ. (που δηλώνει αιτία) = γιατί.
- **tristis:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **tristis, -is, -e** = θλιμμένος.
- **es:** β' ενικ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **quid:** ονομαστική ενικ., ουδ. γένους, της ερωτηματικής ουσιαστικής αντων. **quis, quis, quid** = ποιος, ποια, ποιο / τι.
- **tibi:** δοτική ενικ. της προσωπικής αντων. του β' προσ. **tu** = εσύ.
- **accidit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του απρόσωπου ρήμ. **accidit, accidit, -, accidere (3)** = συμβαίνει [Απαντάται και ως προσωπικό: accido, accidi, -, accidere (3)].
- **mi:** κλητική ενικ., αρσ. γένους, της κτητικής αντων. του α' προσ. για έναν κτήτορα **meus, mea, meum** = ο δικός μου, η δική μου, το δικό μου [Κλητική ενικ. αρσ. γένους: mi & meus].
- **pater:** κλητική ενικ. του ουσ. **pater, patris** (αρσ. γ' κλ.) = ο πατέρας [Βλ. παραπάνω].
- **respondit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **respondeo, respondi, responsum, respondere (2)** = απαντώ.
- **illa:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, της δεικτικής αντων. **ille, illa, illud** = εκείνος, εκείνη, εκείνο.
- **Persa:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Persa, Persae** (αρσ. α' κλ.) = ο Πέρσης.
- **periit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ανώμ. ρήμ. **pereo, peri(v)i, peritum, perire** = χάνομαι, πεθαίνω.
- **enim:** αιτιολογικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = γιατί: εδώ: πράγματι.
- **catellus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **catellus, catelli** (αρσ. β' κλ.) = το σκυλάκι.
- **eo:** αφαιρετική ενικ., ουδ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **nomine:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **nomen, nominis** (ουδ. γ' κλ.) = το όνομα.

- **quem:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.
- **puella:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **puella, puellae** (θηλ. α' κλ.) = η κοπέλα.
- **multum:** επίρρ. θετικού βαθμού = πολύ [Προέρχεται από το επίθ. της β' κλ. **multus, -a, -um** = πολύς, του οποίου τα παραθετικά απαντώνται κυρίως στον πληθ: (ΣΥΓΚΡ.) plures, -es, -a / (ΥΠΕΡΘ.) plurimi, -ae, -a. Οι βαθμοί του επιρρήματος είναι: (ΘΕΤ.) multum / (ΣΥΓΚΡ.) plus / (ΥΠΕΡΘ.) plurimum].
- **amabat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **amo, amavi, amatum, amare (1)** = αγαπώ.
- **tum:** χρονικό επίρρ. = τότε.
- **pater:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **pater, patris** (αρσ. γ' κλ.) = ο πατέρας [Βλ. παραπάνω].
- **Tertiae:** δοτική ενικ. του ουσ. **Tertia, Tertiae** (θηλ. α' κλ.) = η Τερτία.
- **dixit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **dico, dixi, dictum, dicere (3)** = λέω [β' πρόσ. ενικού προστακτικής ενεστώτα: dic].
- **omen:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **omen, ominis** (ουδ. γ' κλ.) = ο οιωνός.
- **accipio:** α' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **accipio, accipi, acceptum, accipere (3, 15 σε -io)** = δέχομαι.
- **sic:** τροπικό επίρρ. = έτσι.
- **ex:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **fortuito:** αφαιρετική ενικ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **fortuitus, -a, -um** = τυχαίος.
- **dicto:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **dictum, dicti** (ουδ. β' κλ.) = ο λόγος.
- **spem:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **spes, spei** (θηλ. ε' κλ.) = η ελπίδα [Στον πληθ. αριθμό έχει μόνο ονομαστική, αιτιατική και κλητική: spes]
- **praeclari:** γενική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **praeclarus, -a, -um** = περίλαμπρος.
- **triumphi:** γενική ενικ. του ουσ. **triumphus, triumphi** (αρσ. β' κλ.) = ο θρίαμβος.
- **animo:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **animus, animi** (αρσ. β' κλ.) = η ψυχή.
- **praesumpsit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **praesumo, praesumpsi, praesumptum, praesumere (3)** = προγεύομαι.

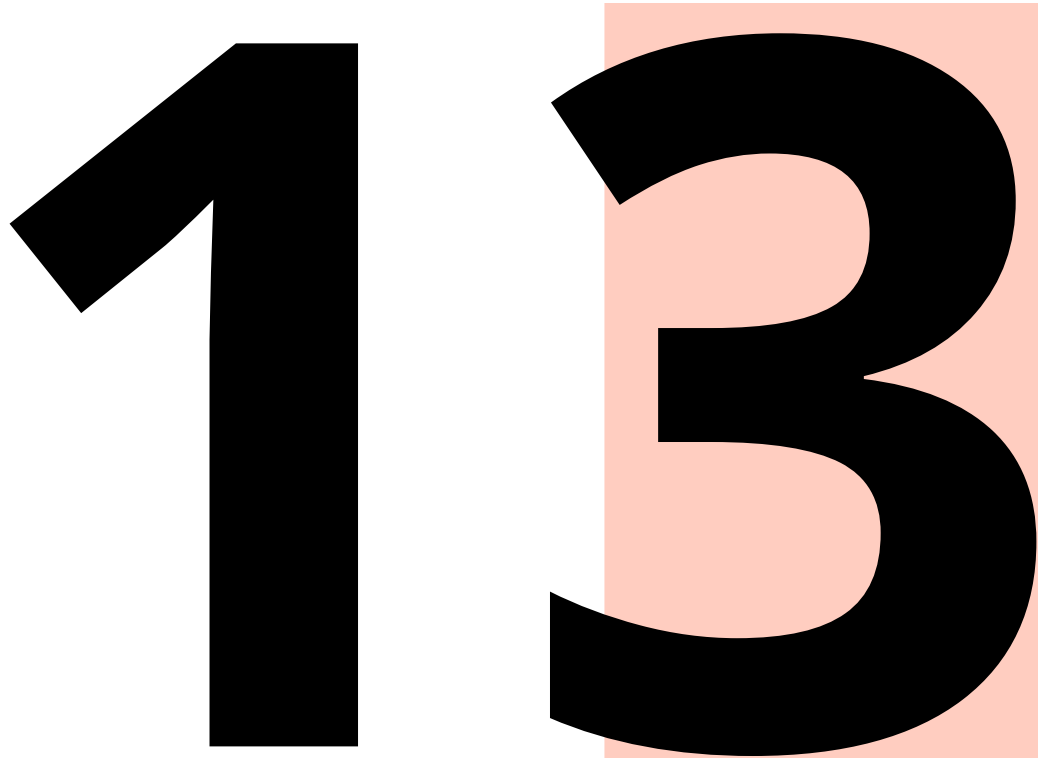
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Perses, -ae (A) Persa, -ae (A) Filiola, -ae (Θ) Tertia, -ae (Θ) Filia, -ae (Θ) Puella, -ae (Θ)	Parvulus, -a, -um Tristiculus, -a, -um Fortuitous, -a, -um Praeclarus, -a, -um γ' κλίση Tristis, -is, -e	Do, dedi, datum, dare Amo, -avi, -atum, -are
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	
Aemilius, -ii (-i) (A) Paulus, -i (A) Catellus, -i (A) Animus, -i (A) Triumphus, -i (A) Vesper, vesperi (A) Bellum, -i (O) Osculum, -i (O) Dictum, -i (O) Lucius, ii, -i (A)	Is, ea, id (δεικτική - επαναληπτική) Ego, tu, (sui) (προσωπική) Qui, quae, quod (αναφορική) Quis, quis, quid (ερωτηματική) Meus-a-um (κτητική) Ille, illa, illud (δεικτική)	Β' συζυγία
γ' κλίση	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Γ' συζυγία
Consul, -is (A) Rex, regis (A) Pater, patris (A) Nomen, nominis (O) Omen, ominis (O)	ad + ΑΙΤ. ex + ΑΦ. cum + ΑΦ	Accidit , accidit, --, accidere Dico, dixi, dictum, dicere Accipio, accepi, acceptum, accipere Praesumo, praesumpsi, praesumptum, praesumere Gero, gessi, gestum, gerere Obtingit, obtigit, --, obtingere Curro, cucurri, cursum, currere Animadverto, animadverti, animadversum, animadvertere
δ' κλίση	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	ΑΝΩΜΑΛΑ

complexus, -us (A) domus, -us (Θ)	iterum / tum admodum / cur multum / sic	Redeo, redii, reditum, redire Pereo, perii, peritum, perire Sum, fui, --, esse Inquam (= φημί) – ελλειπτικό
δ' κλίση	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	
spes, spei (Θ)	sed / enim / ut	

13

13

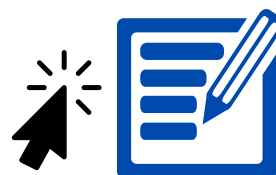

Ενότητα 13η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΠΩΣ Η ΓΝΩΣΗ ΝΙΚΗΣΕ ΤΗ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑ»

**ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ**

Κείμενο

Sulpicius Gallus legātus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerēbat. Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentīnum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaequē statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit. Sic liberāles artes Galli aditum ad illustrem illam Pauliānam victoriam dedērunt. Quia ille metum exercitus Rōmāni vicerat, imperātor adversarios vincere potuit!

Sulpicius Gallus legātus

Luci Aemili Pauli erat,

qui bellum

adversus Persen regem gerēbat.

Serēnā nocte subito luna defecerat;

ob repentīnum

monstrum terror animos militum invaserat

et exercitus

fiduciam amiserat.

Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne

et de stellārum lunaeque

statu ac motibus disputāvit

eōque modo exercitum alacrem

in pugnam misit.

Sic liberāles artes Galli

aditum ad illustrem illam

Pauliānam victoriam dedērunt.

Quia ille metum

exercitus Rōmāni vicerat,

imperātor adversarios vincere potuit!

Ο Σουλπίκιος Γάλλος ύπαρχος

του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου ήταν,

ο οποίος πόλεμο

εναντίον του Περσέα του βασιλιά διεξήγαγε.

Ξαφνικά, μια ξάστερη νύχτα, η σελήνη είχε
χαθεί· εξαιτίας του παράξενου και φοβερού

θεάματος τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές
των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την
αυτοπεποίθησή του.

Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος για τη φύση του
ουρανού και για των αστεριών και της
σελήνης

τη στάση και τις κινήσεις μίλησε
και με αυτόν τον τρόπο τον στρατό πρόθυμο
στη μάχη έστειλε.

Έτσι, οι ελευθέριες τέχνες του Γάλλου τον
δρόμο για την ένδοξη εκείνη
νίκη του Παύλου άνοιξαν.

Επειδή εκείνος τον φόβο

του Ρωμαϊκού στρατού είχε νικήσει,

στρατηγός τους εχθρούς να νικήσει μπόρεσε!

«ΠΩΣ Η ΓΝΩΣΗ ΝΙΚΗΣΕ ΤΗ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑ»

1. «Sulpicius Gallus legatus Luci Aemili Pauli erat» → (Κ)

erat: ρήμα / **Sulpicius Gallus:** υποκείμενο του erat / **legatus:** κατηγορούμενο στο υποκείμενο Sulpicius Gallus του erat / **Luci Aemili Pauli:** γενική κτητική στο legatus.

2. «qui bellum adversus Persen regem gerebat» → (Δ)

• Δευτερεύουσα επιθετική αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο Luci Aemili Pauli. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό. Συγκεκριμένα, με οριστική παρατατικού, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο Luci Aemili Pauli.

gerebat: ρήμα / **qui:** υποκείμενο του gerebat / **bellum:** αντικείμενο του gerebat / **adversus Persen:** εμπρόθετος προσδιορισμός της εναντίωσης στο gerebat / **regem:** παράθεση στο Persen.

3. «Serena nocte subito luna defecerat» → (Κ)

defecerat: ρήμα / **luna:** υποκείμενο του defecerat / **subito:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο defecerat / **nocte:** αφαιρετική του χρόνου στο defecerat / **serena:** επιθετικός προσδιορισμός στο nocte.

4. «ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat» → (Κ)

invaserat: ρήμα / **terror:** υποκείμενο του invaserat / **animos:** αντικείμενο του invaserat / **militum:** γενική κτητική στο animos / **ob monstrum:** εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο invaserat / **repentinum:** επιθετικός προσδιορισμός στο monstrum.

5. «exercitus fiduciam amiserat» → (K)

amiserat: ρήμα / **exercitus:** υποκείμενο του amiserat / **fiduciam:** αντικείμενο του amiserat.

6. «Tum Sulpicius de caeli ratione et de stellarum lunaeque statu ac motibus disputavit» → (K)

disputavit: ρήμα / **Sulpicius:** υποκείμενο του disputavit / **de ratione - de statu - de motibus:** εμπρόθετοι προσδιορισμοί της αναφοράς στο disputavit / **caeli:** γενική κτητική στο ratione / **stellarum - lunae:** γενικές υποκειμενικές στα statu και motibus / **tum:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο disputavit.

7. «eo modo exercitum alacrem in pugnam misit» → (K)

misit: ρήμα / **Sulpicius:** εννοούμενο υποκείμενο του misit / **exercitum:** αντικείμενο του misit / **alacrem:** επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο υποκείμενο exercitum του misit (*Κατά το βιβλίο του καθηγητή, σ. 32, το alacrem είναι κατηγορούμενο.) / **in pugnam:** εμπρόθετοι προσδιορισμοί του σκοπού στο misit / **modo:** αφαιρετική του τρόπου στο misit / **eo:** επιθετικός προσδιορισμός στο modo.

8. «Sic liberales artes Galli aditum ad illustrem illam Paulianam victoriam dederunt» → (K)

dederunt: ρήμα / **artes:** υποκείμενο του dederunt / **aditum:** αντικείμενο του dederunt / **liberales:** επιθετικός προσδιορισμός στο artes / **Galli:** γενική κτητική στο artes / **sic:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο dederunt / **ad victoriam:** εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού στο dederunt / **Paulianam:** επιθετικός προσδιορισμός στο victoriam / **illustrem:** επιθετικός προσδιορισμός στο Paulianam victoriam / **illam:** επιθετικός προσδιορισμός στο illustrem Paulianam victoriam.

9. «Quia ille metum exercitus Romani vicerat» → (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quia και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία. Συγκεκριμένα, με οριστική υπερσυντελίκου, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο potuit.

vicerat: ρήμα / ille: υποκείμενο του vicerat / **metum:** αντικείμενο του vicerat / **exercitus:** γενική υποκειμενική στο metum / **Romani:** επιθετικός προσδιορισμός στο exercitus.

10. «imperator adversarios vincere potuit» → (K)

potuit: ρήμα / **imperator:** υποκείμενο του potuit και του vincere (ταυτοπροσωπία) / **vincere:** τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του potuit, με υποκείμενο imperator / **adversarios:** αντικείμενο του vincere.

«ΠΩΣ Η ΓΝΩΣΗ ΝΙΚΗΣΕ ΤΗ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑ»

- **Sulpicius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Sulpicius, Sulpicii / Sulpici** (αρσ. β' κλ.) = ο Σουλπίκιος [Κλητική ενικ.: Sulpici.]
- **Gallus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Gallus, Galli** (αρσ. β' κλ.) = ο Γάλλος.
- **legatus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **legatus, legati** (αρσ. β' κλ.) = ο ύπαρχος.
- **Luci:** γενική ενικ. του ουσ. **Lucius, Lucii / Luci** (αρσ. β' κλ.) = ο Λεύκιος [Κλητική ενικ.: Luci]
- **Aemili:** γενική ενικ. του ουσ. **Aemilius, Aemilii / Aemili** (αρσ. β' κλ.) = ο Αιμίλιος [Κλητική ενικ.: Aemili]
- **Pauli:** γενική ενικ. του ουσ. **Paulus, Pauli** (αρσ. β' κλ.) = ο Παύλος.
- **erat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **qui:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.
- **bellum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **bellum, belli** (ουδ. β' κλ.) = ο πόλεμος.
- **adversus:** πρόθεση (+ αιτιατική) = εναντίον.
- **Persen:** αιτιατική ενικ. του (ανώμ.) ουσ. **Perses, Persae** (αρσ. α' κλ.) = ο Περσέας [Αιτιατική ενικ.: Persam & Persen, κλητική / αφαιρετική ενικ.: Persa & Perse]
- **regem:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **rex, regis** (αρσ. γ' κλ.) = ο βασιλιάς.
- **gerebat:** γ' ενικ. οριστικής παρατατικού ενεργ. φων. του ρήμ. **gero, gessi, gestum, gerere (3)** = κάνω, διεξάγω.
- **serena:** αφαιρετική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **serenus, -a, -um** = καθαρός, ξάστερος.
- **nocte:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **nox, noctis** (θηλ. γ' κλ.) = η νύχτα [Αφαιρετική ενικ.: nocte & noctu, γενική πληθ.: noctium]
- **subito:** τροπικό επίρρ. = ξαφνικά [Προέρχεται από το επίθ. της β' κλ. subitus, -a, -um = ξαφνικός]
- **luna:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **luna, lunae** (θηλ. α' κλ.) = η σελήνη [Δεν έχει

πληθ., γιατί είναι ουράνιο σώμα]

- **defecerat:** γ' ενικ. οριστικής υπερσυντελικού ενεργ. φων. του ρήμ. **deficio, defeci, defectum, deficere (3)** = χάνομαι.
- **luna defecerat** = η σελήνη είχε πάθει έκλειψη.
- **ob:** πρόθεση (+ αιτιατική) = εξαιτίας.
- **repentinum:** αιτιατική ενικ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **repentinus, -a, -um** = ξαφνικός.
- **monstrum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **monstrum, monstri** (ουδ. β' κλ.) = παράξενο και φοβερό θέαμα.
- **terror:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **terror, terroris** (αρσ. γ' κλ.) = ο τρόμος.
- **animos:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **animus, animi** (αρσ. β' κλ.) = η ψυχή.
- **militum:** γενική πληθ. του ουσ. **miles, militis** (αρσ. γ' κλ.) = ο στρατιώτης.
- **invaserat:** γ' ενικ. οριστικής υπερσυντελικού ενεργ. φων. του ρήμ. **invado, invasi, invasum, invadere (3)** = καταλαμβάνω.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **exercitus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **exercitus, exercitus** (αρσ. δ' κλ.) = ο στρατός.
- **fiduciam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **fiducia, fiduciae** (θηλ. α' κλ.) = η αυτοπεποίθηση, η εμπιστοσύνη, το ηθικό [Δεν έχει πληθ., γιατί είναι αφηρημένη έννοια]
- **amiserat:** γ' ενικ. οριστικής υπερσυντελικού ενεργ. φων. του ρήμ. **amitto, amisi, amissum, amittere (3)** = χάνω.
- **tum:** χρονικό επίρρ. = τότε.
- **Sulpicius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Sulpicius, Sulpicii / Sulpici** (αρσ. β' κλ.) = ο Σουλπίκιος [Βλ. παραπάνω].
- **Gallus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Gallus, Galli** (αρσ. β' κλ.) = ο Γάλλος.
- **de:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = για, σχετικά με.
- **caeli:** γενική ενικ. του ουσ. **caelum, caeli** (ουδ. β' κλ.) = ουρανός. [Πληθ. αριθμός στο αρσ. γένος: caeli, caelorum (ετερογενές)].
- **ratione:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **ratio, rationis** (θηλ. γ' κλ.) = η φύση, η λογική.
- **de:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = για, σχετικά με.
- **stellarum:** γενική πληθ. του ουσ. **stella, stellae** (θηλ. α' κλ.) = το αστέρι.
- **lunae:** γενική ενικ. του ουσ. **luna, lunae** (θηλ. α' κλ.) = η σελήνη [Δεν έχει πληθ., γιατί είναι ουράνιο σώμα]

- **-que:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και [Είναι εγκλιτική λέξη].
- **statu:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **status, status** (αρσ. δ' κλ.) = η στάση.
- **ac:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **motibus:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **motus, motus** (αρσ. δ' κλ.) = η κίνηση.
- **disputavit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **disputo, disputavi, disputatum, disputare (1)** = μιλώ, πραγματεύομαι, συζητώ.
- **eo:** αφαιρετική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **modo:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **modus, modi** (αρσ. β' κλ.) = ο τρόπος.
- **exercitum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **exercitus, exercitus** (αρσ. δ' κλ.) = ο στρατός.
- **alacrem:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **alacer, alacris, alacre** = πρόθυμος, με αναπτειρωμένο ηθικό.
- **in:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε.
- **pugnam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **pugna, pugnae** (θηλ. α' κλ.) = η μάχη.
- **misit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **mitto, misi, missum, mittere (3)** = στέλνω.
- **sic:** τροπικό επίρρ. = έτσι.
- **liberales:** ονομαστική πληθ., θηλ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **liberalis, -is, -e** = ελευθέριος.
- **artes:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **ars, artis** (θηλ. γ' κλ.) = η τέχνη [Γεν. πληθ.: artium.]
- **Galli:** γενική ενικ. του ουσ. **Gallus, Galli** (αρσ. β' κλ.) = ο Γάλλος.
- **aditum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **aditus, aditus** (αρσ. δ' κλ.) = η πρόσβαση, ο δρόμος.
- **ad:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, για.
- **illustrem:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **illustris, -is, -e** = λαμπρός, περίλαμπρος.
- **illam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, της δεικτικής αντων. **ille, illa, illud** = εκείνος, εκείνη, εκείνο.
- **Paulianam:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Paulianus, -a, -um** = του Παύλου.
- **victoriam:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **victoria, victoriae** (θηλ. α' κλ.) = η νίκη.
- **dederunt:** γ' πληθ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **do, dedi,**

datum, dare (1) = δίνω.

- **quia:** αιτιολογικός σύνδεσμος = επειδή.
- **ille:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής αντων. **ille, illa, illud** = εκείνος, εκείνη, εκείνο.
- **metum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **metus, metus** (αρσ. δ' κλ.) = ο φόβος.
- **exercitus:** γενική ενικ. του ουσ. **exercitus, exercitus** (αρσ. δ' κλ.) = ο στρατός.
- **Romani:** γενική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Romanus, -a, -um** = ρωμαϊκός.
- **vicerat:** γ' ενικ. οριστικής υπερσυντελικού ενεργ. φων. του ρήμ. **vinco, vici, victum, vincere (3)** = νικώ.
- **imperator:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **imperator, imperatoris** (αρσ. γ' κλ.) = ο στρατηγός.
- **adversarios:** αιτιατική πληθ., του ουσ. **adversarius, adversarii** (αρσ. β' κλ.) = ο ενάντιος, αντίπαλος.
- **vincere:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **vinco, vici, victum, vincere (3)** = νικώ.
- **potuit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου του ρήμ. **possum, potui, -, posse** = μπορώ.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Perses, -ae (Α) Luna, -ae (Θ) Fiducia, -ae (Θ) Stella, -ae (Θ) Pugna, -ae (Θ) Victoria, -ae (Θ)	Serenus, -a, -um Repentinus, -a, -um Romanus, -a, -um Paulianus, -a, -um γ' κλίση Alacer, alacris, alacre Liberalis, -is, -e Illustris, -is, -e	Disputo, -avi, -atum, -are Do, dedi, datum, dare
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	149

Sulpicius, -ii- (-i) (A) Gallus, -i (A) Legatus, -i (A) Lucius, -ii- (-i) (A) Aemilius, -ii- (-i) (A) Paulus, -i (A) Animus, -i (A) Modus, -i (A) Adversarius, -ii (A) Bellum, -i (O) Monstrum, -i (O) Caelum, -i (O)	is,ea,id (δεικτική-επαναληπτική) qui, quae, quod (αναφορική) ille, illa, illud (δεικτική)	
γ' κλίση	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Γ' συζυγία
Rex, regis (A) Terror, -oris (A) Miles, militis (A) Imperator, -oris (A) Nox, noctis (Θ) Ratio, -onis (Θ) Ars, artis (Θ)	ad + ΑΙΤ. adversus + ΑΙΤ ab + ΑΙΤ. de + ΑΦ. in + ΑΙΤ.	Gero, gessi, gestum, gerere Deficio, defeci, defectum, deficere Invado, invasi, invasum, invadere Amitto, amisi, amissum, amittere Mitto, misi, missum, mittere Vincō, vici, victum, vincere
δ' κλίση	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	Ανώμαλα
Exercitus, -us (A) Status, -us (A) Motus, -us (A) Aditus, -us (A) Metus, -us (A)	subito / tum / sic ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ et / que / ac / quia	Sum, fui, --, esse Possum, potui, --, posse

1

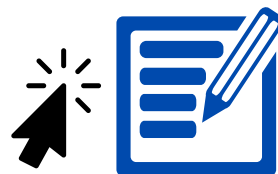
4

1

4

«ΕΝΑ ΦΟΒΕΡΟ ΟΝΕΙΡΟ»

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Κείμενο

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimāvit ad se venīre hominem ingentis magnitudinis et facie squalidā, similem effigiēi mortui. Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit. Respondit ille se esse Orcum. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitāvit. Cassius servos inclamāvit et de homine eos interrogāvit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniāvit. Paucis post diēbus res ipsa fidem somnii confirmāvit. Nam Octaviānus supplicio capitis eum adfēcit.

Post bellum Actiacum
Cassius Parmensis,
qui in exercitu
M. Antōnii fuerat,
Athēnas confūgit.

Ibi vix animum
sollicitum somno dederat,
cum repente apparuit ei
species horrenda.

Existimāvit ad se venīre hominem
ingentis magnitudinis et facie squalidā,
similem effigiēi mortui.

Quem simul aspexit Cassius,
timōrem concēpit nomenque eius
audīre cupīvit.

Respondit ille se esse Orcum.
Tum terror Cassium concussit
et e somno eum excitāvit.

Cassius servos inclamāvit
et de homine eos interrogāvit.
Illi neminem viderant.

Cassius iterum
se somno dedit
eandemque speciem somniāvit.

Paucis post diēbus
res ipsa
fidem somnii confirmāvit.
Nam Octaviānus supplicio
capitis eum adfēcit.

Μετά τη ναυμαχία του Άκτιου,
ο Κάσσιος από την Πάρμα,
ο οποίος στον στρατό
του Μάρκου Αντώνιου είχε υπηρετήσει,
στην Αθήνα κατέφυγε.

Εκεί, την ταραγμένη του ψυχή στον ύπνο
μόλις είχε παραδώσει,
όταν ξαφνικά εμφανίστηκε σε αυτόν
φρικτή μορφή.

Νόμισε ότι ερχόταν προς αυτόν άνθρωπος
με πελώριο μέγεθος και με βρώμικο πρόσωπο,
όμοιος με εικόνα νεκρού.

Αυτόν μόλις είδε ο Κάσσιος,
τον έπιασε φόβος και το όνομά του
θέλησε να πληροφορηθεί.

Εκείνος απάντησε ότι ήταν ο Πλούτωνα.

Τότε τρόμος τον Κάσσιο συντάραξε
και τον ξύπνησε (ή τον σήκωσε από τον ύπνο).

Ο Κάσσιος τους υπηρέτες φώναξε
και για τον άνθρωπο τους ρώτησε.

Εκείνοι κανέναν δεν είχαν δει.

Ο Κάσσιος για δεύτερη φορά
στον ύπνο παραδόθηκε
και την ίδια μορφή ονειρεύτηκε.

Λίγες μέρες αργότερα
η ίδια η πραγματικότητα

την αξιοπιστία του ονείρου επιβεβαίωσε.

Δηλαδή, ο Οκταβιανός την ποινή
του θανάτου σε αυτόν επέβαλε.

«ΕΝΑ ΦΟΒΕΡΟ ΟΝΕΙΡΟ»

1. «Post bellum Actiacum Cassius Parmenis Athenas confugit» → (Κ)

confugit: ρήμα / **Cassius:** υποκείμενο του confugit / **Parmenis:** παράθεση στο Cassius / **Athenas:** αιτιατική της κατεύθυνσης στο confugit / **post bellum:** εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου στο confugit / **Actiacum:** επιθετικός προσδιορισμός στο bellum.

2. «qui in exercitu M. Antonii fuerat» → (Δ)

• Δευτερεύουσα επιθετική αναφορική πρόταση προσδιοριστική στο Cassius Parmenis. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό. Συγκεκριμένα, με οριστική υπερσυντελίκου, γιατί αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδ. στο Cassius Parmenis.

fuerat: ρήμα / **qui:** υποκείμενο του fuerat / **in exercitu:** εμπρόθετος προσδιορισμός της κατάστασης στο fuerat / **M. Antonii:** γενική κτητική στο exercitu.

3. «Ibi vix animum sollicitum somno dederat» → (Κ)

dederat: ρήμα / **Cassius:** εννοούμενο υποκείμενο του dederat / **animum:** άμεσο αντικείμενο του dederat / **sollicitum:** επιθετικός προσδιορισμός στο animum / **somno:** έμμεσο αντικείμενο του dederat / **ibi:** επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο dederat / **vix:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο dederat.

4. «cum repente apparuit ei species horrenda» → (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον αντίστροφο cum, ο οποίος χρησιμοποιείται για να δηλωθεί αιφνίδιο γεγονός και γι' αυτό στην πρόταση υπάρχει και το επίρρημα repente.

Ο αντίστροφος παρουσιάζει τη συντακτική σχέση της κύριας και της χρονικής πρότασης αντίστροφη, δηλαδή η χρονική εκφράζει το κύριο νόημα, ενώ η κύρια δηλώνει τον χρόνο και γι' αυτό στην κύρια πρότ. υπάρχει και το επίρρ. *vix*. Εκφέρεται με οριστική, γιατί η πράξη ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη. Συγκεκριμένα, με οριστική παρακειμένου, ενώ στην κύρια πρόταση υπάρχει υπερσυντέλικος, γιατί δηλώνει το υστερόχρονο στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *dederat*.

apparuit: ρήμα / **species:** υποκείμενο του *apparuit* / **horrenda:** επιθετικός προσδιορισμός στο *species* / **ei:** αντικείμενο του *apparuit* / **repente:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο *apparuit*.

5. «*Existimavit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalida, similem effigiei mortui*» → (K)

existimavit: ρήμα / **Cassius:** εννοούμενο υποκείμενο του *existimavit* / **venire:** ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του *existimavit* / **hominem:** υποκείμενο του *venire* (ετεροπροσωπία) / **ad se:** εμπρόθετος προσδιορισμός κατεύθυνσης (σε πρόσωπο) στο *venire* / **magnitudinis:** γενική της ιδιότητας στο *hominem* / **ingentis:** επιθετικός προσδιορισμός στο *magnitudinis* / **facie:** αφαιρετική της ιδιότητας στο *hominem* / **squalida:** επιθετικός προσδιορισμός στο *facie* / **similem:** παράθεση στο *hominem* / *effigiei*: δοτική αντικειμενική στο *similem* / **mortui*:** γενική αντικειμενική στο *effigiei*.

6. «*Quem simul aspexit Cassius*» → (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *simul*, που χρησιμοποιείται για να δηλωθεί το προτερόχρονο και εκφέρεται με οριστική, γιατί η πράξη ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη. Συγκεκριμένα, με οριστική παρακειμένου, γιατί δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στα ρήματα *concepit* και *cupivit*.

aspexit: ρήμα / **Cassius:** υποκείμενο του *aspexit* / **quem:** αντικείμενο του *aspexit*.

7. «*timorem concepit*» → (K)

concepit: ρήμα / *Cassius:* εννοούμενο υποκείμενο του *concepit* / *timorem:* αντικείμενο του *concepit*.

8. «*nomenque eius audire cupivit*» → (K)

cupivit: ρήμα / **Cassius:** εννοούμενο υποκείμενο του cupivit και του audire (ταυτοπροσωπία) / **audire:** τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του cupivit / **nomen:** αντικείμενο του audire / eius: γενική κτητική στο nomen.

9. «Respondit ille se esse Orcum» → (K)

respondit: ρήμα / **ille:** υποκείμενο του respondit / **esse:** ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του respondit / **se:** υποκείμενο του esse (λατινισμός) / **Orcum:** κατηγορούμενο στο υποκείμενο se του esse.

10. «Tum terror Cassium concussit» → (K)

concussit: ρήμα / **terror:** υποκείμενο του concussit / **Cassium:** αντικείμενο του concussit / **tum:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο concussit.

11. «et e somno eum excitavit» → (K)

excitavit: ρήμα / **terror:** εννοούμενο υποκείμενο του excitavit / **eum:** αντικείμενο του excitavit / **e somno:** εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει έξοδο από κατάσταση στο excitavit.

12. «Cassius servos inclamavit» → (K)

inclamavit: ρήμα / **Cassius:** υποκείμενο του inclamavit / **servos:** αντικείμενο του inclamavit.

13. «et de homine eos interrogavit» → (K)

interrogavit: ρήμα / **Cassius:** εννοούμενο υποκείμενο του interrogavit / **eos:** αντικείμενο του interrogavit / **de homine:** εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο interrogavit.

14. «Illi neminem viderant» → (K)

viderant: ρήμα / **illi:** υποκείμενο του viderant / **neminem:** αντικείμενο του viderant.

15. «Cassius iterum se somno dedit» → (K)

dedit: ρήμα / **Cassius:** υποκείμενο του dedit / **se:** άμεσο αντικείμενο του dedit, εκφράζει άμεση αυτοπάθεια / **somno:** έμμεσο αντικείμενο του dedit / **iterum:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο dedit.

16. «eandemque speciem somniavit»————→ (K)

somniavit: ρήμα / **Cassius:** εννοούμενο υποκείμενο του somniavit / **speciem:** αντικείμενο του somniavit / **eandem:** επιθετικός προσδιορισμός στο speciem.

17. «Paucis post diebus res ipsa fidem somnii confirmavit»————→ (K)

confirmavit: ρήμα / **res:** υποκείμενο του confirmavit / **ipsa:** επιθετικός προσδιορισμός στο res / **fidem:** αντικείμενο του confirmavit / **somnii:** γενική υποκειμενική στο fidem / **post:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο confirmavit / **diebus:** αφαιρετική του μέτρου στο post / **paucis:** επιθετικός προσδιορισμός στο diebus.

18. «Nam Octavianus supplicio capitis eum adfecit»————→ (K)

adfecit: ρήμα / Octavianus: υποκείμενο του adfecit / **eum:** αντικείμενο του adfecit / **supplicio:** αφαιρετική του μέσου στο adfecit / **capitis:** γενική της ποινής στην περίφραση supplicio adfecit.

«ΕΝΑ ΦΟΒΕΡΟ ΟΝΕΙΡΟ»

- **post:** πρόθεση (+ αιτιατική) = μετά από.
- **bellum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **bellum, belli** (ουδ. β' κλ.) = ο πόλεμος. εδώ: η ναυμαχία.
- **Actiacum:** αιτιατική ενικ., ουδ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **Actiacus, -a, -um** = του Ακτίου.
- **Cassius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Cassius, Cassii / Cassi** (αρσ. β' κλ.) = ο Κάσσιος [Κλητική ενικ.: *Casi*].
- **Parmensis:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **Parmensis, -is, -e** = από την Πάρμα.
- **qui:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **exercitu:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **exercitus, exercitus** (αρσ. δ' κλ.) = ο στρατός.
- **M. (= Marci):** γενική ενικ. του ουσ. **Marcus, Marci** (αρσ. β' κλ.) = ο Μάρκος.
- **Antonii:** γενική ενικ. του ουσ. **Antonius, Antonii / Antoni** (αρσ. β' κλ.) = ο Αντώνιος [Κλητική ενικ.: *Antoni*].
- **fuerat:** γ' ενικ. οριστικής υπερσυντελικού του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι, βρίσκομαι. εδώ: υπηρετώ.
- **Athenas:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **Athenae, Athenarum** (θηλ. α' κλ.) = η Αθήνα [Δεν έχει ενικό].
- **confugit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **confugio, confugi, -, confugere (3)** = καταφεύγω.
- **ibi:** τοπικό επίρρ. = εκεί.
- **vix:** χρονικό επίρρ. = μόλις.
- **animum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **animus, animi** (αρσ. β' κλ.) = η ψυχή.

- **sollicitum:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **sollicitus, -a, -um** = ταραγμένος.
- **somno:** δοτική ενικ. του ουσ. **somnus, somni** (αρσ. β' κλ.) = ο ύπνος.
- **dederat:** γ' ενικ. οριστικής υπερσυντελικού ενεργ. φων. του ρήμ. **do, dedi, datum, dare (1)** = δίνω, παραδίνω.
- **cum:** χρονικός σύνδεσμος = όταν [Εδώ είναι ο αντίστροφος cum].
- **repente:** τροπικό επίρρ. = ξαφνικά [Προέρχεται από το επίθ. της γ' κλ. **repens, repens, repens** (γενική: repentis) = απροσδόκητος, αιφνίδιος]
- **apparuit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **appareo, apparui, apparitum, apparere (2)** [+ δοτική] = εμφανίζομαι.
- **ei:** δοτική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **species:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **species, speciei** (θηλ. ε' κλ.) = η μορφή [Στον πληθ. αριθμό έχει μόνο ονομαστική, αιτιατική και κλητική: species]
- **horrenda:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **horrendus, -a, -um** = φρικτός, αυτός που μπορεί να προκαλέσει τον τρόμο, ο τρομακτικός [Είναι το γερουνδιακό του ρήμ. horreo, horruī, –, horrere (2) = τρομάζω, προκαλώ τρόμο]
- **existimavit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **existimo, existimavi, existimatum, existimare (1)** = νομίζω, εκτιμώ, θεωρώ.
- **ad:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **se:** αιτιατική ενικ., του γ' προσ. της προσωπικής αντων. **ego**.
- **venire:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **venio, veni, ventum, venire (4)** = έρχομαι.
- **hominem:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **homo, hominis** (αρσ. γ' κλ.) = ο άνθρωπος.
- **ingentis:** γενική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **ingens, ingens, ingens** (γενική: ingentis) = πελώριος.
- **magnitudinis:** γενική ενικ. του ουσ. **magnitudo, magnitudinis** (θηλ. γ' κλ.) = το μέγεθος, το ανάστημα.
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **facie:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **facies, faciei** (θηλ. ε' κλ.) = το πρόσωπο [Στον πληθ. αριθμό έχει μόνο ονομαστική, αιτιατική και κλητική: facies]
- **squalida:** αφαιρετική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **squalidus, -a, -um** = βρόμικος.
- **similem:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **similis, -is, -e** = όμοιος

- **effigiei:** δοτική ενικ. του ουσ. **effigies, effigiei** (θηλ. ε' κλ.) = το είδωλο [Στον πληθ. αριθμό έχει μόνο ονομαστική, αιτιατική και κλητική: effigies]
- **mortui:** γενική ενικ. του ουσ. **mortuus, mortui** (αρσ. β' κλ.) = ο νεκρός.
- **quem:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, της αναφορικής αντων. **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.
- **simul:** χρονικός σύνδεσμος = μόλις.
- **aspexit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **aspicio, aspexi, aspectum, aspicere (3, 15 σε -io)** = βλέπω, αντικρίζω, κοιτάζω.
- **Cassius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Cassius, Cassii / Cassi** (αρσ. β' κλ.) = ο Κάσσιος [Κλητική ενικ.: Casi]
- **timorem:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **timor, timoris** (αρσ. γ' κλ.) = ο φόβος.
- **concepit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **concupio, concepi, conceptum, concipere (3)** = πιάνω, καταλαμβάνω.
- **nomen:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **nomen, nominis** (ουδ. γ' κλ.) = το όνομα.
- **-que:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και [Είναι εγκλιτική λέξη]
- **eius:** γενική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **audire:** απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **audio, audi(v)i, auditum, audire (4)** = ακούω. εδώ: πληροφορούμαι.
- **cupivit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **cupio, cupi(v)i, cupitum, cupere (3)** = επιθυμώ.
- **respondit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **respondeo, respondi, responsum, respondere (2)** = απαντώ.
- **ille:** ονομαστική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής αντων. **ille, illa, illud** = εκείνος, εκείνη, εκείνο.
- **se:** αιτιατική ενικ., του γ' προσ. της προσωπικής αντων. **ego.**
- **esse:** απαρέμφατο ενεστώτα του ρήμ. **sum, fui, -, esse** = είμαι.
- **Orcum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Orcus, Orci** (αρσ.β' κλ.) = ο Πλούτωνας [Δεν έχει πληθ.]
- **tum:** χρονικό επίρρ. = τότε.
- **terror:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **terror, terroris** (αρσ. γ' κλ.) = ο τρόμος.
- **Cassium:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **Cassius, Cassii / Cassi** (αρσ. β' κλ.) = ο Κάσσιος. [Κλητική ενικ.: Casi].

- **concussit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **concutio, concussi, concussum, concutere (3)** = συνταράζω.
- **e(x):** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από. [Αν μετά την πρόθεση ex έπεται λέξη που αρχίζει από σύμφωνο, τότε αποβάλλεται το x].
- **somno:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **somnus, somni** (αρσ. β' κλ.) = ο ύπνος.
- **eum:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **excitavit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **excito, excitavi, excitatum, excitare (1)** = σηκώνω, ξεσηκώνω.
- **Cassius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Cassius, Casii / Casi** (αρσ. β' κλ.) = ο Κάσσιος. [Κλητική ενικ.: Casi].
- **servos:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **servus, servi** (αρσ. β' κλ.) = ο δούλος.
- **inclamavit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **inclamo, inclamavi, inclamatum, inclamare (1)** = φωνάζω.
- **de:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = για, σχετικά με.
- **homine:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **homo, hominis** (αρσ. γ' κλ.) = ο άνθρωπος.
- **eos:** αιτιατική πληθ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **interrogavit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **interrogo, interrogavi, interrogatum, interrogare (1)** = ρωτώ.
- **illi:** ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, της δεικτικής αντων. **ille, illa, illud** = εκείνος, εκείνη, εκείνο.
- **neminem:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, της αόριστης ουσιαστικής αντων. **nemo, nemo, nihil** = κανένας, καμία, κανένα / τίποτα.
- **viderant:** γ' πληθ. οριστικής υπερσυντελικού ενεργ. φων. του ρήμ. **video, vidi, visum, videre (2)** = βλέπω.
- **Cassius:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Cassius, Cassii / Cassi** (αρσ. β' κλ.) = ο Κάσσιος. [Κλητική ενικ.: Casi].
- **iterum:** χρονικό επίρρ. = για δεύτερη φορά.
- **se:** αιτιατική ενικ., του γ' προσ. της προσωπικής αντων. **ego**.
- **somno:** δοτική ενικ. του ουσ. **somnus, somni** (αρσ. β' κλ.) = ο ύπνος.
- **dedit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **do, dedi, datum, dare (1)** = δίνω, παραδίνω.
- **oeandem:** αιτιατική ενικ., θηλ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων.

idem, eadem, idem = ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο.

- **speciem:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **species, speciei** (θηλ. ε' κλ.) = η μορφή [Στον πληθ. αριθμό έχει μόνο ονομαστική, αιτιατική και κλητική: species].
- **somniavit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **somnio, somniavi, somniatum, somniare (1)** = ονειρεύομαι.
- **paucis:** αφαιρετική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **paucus, -a, -um** = λίγος.
- **post:** χρονικό επίρρ. = μετά.
- **diebus:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **dies, diei** (αρσ. ε' κλ.) = η ημέρα.
- **res:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **res, rei** (θηλ. ε' κλ.) = το πράγμα: εδώ: η πραγματικότητα.
- **ipsa:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, της δεικτικής (ως οριστικής) αντων. **ipse, ipsa, ipsum** = ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο.
- **fidem:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **fides, fidei** (θηλ. ε' κλ.) = η πίστη: εδώ: η αξιοπιστία [Δεν έχει πληθ].
- **somnii:** γενική ενικ. του ουσ. **somnium, somnii / somni** (ουδ. β' κλ.) = το όνειρο.
- **confirmavit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **confirmo, confirmavi, confirmatum, confirmare (1)** = επιβεβαιώνω.
- **nam:** αιτιολογικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = γιατί, δηλαδή.
- **Octavianus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **Octavianus, Octaviani** (αρσ. β' κλ.) = Οκταβιανός.
- **supplicio:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **supplicium, supplicii / supplicii** (ουδ. β' κλ.) = η τιμωρία [Στον πληθ. αριθμό: supplicia, suppliciorum = η λατρεία (ετερόσημο)].
- **capitis:** γενική ενικ. του ουσ. **caput, capitis** (ουδ. γ' κλ.) = το κεφάλι: εδώ: η θανατική ποινή.
- **eum:** αιτιατική ενικ., αρσ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **adfecit:** γ' ενικ. οριστικής παρακειμένου ενεργ. φων. του ρήμ. **adfacio, adfecit, adfectum, adficere & afficio, affeci, affectum, afficere (3)** [+ αφαιρετική οργανική του μέσου] = περιβάλλω.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Athenae, -arum (Θ)	Actiacus, -a, -um Sollicitus, -a, -um Horrendous, -a, -um Squalidus, -a, -um Paucus, -a, -um	Do, dedi, datum, dare Existimo, – avi, – atum, – are Excito, – avi, – atum, – are Inclamo, – avi, – atum, – are Interrogo, – avi, – atum, – are Somnio, – avi, – atum, – are Confirmo, – avi, – atum, – are
	γ' κλίση	
	Parmensis, -is, -e Ingens, -ns, -ns (γεν. ingentis) Similis, -is, -e	
β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	Β' συζυγία
Cassius, -ii (-i) (A) Marcus, -i (A) Antonius, -ii (-i) (A) Animus, -i (A) Somnus, -i (A) Orcus, -i (A) Servus, -i (A) Octavianus, -i (A) Mortuus, -mortui (A) Bellum, -i (O) Somnium, -ii (O) Supplicium, -ii (O)	qui, quae, quod (αναφορική) is, ea, id (δεικτική - επαναληπτική) ego, tu, (sui) (προσωπική) ipse, ipsa, ipsum (οριστική) idem, eadem, idem (οριστική) nemo, nemo, nihil (αόριστη ουσιαστική)	Appareo, apparui, apparitum, apparere Respondeo, respondi, responsum, respondere Video, vidi, visum, videre

γ' κλίση (Θ)	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Γ' συζυγία
Homo, -inis (Α/Θ) Timor, -oris (Α) Terror, -oris (Α) Magnitudo, -inis (Θ) Nomen, nominis (Ο) Caput, -itis (Ο)	post + ΑΙΤ. in + ΑΦ. de + ΑΦ. γ' κλίση 	Confugio, confugi, -- , confugere Aspicio, aspexi, aspectum, aspicere Concipio, concepi, conceptum, concipere Cupio, cupivi, cupitum, cupere Concutio, concussi, concussum, concutere Adficio, adfeci, adfectum, adficere
δ' κλίση	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	Δ' συζυγία
Exercitus, -us (Α)	Ibi / vix / repente iterum / tum / post	Venio, veni, ventum, venire Audio, audi (v)l, auditum, audive
ε' κλίση	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	Ανώμαλα
Dies, -ei (Α) Species, -ei (Θ) Facies, -ei (Θ) Effigies, -ei (Θ) Res, rei (Θ) Fides, -ei (Θ)	cum / et / simul / que / nam	Sum, fui, ---, esse

15

1

5

Ενότητα 15η - Λατινικά Β' Λυκείου - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΤΑ ΗΘΗ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ»

Κείμενο

ΛΥΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Germanorum vita omnis in venationibus atque in studiis rei militaris consistit. Germani non student agriculturae; lacte, caseo et carne nutriuntur. Locis frigidissimis pelles solum habent et in fluminibus lavantur. Cum civitas bellum gerit, magistratus creantur cum vitae necisque potestate. Equestribus proeliis saepe ex equis desiliunt ac pedibus proeliantur: ephippiorum usus res turpis et iners habetur. Vinum a mercatoribus ad se importari non sinunt, quod ea re, ut arbitrantur, remollescunt homines atque effeminantur.

Μετάφραση του Κειμένου

Germanorum vita omnis in venationibus
atque in studiis rei militaris
consistit.

Germani non student agriculturae;
lacte, caseo et carne nutriuntur.

Locis frigidissimis pelles
solum habent
et in fluminibus lavantur.

Cum civitas bellum gerit,
magistratus creantur
cum vitae necisque potestate.

Equestribus proeliis saepe ex
equis desiliunt ac pedibus proeliantur:
ephippiorum usus
res turpis et iners habetur.

Vinum a mercatoribus
ad se importari non sinunt,
quod ea re,
ut arbitrantur, remollescunt homines
atque effeminantur.

Όλη η ζωή των Γερμανών στο κυνήγι
και στη σπουδή των στρατιωτικών πραγμάτων
περιορίζεται.

Οι Γερμανοί δεν ασχολούνται με τη γεωργία.
Με γάλα, τυρί και κρέας τρέφονται.

Αν και ζουν σε τόπους πάρα πολύ παγωμένους
μόνο δέρματα φορούν
και στα ποτάμια πλένονται.

Κάθε φορά που η πολιτεία πόλεμο διεξάγει,
αρχές εκλέγονται
με εξουσία ζωής και θανάτου.

Στις ιππομαχίες συχνά πηδούν κάτω από
τα άλογα και μάχονται πεζοί:
η χρήση των σελών
πράγμα αισχρό και μαλθακό θεωρείται.

Κρασί από τους εμπόρους,
σ' αυτούς να εισάγεται δεν επιτρέπουν
επειδή από αυτό το πράγμα, όπως
πιστεύουν, οι άνθρωποι γίνονται μαλθακοί και
εκθηλώνονται.

«ΤΑ ΗΘΗ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ»

1. «Germanorum vita omnis in venationibus atque in studiis rei militaris consistit» —→ (K)

consistit: ρήμα / **vita:** υποκείμενο του consistit / **omnis:** επιθετικός προσδιορισμός στο vita / **Germanorum:** γενική υποκειμενική στο vita / **in venationibus – in studiis:** εμπρόθετοι προσδιορισμοί της κατάστασης στο consistit / **rei militaris:** γενική αντικειμενική στο studiis.

2. «Germani non student agriculturae» —→ (K)

non student: ρήμα / **Germani:** υποκείμενο του student / **agriculturae:** αντικείμενο του student.

3. lacte, caseo et carne nutriuntur —→ (K)

nutriuntur: ρήμα / **Germani:** εννοούμενο υποκείμενο του nutriuntur / **lacte – caseo – carne:** αφαιρετικές του μέσου στο nutriuntur.

4. «Locis frigidissimis pelles solum habent» —→ (K)

habent: ρήμα / **Germani:** εννοούμενο υποκείμενο του habent / **pelles:** αντικείμενο του habent / **solum:** επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο habent / **locis:** αφαιρετική της στάσης σε τόπο στο habent / **frigidissimis:** επιθετικός προσδιορισμός στο locis.

5. «et in fluminibus lavantur» —→ (K)

lavantur: ρήμα / **Germani:** εννοούμενο υποκείμενο του lavantur / **in fluminibus:** εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο lavantur.

6. «Cum civitas bellum gerit» —→ (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον επαναληπτικό *cum* και εκφέρεται με οριστική, γιατί η πράξη μάς ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη. Συ- γκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί δηλώνει επανάληψη στο παρόν-μέλλον και το σύγχρονο. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *creantur*.

gerit: ρήμα / **civitas:** υποκείμενο του *gerit* / **bellum:** αντικείμενο του *gerit*.

7. «magistratus creantur cum vitae necisque potestate» —→ (K)

creantur: ρήμα / **magistratus:** υποκείμενο του *creantur* / **cum potestate:** εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου στο *magistratus* / **vitae - necis:** γενικές αντικειμενικές στο *potestate*.

8. «Equestribus proeliis saepe ex equis desiliunt» —→ (K)

desiliunt: ρήμα / **Germani:** εννοούμενο υποκείμενο του *desiliunt* / **ex equis:** εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης από τόπο (ή απομάκρυνσης) στο *desiliunt* / **proeliis:** αφαι- ρετική του χρόνου στο *desiliunt* / **equestribus:** επιθετικός προσδιορισμός στο *proeliis* / **saepe:** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *desiliunt*.

9. «ac pedibusproeliantur» —→ (K)

proeliantur: ρήμα / **Germani:** εννοούμενο υποκείμενο του *proeliantur* / **pedibus:** αφαιρετική του τρόπου στο *proeliantur*.

10. «ephippiorum usus res turpis et iners habetur» —→ (K)

habetur: ρήμα / **usus:** υποκείμενο του *habetur* / **res:** κατηγορούμενο στο υποκείμενο *usus* του *habetur* / **turpis - iners:** επιθετικοί προσδιορισμοί στο *res* / **ephippiorum:** γενική αντικειμενική στο *usus*.

11. «Vinum a mercatoribus ad se importari non sinunt» —→ (K)

non sinunt: ρήμα / **Germani:** εννοούμενο υποκείμενο του *non sinunt* / **importari:** τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του *non sinunt* / **vinum:** υποκείμενο του *importari* (ετεροπροσωπία) / **ad se:** εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης (σε πρόσωπο) στο *importari* / **a mercatoribus:** εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο *importari*.

12. «quod ea re remollescunt homines» —→ (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *quod* και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία. Συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο *non sinunt*.

remollescunt: ρήμα / **homines:** υποκείμενο του *remollescunt* / **re:** αφαιρετική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο *remollescunt* / **ea:** επιθετικός προσδιορισμός στο *re*.

13. «atque (ενν. quod) effeminantur» —→ (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *quod* και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία. Συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο *non sinunt*.

effeminantur: ρήμα / **homines:** εννοούμενο υποκείμενο του *effeminantur*.

14. «ut arbitrantur» —→ (Δ)

• Δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση που δηλώνει τρόπο. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut* και εκφέρεται με οριστική, γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης.

arbitrantur: ρήμα / **Germani:** εννοούμενο υποκείμενο του *arbitrantur*.

«ΤΑ ΗΘΗ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ»

- **Germanorum:** γενική πληθ. του ουσ. **Germani, Germanorum** (αρσ. β' κλ.) = ο Γερμανός [Δεν έχει ενικό αριθμό]
- **vita:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **vita, vitae** (θηλ. α' κλ.) = η ζωή.
- **omnis:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **omnis, omnis, omne** = όλος.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **venationibus:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **venatio, venationis** (θηλ. γ' κλ.) = το κυνήγι.
- **atque:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **studiis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **studium, studii / studi** (ουδ. β' κλ.) = η σπουδή, η ασχολία.
- **rei:** γενική ενικ. του ουσ. **res, rei** (θηλ. ε' κλ.) = το πράγμα.
- **militaris:** γενική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **militaris, -is, -e** = στρατιωτικός.
- **consistit:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **consisto, constitui, -, consistere (3)** = συνίσταμαι: εδώ: περιορίζομαι.
- **Germani:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **Germani, Germanorum** (αρσ. β' κλ.) = ο Γερμανός. [Δεν έχει ενικό αριθμό].
- **non:** αρνητικό μόριο = όχι, δεν.
- **student:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **studeo, studui, -, studere (2)** [+ δοτική] = ασχολούμαι.
- **agriculturae:** δοτική ενικ. του ουσ. **agricultura, agriculturae** (θηλ. α' κλ.) = η γεωργία [Δεν έχει πληθ., γιατί είναι αφηρημένη έννοια].
- **lacte:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **lac, lactis** (ουδ. γ' κλ.) = το γάλα [Δεν έχει πληθ. γιατί δηλώνει ύλη].

- **caseo:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **caseus, casei** (αρσ. β' κλ.) = το τυρί [πληθ., γιατί δηλώνει ύλη].
- **et:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **carne:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **caro, carnis** (θηλ. γ' κλ.) = το κρέας [Γεν. πληθ.: carniūm].
- **nutriuntur:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα παθητ. φων. του ρήμ. **nutrio, nutri(v)i, nutritum, nutrire (4)** = τρέφω.
- **locis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **locus, loci** (αρσ. β' κλ.) = ο τόπος, το μέρος [Πληθ. αριθμός: (αρσ.) loci, locorum (= χωρία βιβλίου) και (ουδ.) loca, locorum (= τόποι) (ετερογενές)]
- **frigidissimis:** αφαιρετική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. **frigidissimus, -a, -um** = πάρα πολύ ψυχρός. [Πρόκειται για υπερθετικό βαθμό του επιθ. της β' κλ. frigidus, -a, -um].
- **pelles:** αιτιατική πληθ. του ουσ. **pellis, pellis** (θηλ. γ' κλ.) = το δέρμα. [Γεν. πληθ.: pellium].
- **solum:** ποσοτικό επίρρ. = μόνο.
- **habent:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **habeo, habui, habitum, habere (2)** = έχω (εδώ: φορώ).
- **in:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = σε.
- **fluminibus:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **flumen, fluminis** (ουδ. γ' κλ.) = το ποτάμι.
- **lavantur:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα παθητ. φων. του ρήμ. **lavo, lavavi, lavatum & lautum, lavare (1)** = πλένω.
- **cum:** χρονικός σύνδεσμος = όταν, κάθε φορά που [Εδώ είναι ο επαναληπτικός cum].
- **civitas:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **civitas, civitatis** (θηλ. γ' κλ.) = η πολιτεία [Γενική πληθ.: civitatum & civitatum].
- **bellum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **bellum, belli** (ουδ. β' κλ.) = ο πόλεμος.
- **gerit:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **gero, gessi, gestum, gerere (3)** = κάνω, διεξάγω.
- **magistratus:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **magistratus, magistratus** (αρσ. δ' κλ.) = ο άρχοντας, οι αρχές.
- **creantur:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα παθητ. φων. του ρήμ. **creo, creavi, creatum, creare (1)** = εκλέγω.

- **cum:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = με.
- **vitae:** γενική ενικ. του ουσ. **vita, vitae** (θηλ. α' κλ.) = η ζωή.
- **necis:** γενική ενικ. του ουσ. **nex, necis** (θηλ. γ' κλ.) = ο θάνατος.
- **-que:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και [Είναι εγκλιτική λέξη].
- **potestate:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **potestas, potestatis** (θηλ. γ' κλ.) = η εξουσία, η δύναμη.
- **equestribus:** αφαιρετική πληθ., ουδ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **equestris, -is, -e** = ιππικός.
- **proeliis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **proelium, proelii / proeli** (ουδ. β' κλ.) = η μάχη.
- **saepe:** χρονικό επίρρ. = συχνά. [ΣΥΓΚΡ.: saepius. ΥΠΕΡΘ.: saepissime].
- **ex:** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από.
- **equis:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **equus, equi** (αρσ. β' κλ.) = το άλογο.
- **desiliunt:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **desilio, desilui, -, desilire (4)** = πηδω κάτω. [Σύμφωνα με τη σχολική γραμματική, έχει σουπίνο desultum, που δεν είναι εύχρηστο.
- **ac:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **pedibus:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **pes, pedis** (αρσ. γ' κλ.) = το πόδι.
- **proeliantur:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **proelior, proeliatus sum, proeliari (1, αποθ.)** = μάχομαι.
- **ephippiorum:** γενική πληθ. του ουσ. **ephippium, ephippii / ephippi** (ουδ. β' κλ.) = η σέλα.
- **usus:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **usus, usus** (αρσ. δ' κλ.) = η χρήση.
- **res:** ονομαστική ενικ. του ουσ. **res, rei** (θηλ. ε' κλ.) = το πράγμα.
- **turpis:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **turpis, -is, -e** = αισχρός.
- **iners:** ονομαστική ενικ., θηλ. γένους, του επιθ. της γ' κλ. **iners, iners, iners** (γενική: inertis) = μαλθακός.
- **habetur:** γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα παθητ. φων. του ρήμ. **habeo, habui, habitum, habere (2)** = έχω [Στην παθητ. φωνή σημαίνει θεωρούμαι].
- **vinum:** αιτιατική ενικ. του ουσ. **vinum, vini** (ουδ. β' κλ.) = το κρασί.
- **a(b):** πρόθεση (+ αφαιρετική) = από [Αν μετά την πρόθεση ab έπεται λέξη που αρχίζει από σύμφωνο, τότε αποβάλλεται το b της πρόθεσης].
- **mercatoribus:** αφαιρετική πληθ. του ουσ. **mercator, mercatoris** (αρσ. γ' κλ.) = ο

έμπορος.

- **ad:** πρόθεση (+ αιτιατική) = σε, προς.
- **se:** αιτιατική πληθ., του γ' προσ. της προσωπικής αντων. **ego**.
- **importari:** απαρέμφατο ενεστώτα παθητ. φων. του ρήμ. **importo, importavi, importatum, importare (1)** = εισάγω.
- **non:** αρνητικό μόριο = όχι, δεν.
- **sinunt:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **sino, sivi, situm, sinere (3)** = επιτρέπω.
- **quod:** αιτιολογικός σύνδεσμος = επειδή.
- **ea:** αφαιρετική ενικ., του θηλ. γένους, της δεικτικής (ως επαναληπτικής) αντων. **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.
- **re:** αφαιρετική ενικ. του ουσ. **res, rei** (θηλ. ε' κλ.) = το πράγμα.
- **ut:** παραβολικός σύνδεσμος (εκφράζει τρόπο) = όπως.
- **arbitrantur:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα του ρήμ. **arbitror, arbitratum sum, arbitari (1, αποθ.)** = πιστεύω, θεωρώ.
- **remollescunt:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα ενεργ. φων. του ρήμ. **remollesco, -, -, remollescere (3)** = γίνομαι μαλακός.
- **homines:** ονομαστική πληθ. του ουσ. **homo, hominis** (αρσ. γ' κλ.) = ο άνθρωπος.
- **atque:** συμπλεκτικός (παρατακτικός) σύνδεσμος = και.
- **effeminantur:** γ' πληθ. οριστικής ενεστώτα παθητ. φων. του ρήμ. **effemino, effeminavi, effeminatum, effeminare (1)** = εκθηλώνω.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
α' κλίση	β' κλίση	Α' συζυγία
Vita, -ae (Θ) Agricultura, -ae (Θ)	Frigidissimus, -a, -um	Lavo, lavi, lautum (lavatum), lavare Creo, -avi, -atum, -are Importo, -avi, -atum, -are Effemino, -avi, -atum, -are Proelior, proeliatum sum, (proeliatum), proeliari Arbitror, arbitratum sum, (arbitratum), arbitrari
	γ' κλίση	
	Omnis, -is, -e Militaris, -is, -e Equester, -stris, -stre Turpis, -is, -e Iners, iners, iners	

β' κλίση	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	Β' συζυγία
Germani, -orum (A) Caseus, -i (A) Locus, -i (A) Equus, -i (A) Stadium, -ii (-i) (O) Proelium, -ii (-i) (O) Bellum, -i (O) Ephippium, -ii (O) Vinum, -i (O)	Is, ea, id (δεικτική - επαναληπτική) Ego, tu, (sui) (προσωπική)	Studeo, studui, --, studere Habeo, habui, habitum, habere
γ' κλίση	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	Γ' συζυγία
Pes, pedis (A) Mercator, -oris (A) Homo, -inis (A/Θ) Venatio, -onis (Θ) Caro, carnis (Θ) Pellis, -is (Θ) Civitas, -atis (Θ) Potestas, -atis (Θ) Nex, necis (Θ) Lac, lactis (O) Flumen, fluminis (O)	in + ΑΦ. ad + ΑΙΤ. ab/a + ΑΦ. cum + ΑΦ. ex + ΑΦ.	Consisto, constitui, --, consistere Gero, gessi, gestum, gerere Sino, sivi, situm, sinere Remollesco, --, --, remollescere
δ' κλίση	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	Δ' συζυγία
Magistratus, -us (A) Usus, -us (A)	solum / saepe	Nutrio, nutrivi (nutrii), nutritum, nutrire Desilio, desilui, (desultum), desilire
ε' κλίση	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	
Res, rei (Θ)	et / que / atque quod / ut / ac	

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:
Πρόδρομος Μιχαλάκης

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΥΣΑΡΙ | LISARI.GR
& Πρόδρομος Μιχαλάκης

Πανόρμου 14 & Σμύρνης,
12242, Αιγάλεω
τηλ.: 210 5982 614
e-mail: info@lisari.gr
www.lisari.gr

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και από τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή οποιοδήποτε μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

